

ข้อมูลสำคัญจังหวัดนครศรีธรรมราช ประจำปี ๒๕๖๔

สำนักงานจังหวัดนครศรีธรรมราช
กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด
โทร./โทรสาร ๐๕๖-๘๐๓๖๐๒

คำนำ

ข้อมูลสำคัญจังหวัดนครสวรรค์จัดทำขึ้นเพื่อเป็นข้อมูลสำหรับประชาชน นักเรียน นักศึกษา ผู้ที่มีความสนใจภาพรวมของจังหวัดทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครองและสิ่งแวดล้อม โดยเอกสารฉบับนี้มีการปรับปรุงข้อมูลเดือนมกราคม พ.ศ. ๒๕๖๔ เพื่อให้มีความเป็นปัจจุบัน ทั้งนี้จังหวัดนครสวรรค์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจไม่มากนัก

จังหวัดนครสวรรค์ได้รับความอนุเคราะห์ข้อมูลสถิติต่างๆ จากหน่วยงานส่วนราชการในพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ผู้รับผิดชอบจัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จังหวัดนครสวรรค์

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
ข้อมูลสภาพทั่วไปของจังหวัด	๑
ลักษณะทางกายภาพ	
๑) ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่และอาณาเขตการปกครอง	๑
๒) ลักษณะภูมิประเทศ	๒
๓) ลักษณะภูมิอากาศ	๓
ข้อมูลการปกครอง/ประชากร	
๔) การปกครอง	๖
๕) ประชากรและบ้าน	๗
๖) แรงงาน อุตสาหกรรม อาชีพและการประกันสังคม	๑๐
โครงสร้างพื้นฐาน	
๗) การคมนาคม	๑๗
๘) สาธารณูปโภค	๒๐
สภาพเศรษฐกิจ	
๙) โครงสร้างทางเศรษฐกิจของจังหวัด	๑๘
๑๐) รายได้เฉลี่ยของประชากร	๒๔
สภาพทางสังคม	
๑๑) สถานภาพทางสังคม	๒๗
๑๒) การบริการด้านสังคมสงเคราะห์	๒๙
๑๓) การนับถือศาสนา	๓๐
๑๔) การศึกษา	๓๑
๑๕) ด้านการสาธารณสุข	๓๖
๑๖) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๓๘
ข้อมูลเชิงสถิติที่สำคัญเชิงพื้นที่	
๑๗) การเกษตรกรรม	๕๘
๑๘) การประมง	๖๒
๑๙) การปศุสัตว์	๖๓
๒๐) ระบบชลประทาน	๖๗
๒๑) ด้านอุตสาหกรรม	๖๘
๒๒) แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ	๗๑
๒๓) วัฒนธรรมประเพณีที่สำคัญ	๗๘
๒๔) ผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP	๘๕
ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดนครสวรรค์	๘๗

ข้อมูลสภาพทั่วไปของจังหวัด

นครสวรรค์ เป็นเมืองโบราณซึ่งสันนิษฐานว่าตั้งขึ้นในสมัยกรุงสุโขทัยเป็นราชธานี โดยมีปรากฏชื่อในศิลาจารึกเรียกว่า **เมืองพระบาง** เป็นเมืองหน้าด่านสำคัญในการทำศึกสงครามมาทุกสมัย ตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัย กรุงธนบุรี จนถึงกรุงรัตนโกสินทร์ ตัวเมืองดั้งเดิมตั้งอยู่บริเวณเชิงเขาขาด (เขาฤๅษี) จรดวัดหัวเมือง (วัดนครสวรรค์) ยังมีเชิงเนินดินเป็นแนวปรากฏอยู่ **เมืองพระบาง** ต่อมาได้เปลี่ยนเป็น **เมืองขอนแก่น** เพราะตัวเมืองตั้งอยู่บนฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา และหันหน้าเมืองไปทางแม่น้ำซึ่งอยู่ทางทิศตะวันออก ทำให้แสงอาทิตย์ส่องเข้าหน้าเมืองตลอดเวลา แต่ภายหลังได้เปลี่ยนเป็น **เมืองนครสวรรค์** เป็นศุภนิมิตอันดี

นครสวรรค์ มีชื่อเรียกเป็นที่รู้จักแพร่หลายมาแต่เดิมว่า **ปากน้ำโพ** โดยปรากฏเรียกกันมาตั้งแต่ในสมัยกรุงศรีอยุธยา ตามประวัติศาสตร์ในคราวที่พระเจ้าหงสาวดีบุเรงนองยกทัพมาตีกรุงศรีอยุธยา ครั้งสมัยสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ กองทัพเรือจากกรุงศรีอยุธยาได้ยกไปรบทัพข้าศึกที่ **ปากน้ำโพ** แต่ด้านทัพข้าศึกไม่ไหว จึงล่าถอยกลับไป

ที่มาของคำว่า **ปากน้ำโพ** สันนิษฐานได้ ๒ ประการ คือ อาจมาจากคำว่า **ปากน้ำไหล** เพราะเป็นที่ปากน้ำปิง ยม และน่าน มาไหลรวมกันเป็น **ต้นแม่น้ำเจ้าพระยา** หรืออีกประการหนึ่ง คือ มีต้นโพธิ์ขนาดใหญ่อยู่ตรงปากน้ำในบริเวณวัดโพธิ์ ซึ่งเป็นที่ตั้งศาลเจ้าพ่อกวานอุในปัจจุบัน จึงเรียกกันว่า **ปากน้ำโพธิ์** ก็อาจเป็นได้

ในสมัย **พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช** ได้ทรงนำพระพุทธรูปชื่อ **พระบาง** มาค้างไว้ที่เมืองนี้ ต่อมาไทยรบทัพจับศึกกับพม่าและปราบหัวเมืองฝ่ายเหนือที่แข็งเมืองยกมาตีกรุงศรีอยุธยา และตอนต้นกรุงเทพฯ กองทัพไทยได้ยกเคลื่อนที่ขึ้นมาเลือกนครสวรรค์ (ที่เคยเป็นโรงทหารเก่าหลังโรงเหล้าปัจจุบัน) เป็นที่ตั้งทัพหลวงแล้วดัดแปลงชุดคูประตูหอรบ จากตะวันตกตลาดสะพานดำไปบ้านสันคูไปถึงทุ่งสันคูเดี๋ยวนี้ ยังปรากฏแนวคูอยู่ เมื่อข้าศึกยกลงมาจากทุ่งหนองเบน หนองสังข์ สลกบาตร และตะวันออกเฉียงใต้ของลาดยาวมาเหนือทุ่งสันคู เมื่อฤดูแล้งเป็นที่ดอนขาดน้ำ ถ้าฝนตกน้ำก็หลากเข้ามาอย่างแรงท่วมข้าศึก ทัพไทยยกทัพตีตลบหลัง พม่าวิ่งหนีผ่านช่องเขานี้จึงได้ชื่อว่า **เขาช่องขาด** มาจนบัดนี้

เมืองนครสวรรค์เป็นหัวเมืองชั้นตรีซึ่งปรากฏอยู่ตามกฎหมายเก่าในสมัยแผ่นดินสมเด็จพระเอกาทศรถ ราว พ.ศ. ๒๑๐๐ ว่าด้วยเรื่องดวงตราประทับหนังสือที่ให้เสนาบดีเจ้ากระทรวงใช้ในราชการ สภาพทั่วไปของจังหวัดนครสวรรค์ ดังนี้

ลักษณะทางกายภาพ

๑) ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่และอาณาเขตการปกครอง

จังหวัดนครสวรรค์ เป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ในภาคเหนือตอนล่างของประเทศ ตั้งอยู่ประมาณละติจูดที่ ๑๕.๕-๑๖.๗ องศาเหนือ และลองจิจูดที่ ๙๙.๗-๑๐๐.๔ องศาตะวันออก ระยะทางจากกรุงเทพฯ ถึงจังหวัดนครสวรรค์ตามเส้นทางหลวงสายพหลโยธิน (สายที่ ๑) ๒๓๗ กิโลเมตร หรือระยะทางตามทางรถไฟ ๒๕๐ กิโลเมตร พื้นที่อยู่สูงจากระดับน้ำทะเล ๓๐ เมตร

พื้นที่ของจังหวัด ๙,๕๙๗.๖๗๗ ตารางกิโลเมตร หรือ ๕,๙๙๘,๕๔๘ ไร่ มากเป็นอันดับ ๙ ของภาคเหนือ

ที่ตั้งและอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดต่าง ๆ ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ อำเภอลำปางศาตอง อำเภอขามรุรลักษบุรี อำเภอบึงสามัคคี จังหวัดกำแพงเพชร อำเภอบึงนาราง อำเภอโพทะเล อำเภอปางมุลนาก อำเภอดงเจริญ จังหวัดพิจิตร

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อำเภอชนแดน อำเภอบึงสามพัน อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ อำเภอโคกเจริญ อำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี

ทิศใต้ ติดต่อกับ อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี อำเภอสรรพยา อำเภอมนิรมย์ อำเภอเมืองชัยนาท จังหวัดชัยนาท

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ อำเภอเมืองอุทัยธานี อำเภอทัพทัน อำเภอสว่างอารมณ์ อำเภอลานสัก อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก

๒) ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิศาสตร์โดยทั่วไป ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มเหมาะแก่การเกษตร เป็นที่ราบประมาณ ๓ ใน ๔ ของพื้นที่จังหวัด มีแม่น้ำสายสำคัญคือ แม่น้ำปิง แม่น้ำยม และ แม่น้ำน่าน ไหลมารวมกันเป็นแม่น้ำเจ้าพระยา ผ่านช่วงกลางของจังหวัด และมีเพียง ๖ อำเภอที่ตั้งอยู่บนแม่น้ำสายหลัก สภาพภูมิประเทศทางด้านทิศตะวันตกของจังหวัด มีภูเขาสลับซับซ้อนและเป็นป่าทึบในเขตอำเภอลาดยาว อำเภอแม่จังก์ อำเภอแม่เปินและอำเภอชุมตาบง พื้นที่ป่าของจังหวัดเป็นสภาพป่าที่เชื่อมโยงติดต่อกับป่าห้วยขาแข้งของจังหวัดอุทัยธานีในเส้นทางใต้ของอำเภอแม่จังก์ ส่วนตอนบนของอำเภอแม่จังก์และอำเภอลาดยาวเป็นส่วนติดต่อกับป่าทึบของจังหวัดตากที่เชื่อมโยงไปถึงป่าทุ่งใหญ่นเรศวรของจังหวัดกาญจนบุรี ส่วนด้านตะวันออกของจังหวัด อำเภอหนองบัวและอำเภอไพศาลี เป็นพื้นที่ราบลาดเทติดต่อกับเทือกเขาเพชรบูรณ์

สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัด เป็นที่ราบค่อนข้างเรียบแคบบริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำโดยเฉพาะตอนกลางของจังหวัด ซึ่งอยู่ในเขตอำเภอเมืองนครสวรรค์ อำเภอบรรพตพิสัย อำเภอชุมแสง อำเภอท่าตะโก อำเภอโกรกพระ อำเภอเก้าเลี้ยว และอำเภอพยุหะคีรี สภาพพื้นที่ทางทิศตะวันตก (เขตอำเภอลาดยาว อำเภอแม่จังก์ อำเภอแม่เปินและอำเภอชุมตาบง) และทิศตะวันออก (เขตอำเภอหนองบัว อำเภอไพศาลี อำเภอตากฟ้าและอำเภอตากสิน) มีลักษณะเป็นแบบลอนลูกคลื่น ยกตัวขึ้นจากตอนกลางของจังหวัดสูงจากระดับน้ำทะเล ปานกลาง ๒๐-๑๐๐ เมตร

๓) ลักษณะภูมิอากาศ

อยู่ภายใต้อิทธิพลของมรสุม ๒ ชนิด คือ มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งพัดจากทิศตะวันออกเฉียงเหนือปกคลุมในช่วงฤดูหนาว ทำให้จังหวัดนครสวรรค์ประสบกับสภาวะหนาวเย็นและแห้งกับมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ซึ่งพัดปกคลุมในช่วงฤดูฝน ทำให้มีฝนและอากาศชุ่มชื้น

ฤดูกาล

พิจารณาตามลักษณะลมฟ้าอากาศของประเทศไทย แบ่งฤดูกาลของจังหวัดนครสวรรค์ออกเป็น ๓ ฤดูดังนี้

ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ซึ่งเป็นฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ความกดอากาศสูงจากประเทศจีนซึ่งมีคุณสมบัติเย็นและแห้งจะแผ่ลงมาปกคลุมประเทศไทยในช่วงนี้ แต่เนื่องจากจังหวัดนครสวรรค์ตั้งอยู่ทางตอนบนสุดของภาคกลางอิทธิพลของบริเวณความกดอากาศสูงจากประเทศจีนที่แผ่ลงมาปกคลุมในช่วงฤดูหนาวจะช้ากว่าภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้อากาศหนาวเย็นช้ากว่าสองภาคดังกล่าว แต่ก็จะหนาวเย็นเร็วกว่าจังหวัดอื่น ๆ ในภาคกลางด้วยกัน โดยเริ่มมีอากาศหนาวเย็นประมาณเดือนพฤศจิกายนเป็นต้นไป

ฤดูร้อน เริ่มเมื่อมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือสิ้นสุดลง คือประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ในระยะนี้จะมีหย่อมความกดอากาศต่ำเนื่องจากความร้อนปกคลุมประเทศไทยตอนบน ประกอบกับลมที่พัดปกคลุมประเทศไทยในช่วงนี้เป็นลมฝ่ายใต้ ทำให้มีอากาศร้อนอบอ้าวทั่วไป โดยมีอากาศร้อนจัดอยู่ในเดือนเมษายน

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม ซึ่งเป็นช่วงที่มรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดปกคลุมประเทศไทย ร่องความกดอากาศต่ำที่พัดผ่านบริเวณภาคใต้ของประเทศไทยจะเลื่อนขึ้นมาพัดผ่านบริเวณภาคกลาง และภาคเหนือเป็นลำดับในระยะนี้ทำให้มีฝนตกชุกขึ้นตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมเป็นต้นไป โดยเดือนกันยายนเป็นเดือนที่มีฝนตกชุกที่สุดในรอบปีและเป็นช่วงที่มีความชื้นสูง

อุณหภูมิต

จังหวัดนครสวรรค์อยู่บริเวณตอนบนสุดของภาคกลางและมีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม มีป่าไม้มากและมีภูเขาสลับซับซ้อนทางด้านตะวันตกของจังหวัด จึงมีอุณหภูมิค่อนข้างสูงและอากาศร้อนอบอ้าวมากในฤดูร้อน ส่วนในฤดูหนาวอากาศค่อนข้างจะหนาวเย็น โดยเฉพาะบริเวณตอนบนของจังหวัดและบริเวณเทือกเขาทางตะวันตกของจังหวัดซึ่งเป็นป่าที่อากาศจะหนาวเย็นมากกว่า อุณหภูมิเฉลี่ยทั้งปีอยู่ระหว่าง ๒๖ - ๒๘ องศาเซลเซียส และเคยตรวจวัดอุณหภูมิต่ำที่สุดได้ ๖.๑ องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๔๘ ส่วนอุณหภูมิสูงที่สุดวัดได้ ๔๓.๗ องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๕๔

ฝน

ฝนที่ตกในจังหวัดนี้ส่วนใหญ่เป็นฝนที่เกิดจากมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ จะเริ่มตกประมาณกลางเดือนพฤษภาคมไปจนถึงเดือนตุลาคม ส่วนมากเป็นฝนที่ตกในตอนบ่ายและค่ำ สำหรับฝนที่เกิดจากพายุดีเปรสชันนั้นมีส่วนน้อยและตกเป็นบริเวณกว้างติดต่อกันเป็นเวลานาน ทำให้มีปริมาณมากและอาจเกิดน้ำท่วมได้ ปริมาณฝนรวมตลอดปีประมาณ ๑,๐๐๐ - ๑,๒๐๐ มิลลิเมตร เว้นแต่ทางด้านตะวันตกของจังหวัดบริเวณอำเภอแม่วงก์ที่มีลักษณะภูมิประเทศเป็นป่าที่บดและเทือกเขาสลับซับซ้อนจึงมีปริมาณฝนรวมตลอดปีมากกว่า ๑,๒๐๐ มิลลิเมตร ปริมาณฝนตลอดปี ๑,๑๔๔.๗ มิลลิเมตร และมีฝนตก ๑๑๒ วัน สำหรับเดือนที่มีฝนตกมากที่สุดนี้ในจังหวัดนี้คือเดือนกันยายน มีปริมาณฝนเฉลี่ย ๒๓๗ มิลลิเมตร และมีฝนตก ๑๙ วัน ปริมาณฝนมากที่สุดนี้ใน ๑ วัน วัดได้ ๑๕๐.๑ มิลลิเมตร เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๔๒

พายุหมุนเขตร้อน

พายุหมุนเขตร้อนที่เคลื่อนผ่านเข้าสู่บริเวณจังหวัดนครสวรรค์ ส่วนใหญ่เป็นพายุดีเปรสชันที่อ่อนกำลังลงจากพายุโซนร้อนและความรุนแรงมีไม่มากนัก แต่ส่งผลให้มีฝนตกหนักและเกิดน้ำท่วมบางพื้นที่รวมถึงเกิดความเสียหายต่อสาธารณูปโภคต่าง ๆ ได้ ส่วนตั้งแต่เดือนมิถุนายนเป็นต้นไปพายุหมุนเขตร้อนที่มีอิทธิพลต่อจังหวัดนครสวรรค์ส่วนใหญ่เกิดในทะเลจีนใต้และมีบางส่วนเกิดทางมหาสมุทรแปซิฟิกเหนือด้านตะวันตก เคลื่อนตัวผ่านประเทศเวียดนามและลาวเข้ามาทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย หากพายุดังกล่าว ยังคงมีกำลังแรงอาจเคลื่อนตัวเลยไปถึงภาคเหนือหรือตรงมายังภาคกลางโดยเฉพาะเดือนกันยายนและตุลาคม จากสถิติในคาบ ๖๘ ปี ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๙๔ – ๒๕๖๑ พบว่ามีพายุหมุนเขตร้อนเคลื่อนผ่านจังหวัดนครสวรรค์ ทั้งหมด ๑๐ ลูก ซึ่งขณะเคลื่อนผ่านมีกำลังแรงเป็นพายุดีเปรสชันทั้งหมด โดยเคลื่อนเข้ามาในเดือนสิงหาคม ๑ ลูก (๒๕๐๘) เดือนกันยายน ๕ ลูก (๒๕๐๒, ๒๕๑๒, ๒๕๑๕, ๒๕๒๑, ๒๕๒๒) เดือนตุลาคม ๓ ลูก (๒๕๑๐, ๒๕๑๓, ๒๕๓๓) และเดือนพฤศจิกายน ๑ ลูก (๒๕๑๗)

ที่ตั้งสถานีอุตุนิยมวิทยาในจังหวัดนครสวรรค์

สภาวะอากาศที่จัดทำขึ้นทั้งหมดนี้ได้มาจากการตรวจของสถานีอุตุนิยมวิทยานครสวรรค์ (ประมาณละติจูด ๑๕ องศา ๔๐ ลิปดา เหนือ ลองจิจูด ๑๐๐ องศา ๑๐ ลิปดา ตะวันออก สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ๓๔ เมตร) และสถานีอุตุนิยมวิทยานครสวรรค์(กลุ่มงานเกษตร)(ประมาณละติจูด ๑๕ องศา ๐๓ ลิปดา เหนือ ลองจิจูด ๑๐๐ องศา ๐๕ ลิปดา ตะวันออก สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ๘๖.๗ เมตร) ซึ่งได้ทำการตรวจสอบการประกอบอุตุนิยมวิทยาต่าง ๆ วันละ ๘ เวลา คือ ๐๑.๐๐, ๐๔.๐๐, ๐๗.๐๐, ๑๐.๐๐, ๑๓.๐๐, ๑๖.๐๐, ๑๙.๐๐ และ ๒๒.๐๐ น. แล้วส่งรายงานผลการตรวจไปยังกรมอุตุนิยมวิทยาเพื่อรวบรวมและจัดทำข้อมูลสถิติภูมิอากาศ ซึ่งสามารถติดต่อขอข้อมูลได้โดยตรงกับสถานีฯ ตามที่อยู่ดังนี้

สถานีอุตุนิยมวิทยานครสวรรค์ ตั้งอยู่ใกล้บริเวณสนามบิน เลขที่ ๓๖/๑๓ หมู่ที่ ๑ ต.นครสวรรค์ ออก อ.เมือง จ.นครสวรรค์ ๖๐๐๐๐ โทร. (๐๕๖) ๒๕๕๘๖๙

สถานีอุตุนิยมวิทยานครสวรรค์(กลุ่มงานเกษตร) ตั้งอยู่ภายในศูนย์วิจัยพืชไร่นานครสวรรค์ ต.สุขสำราญ อ.ตากฟ้า จ.นครสวรรค์ ๖๐๑๙๐ โทร. (๐๕๖) ๒๔๑๔๔๗

- หมายเหตุ - สถิติภูมิอากาศที่เป็นค่าเฉลี่ยใช้ข้อมูล คาบ ๓๐ ปี ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๒๔ – ๒๕๕๓
 - สถิติภูมิอากาศที่มีค่าเป็นที่สุดใช้ข้อมูล ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๙๔ – ๒๕๖๑
 - ค่าเฉลี่ยของปริมาณฝน คาบ ๓๐ ปี (พ.ศ.๒๕๒๔-๒๕๕๓) ฝนรวม ๑,๑๔๙.๗ มิลลิเมตร
 จำนวนวัน ๑๑๒.๑ วัน

ค่าปกติของปริมาณน้ำฝน (เฉลี่ยคาบ ๓๐ ปี : พ.ศ. ๒๕๒๔ -๒๕๕๓)													
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	รายปี
นครสวรรค์	๔.๓	๑๑.๙	๓๓.๑	๖๓.๗	๑๕๐.๗	๑๓๗.๓	๑๔๘.๐	๑๗๘.๓	๒๓๗.๐	๑๕๓.๔	๒๗.๔	๔.๖	๑,๑๔๙.๗
ค่าปกติของจำนวนวันที่มีฝนตก (เฉลี่ย ๓๐ ปี : พ.ศ. ๒๕๒๔-๒๕๕๓)													
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	รายปี
นครสวรรค์	๑.๐	๑.๔	๓.๑	๕.๘	๑๓.๖	๑๔.๗	๑๖.๖	๑๘.๕	๑๘.๙	๑๔.๐	๓.๖	๐.๙	๑๑๒.๑

ข้อมูล : สถานีอุตุนิยมวิทยานครสวรรค์

อุณหภูมิสูงสุด อุณหภูมิต่ำสุด อุณหภูมิเฉลี่ย ความชื้นสัมพัทธ์
รายเดือนของปี พ.ศ. ๒๕๖๒ และ พ.ศ. ๒๕๖๓ จังหวัดนครสวรรค์

ลำดับ ที่	เดือน	พ.ศ. ๒๕๖๒				พ.ศ. ๒๕๖๓			
		อุณหภูมิ ต่ำสุด (องศา เซลเซียส)	อุณหภูมิ สูงสุด (องศา เซลเซียส)	อุณหภูมิ เฉลี่ย (องศา เซลเซียส)	ความชื้น สัมพัทธ์ (เปอร์เซ็นต์)	อุณหภูมิ ต่ำสุด (องศา เซลเซียส)	อุณหภูมิ สูงสุด (องศา เซลเซียส)	อุณหภูมิ เฉลี่ย (องศา เซลเซียส)	ความชื้น สัมพัทธ์ (เปอร์เซ็นต์)
๑	มกราคม	๑๗.๙	๓๕.๙	๒๖.๙๖	๖๗.๖๗	๑๘.๐	๓๖.๘	๒๘.๑๙	๖๓.๔๔
๒	กุมภาพันธ์	๒๑.๐	๓๘.๑	๒๙.๕๗	๖๖.๑๒	๒๐.๐	๓๘.๐	๒๙.๐๓	๕๖.๙๓
๓	มีนาคม	๒๑.๖	๔๑.๑	๓๑.๕๘	๕๙.๕๙	๒๓.๓	๔๑.๐	๓๑.๙๓	๕๙.๕๕
๔	เมษายน	๒๓.๓	๔๒.๕	๓๓.๒๑	๖๑.๓๐	๒๔.๖	๔๓.๓	๓๒.๙๒	๕๖.๘๑
๕	พฤษภาคม	๒๓.๘	๔๒.๕	๓๑.๔๘	๗๐.๓๘	๒๕.๓	๔๒.๒	๓๒.๔๓	๖๕.๑๙
๖	มิถุนายน	๒๔.๖	๓๘.๒	๓๐.๐๖	๘๐.๐๗	๒๓.๗	๓๙.๘	๓๐.๓๕	๗๓.๖๘
๗	กรกฎาคม	๒๔.๒	๓๗.๓	๒๙.๗๑	๗๗.๖๕	๒๓.๙	๓๘.๐	๓๐.๒๖	๗๓.๒๐
๘	สิงหาคม	๒๔.๔	๓๕.๕	๒๘.๕๓	๘๒.๔๐	๒๔.๔	๓๘.๗	๒๙.๒๖	๗๗.๐๔
๙	กันยายน	๒๓.๖	๓๖.๕	๒๘.๘๑	๗๙.๔๔	๒๔.๕	๓๗.๐	๒๙.๔๑	๗๙.๗๘
๑๐	ตุลาคม	๒๑.๓	๓๗.๓	๒๙.๑๕	๗๗.๖๒	๒๑.๖	๓๕.๑	๒๗.๐๕	๘๕.๑๐
๑๑	พฤศจิกายน	๑๙.๓	๓๖.๔	๒๗.๘๔	๖๙.๒๔	๑๙.๕	๓๖.๕	๒๘.๐๑	๗๓.๑๐
๑๒	ธันวาคม	๑๒.๔	๓๖.๒	๒๕.๑๔	๖๕.๒๕	๑๕.๔	๓๕.๘	๒๕.๙๖	๖๗.๓๔

ข้อมูล : สถานีอุตุนิยมวิทยานครสวรรค์

ปริมาณฝนที่ตกและจำนวนวันฝนตกในรอบปี ย้อนหลัง ๓ ปี ในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๓ จังหวัดนครสวรรค์

ลำดับ ที่	อำเภอ	ปี พ.ศ. ๒๕๖๑		ปี พ.ศ. ๒๕๖๒		ปี พ.ศ. ๒๕๖๓	
		จำนวน ฝน รวม (มิลลิเมตร)	จำนวน วันฝนตก (วัน)	จำนวน ฝนรวม (มิลลิเมตร)	จำนวน วันฝนตก (วัน)	จำนวน ฝนรวม (มิลลิเมตร)	จำนวน วันฝนตก (วัน)
๑	เมืองนครสวรรค์	๙๑๑.๒	๑๑๘	๙๗๕.๔	๙๔	๘๐๓.๘	๙๒
๒	ตากฟ้า	๑๒๗๓.๒	๑๑๔	๑๐๒๙.๑	๙๓	๘๑๗.๔	๙๗
๓	ท่าตะโก	๑๐๖๓.๖	๘๗	๖๗๘.๐	๗๕	๙๐๕.๕	๗๕
๔	ลาดยาว	๗๕๔.๘	๘๖	๘๙๖.๓	๘๗	๙๑๖.๖	๘๕
๕	โกรกพระ	๗๖๒.๘	๖๙	๕๙๘.๖	๖๒	๘๒๔.๙	๔๙
๖	ตากลิ	๘๑๖.๘	๕๒	๗๗๙.๙	๔๘	๙๑๓.๒	๕๑
๗	ชุมแสง	๗๐๓.๕	๗๔	๘๖๐.๙	๖๐	๖๙๐.๘	๖๐
๘	พยุหะคีรี	๗๙๗.๘	๙๕	๘๓๔.๔	๗๘	๘๐๐.๔	๖๘
๙	บรรพตพิสัย	๔๙๕.๖	๕๕	๘๕๔.๕	๔๘	๘๗๗.๒	๕๗
๑๐	หนองบัว	๑๑๑๗.๖	๙๔	๑๐๙๐.๘	๖๙	๑๑๐๗.๑	๗๕
๑๑	ไพศาลี	๑๐๒๘.๕	๗๕	๘๓๒.๖	๘๓	๙๕๗.๘	๗๕
๑๒	เก้าเลี้ยว	๘๖๕.๘	๗๓	๗๔๖.๙	๕๙	๖๘๒.๘	๔๗

ลำดับ ที่	อำเภอ	ปี พ.ศ. ๒๕๖๑		ปี พ.ศ. ๒๕๖๒		ปี พ.ศ. ๒๕๖๓	
		จำนวน ฝน รวม (มิลลิเมตร)	จำนวน วันฝนตก (วัน)	จำนวน ฝนรวม (มิลลิเมตร)	จำนวน วันฝนตก (วัน)	จำนวน ฝนรวม (มิลลิเมตร)	จำนวน วันฝนตก (วัน)
๑๓	แม่เปิน	๑๐๑๖.๙	๙๓	๖๓๓.๒	๗๗	๑๑๔๗.๑	๙๔
๑๔	แม่वंก	๑๐๖๖.๑	๗๔	๗๙๗.๕	๗๓	๑๕๐๖.๐	๘๒
๑๕	ชุมตาบง	๑๒๘๒.๙	๗๒	๑๐๑๙.๗	๗๕	๑๓๘๒.๐	๗๖

ข้อมูล : สถานีอุตุนิยมวิทยานครสวรรค์

ข้อมูลการปกครอง/ประชากร

๔) การปกครอง

จังหวัดนครสวรรค์ จัดรูปการปกครองตามลักษณะการปกครองส่วนภูมิภาค โดยแบ่งออกเป็น ๑๕ อำเภอ ๑,๔๓๒ หมู่บ้าน ๑๒๘ ตำบล และจัดรูปการปกครองตามลักษณะการปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด ๑ แห่ง เทศบาล ๒๑ แห่ง (เทศบาลนคร ๑ แห่ง เทศบาลเมือง ๒ แห่ง เทศบาลตำบล ๑๘ แห่ง) และองค์การบริหารส่วนตำบล ๑๒๑ แห่ง

ตารางแสดงเขตการปกครองส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๔

ที่	อำเภอ	พื้นที่ (ตร.กม.)	จำนวน หมู่บ้าน	จำนวน ตำบล	จำนวน เทศบาล	จำนวน อบต.
๑	เมืองฯ	๗๔๘.๒๖๘	๑๗๒	๑๖	๒	๑๖
๒	โกรกพระ	๒๙๗.๑๙๔	๖๕	๙	๓	๗
๓	ชุมแสง	๗๑๖.๗๒๖	๑๒๖	๑๑	๒	๑๑
๔	ลาดยาว	๖๙๑.๐๙๖	๑๔๙	๑๒	๒	๑๒
๕	บรรพตพิสัย	๙๐๙.๘๙๗	๑๑๘	๑๓	๒	๑๒
๖	หนองบัว	๘๑๙.๕๐๕	๑๐๗	๙	๑	๙
๗	ตากถ้ำ	๘๕๔.๐๖๒	๑๒๕	๑๐	๒	๑๐
๘	เก้าเลี้ยว	๒๕๖.๗๑๓	๔๓	๕	๑	๔
๙	ท่าตะโก	๖๐๗.๒๒๕	๑๑๒	๑๐	๑	๑๐
๑๐	ตากฟ้า	๕๗๐.๖๙๒	๗๖	๗	๒	๖
๑๑	ไพศาลี	๙๗๙.๔๕๗	๑๐๑	๘	๑	๘
๑๒	พยุหะคีรี	๗๔๐.๗๙๔	๑๒๕	๑๑	๒	๙
๑๓	แม่वंก	๗๖๖.๘๐๘	๖๖	๔	-	๔
๑๔	แม่เปิน	๒๖๐.๒๐๐	๒๔	๑	-	๑
๑๕	ชุมตาบง	๓๗๙.๐๔๐	๒๓	๒	-	๒
รวม		๙,๕๙๗.๖๗๗	๑,๔๓๒	๑๒๘	๒๑	๑๒๑

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดนครสวรรค์ ,ข้อมูลเดือน ธันวาคม ๒๕๖๓

๕) ประชากรและบ้าน

ประชากรจังหวัดนครสวรรค์ ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๔ จำนวน ๑,๐๔๐,๓๐๘ คน เป็นชาย จำนวน ๕๐๗,๓๗๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๗๗ เป็นหญิง จำนวน ๕๓๒,๙๒๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๒๓ อำเภอที่มีประชากรมากที่สุด คือ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จำนวน ๒๔๓,๙๓๕ คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๒๓.๔๔ ของประชากรทั้งจังหวัด อำเภอที่มีประชากรน้อยที่สุด คือ อำเภอชุมตาบง จำนวน ๑๘,๐๒๐ คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๑.๗๓ ความหนาแน่นของประชากรลดลง

ตารางจำนวนประชากรจำแนกตามเขตการปกครองรายอำเภอและเพศ พ.ศ.๒๕๖๒ - ๒๕๖๓

อำเภอ	พ.ศ.๒๕๖๒			พ.ศ.๒๕๖๓		
	จำนวน ประชากร ชาย (คน)	จำนวน ประชากร หญิง (คน)	จำนวน ประชากร รวม	จำนวน ประชากร ชาย (คน)	จำนวน ประชากร หญิง (คน)	จำนวน ประชากร รวม
เมืองนครสวรรค์	๑๑๘,๒๘๙	๑๒๖,๗๔๕	๒๔๕,๐๓๔	๑๑๗,๔๔๓	๑๒๖,๔๙๒	๒๔๓,๙๓๕
โกรกพระ	๑๗,๓๐๗	๑๘,๑๕๒	๓๕,๔๕๙	๑๖,๖๓๓	๑๗,๔๘๒	๓๔,๑๑๕
ชุมแสง	๓๑,๐๓๓	๓๓,๐๔๑	๖๔,๐๗๔	๓๐,๕๑๓	๓๒,๗๑๒	๖๓,๒๒๕
หนองบัว	๓๓,๗๖๐	๓๔,๘๑๘	๖๘,๕๗๘	๓๒,๕๖๔	๓๓,๕๕๘	๖๖,๑๒๒
บรรพตพิสัย	๔๒,๐๗๓	๔๓,๘๓๓	๘๕,๙๐๖	๔๑,๗๒๘	๔๓,๖๔๐	๘๕,๓๖๘
เก้าเลี้ยว	๑๖,๘๖๔	๑๗,๖๙๙	๓๔,๕๖๓	๑๖,๗๒๖	๑๗,๖๒๑	๓๔,๓๔๗
ตากถ้ำ	๕๒,๕๕๖	๕๔,๕๒๖	๑๐๗,๐๘๒	๕๑,๑๔๙	๕๓,๐๑๓	๑๐๔,๑๖๒
ท่าตะโก	๓๒,๔๖๐	๓๔,๑๐๘	๖๖,๕๖๘	๓๒,๒๔๔	๓๓,๙๐๗	๖๖,๑๕๑
ไพศาลี	๓๕,๑๒๑	๓๖,๒๒๘	๗๑,๓๔๙	๓๔,๕๗๐	๓๕,๗๐๖	๗๐,๒๗๖
พยุหะคีรี	๒๙,๗๙๗	๓๑,๕๕๕	๖๑,๓๕๒	๒๙,๓๕๖	๓๑,๓๑๑	๖๐,๖๖๗
ลาดยาว	๔๒,๔๖๕	๔๔,๔๖๐	๘๖,๙๒๕	๔๐,๕๘๑	๔๒,๕๗๑	๘๓,๑๕๒
ตากฟ้า	๑๙,๘๒๓	๒๐,๕๘๐	๔๐,๔๐๓	๑๙,๔๓๖	๒๐,๒๒๑	๓๙,๖๕๗
แม่วงก์	๒๖,๒๗๒	๒๖,๔๕๑	๕๒,๗๒๓	๒๔,๘๘๒	๒๕,๒๒๒	๕๐,๑๐๔
แม่เปิน	๑๐,๔๙๔	๑๐,๓๘๘	๒๐,๘๘๒	๑๐,๕๑๒	๑๐,๓๙๕	๒๐,๙๐๗
ชุมตาบง	๙,๔๐๙	๙,๕๙๐	๑๘,๙๙๙	๘,๙๔๒	๙,๐๗๘	๑๘,๐๒๐
รวม	๕๑๗,๓๗๙	๕๒๒,๙๒๙	๑,๐๔๐,๓๐๘	๕๐๗,๓๗๙	๕๓๒,๙๒๙	๑,๐๔๐,๓๐๘

ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๓

เมื่อพิจารณาประชากรที่มีสัญชาติไทยและมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน ตามกลุ่มอายุ ปี ๒๕๖๒ พบว่า ประชากรอายุ ๐ - ๑๔ ปี มีจำนวน ๑๕๕,๗๖๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๔๐ อายุ ๑๕ - ๖๐ ปี จำนวน ๖๗๘,๘๗๖ คน หรือร้อยละ ๖๕.๐๐ อายุ ๖๑ ปีขึ้นไป จำนวน ๒๐๓,๐๖๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๖๐ ประชากรวัยเด็กและแรงงานลดลง ประชากรผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น

จำนวนประชากรที่มีสัญชาติไทยและมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน แยกตามอายุ พ.ศ. ๒๕๖๒-๒๕๖๓

ลักษณะข้อมูล	พ.ศ. ๒๕๖๒			พ.ศ. ๒๕๖๓		
	ชาย(คน)	หญิง(คน)	รวม	ชาย(คน)	หญิง(คน)	รวม
แยกตามเพศ	๕๑๗,๓๗๙	๕๒๒,๙๒๙	๑,๐๔๐,๓๐๘	๕๐๗,๓๗๙	๕๓๒,๙๒๙	๑,๐๔๐,๓๐๘

ผู้ที่มีสัญชาติไทยและมี ชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน	๕๐๕,๗๗๖	๕๓๑,๙๙๓	๑,๐๓๗,๗๖๙	๕๐๔,๔๙๗	๕๓๑,๑๖๒	๑,๐๓๕,๖๕๙
ผู้ที่ไม่ได้มีสัญชาติไทย และมีชื่ออยู่ในทะเบียน บ้าน	๘๒๖	๕๗๕	๑,๔๐๑	๘๘๖	๕๙๔	๑,๔๘๐
ผู้ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียน บ้านกลาง*	๙,๘๖๑	๙,๐๓๐	๑๘,๘๙๑	๑,๗๒๐	๑,๐๓๗	๒,๗๕๗
ผู้ที่อยู่ระหว่างการย้าย (ผู้ที่ย้ายออกแต่ยังไม่ได้ ย้ายเข้า)	๑,๒๒๔	๕๖๖	๑,๗๙๐	๒๗๔	๑๓๘	๔๑๒

(ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๔ เรื่อง จำนวนราษฎรทั่วราชอาณาจักร ตามหลักฐานการทะเบียนราษฎร ๒๕๖๓)

*ทะเบียนบ้านกลาง หมายถึง ทะเบียนบ้านซึ่งผู้อำนวยการลงทะเบียนกลางกำหนดให้จัดทำขึ้น สำหรับลงรายการบุคคลที่ไม่อาจมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน

จำนวนประชากรที่มีสัญชาติไทยและมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน แยกตามอายุ พ.ศ. ๒๕๖๒-๒๕๖๓

อายุ	พ.ศ. ๒๕๖๒			พ.ศ. ๒๕๖๓		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
๐ - ๑๔ ปี	๘๒,๖๒๖	๗๗,๓๖๕	๑๕๙,๙๙๑	๘๐,๔๓๐	๗๕,๓๓๖	๑๕๕,๗๖๖
๑๕ - ๖๐ ปี	๓๔๔,๒๖๔	๓๔๔,๕๒๖	๖๘๘,๗๙๐	๓๓๕,๕๗๓	๓๔๑,๓๐๓	๖๗๖,๘๗๖
๖๑ ปีขึ้นไป	๘๕,๑๐๙	๑๑๐,๑๐๒	๑๙๕,๒๑๑	๘๘,๔๙๔	๑๑๔,๕๒๓	๒๐๓,๐๑๗
รวม	๕๐๕,๗๗๖	๕๓๑,๙๙๓	๑,๐๓๗,๗๖๙	๕๐๔,๔๙๗	๕๓๑,๑๖๒	๑,๐๓๕,๖๕๙

ข้อมูล กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๓

ข้อมูลจำนวนบ้าน

ปี พ.ศ.	ชาย	หญิง	รวม	บ้าน	พื้นที่จังหวัด (ตร.กม.)
๒๕๕๙	๕๒๑,๓๔๓	๕๔๕,๑๑๒	๑,๐๖๖,๔๕๕	๔๐๑,๔๓๒	๙,๕๙๗.๖๗๗
๒๕๖๐	๕๒๐,๕๗๕	๕๔๔,๗๕๙	๑,๐๖๕,๓๓๔	๔๐๕,๘๕๕	๙,๕๙๗.๖๗๗
๒๕๖๑	๕๒๐,๔๕๑	๕๔๔,๑๗๒	๑,๐๖๔,๖๒๓	๔๐๗,๔๘๘	๙,๕๙๗.๖๗๗
๒๕๖๒	๕๑๗,๗๒๓	๕๔๒,๑๖๔	๑,๐๕๙,๘๘๗	๔๑๕,๔๒๐	๙,๕๙๗.๖๗๗
๒๕๖๓	๕๐๗,๓๗๙	๕๓๒,๙๒๙	๑,๐๔๐,๓๐๘	๔๒๐,๘๐๓	๙,๕๙๗.๖๗๗

ข้อมูล กรมการปกครอง ณ เดือนธันวาคม ๒๕๖๓

○ สัญชาติ

ประชากรทั้งจังหวัด จำนวน ๑,๐๔๐,๓๐๘ คน ผู้ที่มีสัญชาติไทย และมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านจำนวน ๑,๐๓๘,๓๔๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๙.๘๑ ของจำนวนประชากรทั้งหมด ผู้ที่ไม่ได้สัญชาติไทย และมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านจำนวน ๑,๙๖๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๑๙ ของจำนวนประชากรทั้งหมด

○ ประเภทที่อยู่อาศัย การใช้น้ำ และน้ำดื่ม

ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ประชากรร้อยละ ๘๙.๑ อาศัยอยู่ในบ้านโดด ร้อยละ ๖.๘ อาศัยห้องแถว การใช้น้ำของประชากร ประชากรร้อยละ ๙๘.๓ ใช้น้ำประปาภายในบ้าน ส่วนน้ำดื่มประชากรร้อยละ ๔๕.๘ ดื่มน้ำดื่มบรรจุขวด ประชากรร้อยละ ๒๒.๖ ดื่มน้ำประปาผ่านการบำบัด (ต้ม กรอง) ร้อยละ ๒๐.๕ ดื่มน้ำฝน และร้อยละ ๑๐.๔ ดื่มน้ำประปาภายในบ้าน โดยประชากรเลิกดื่มน้ำฝนหันมาดื่มน้ำประปาผ่านการบำบัดและดื่มน้ำดื่มบรรจุขวดเพิ่มขึ้น

ร้อยละของครัวเรือนจำแนกตามลักษณะที่สำคัญของครัวเรือนจังหวัดนครสวรรค์ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒

ลักษณะที่สำคัญของครัวเรือน	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒
ประเภทของที่อยู่อาศัย	๑๐๐.๐	๑๐๐.๐	๑๐๐.๐
บ้านโดด	๘๗.๐	๘๙.๔	๘๙.๑
ห้องแถว	๙.๕	๘.๐	๖.๘
ทาวน์เฮาส์หรือบ้านแฝด	๒.๐	๑.๗	๓.๔
ห้องชุด	๐.๘	๐.๗	๐.๖
ห้องภายในบ้าน	๐.๒	๐.๑	๐.๑
ที่อยู่อาศัยชั่วคราว	๐.๕	-	-
อื่น ๆ	-	๐.๑	-
การใช้น้ำ	๑๐๐.๐	๑๐๐.๐	๑๐๐.๐
น้ำประปาภายในบ้าน	๙๕.๐	๙๘.๓	๙๘.๓
น้ำบ่อ/น้ำบาดาลภายในบ้าน	๑.๒	๐.๒	๐.๑
น้ำประปานอกบ้าน	๑.๐	๐.๑	๐.๔
น้ำบ่อ/น้ำบาดาลภายนอกบ้าน	๒.๒	๐.๓	๐.๒
น้ำจากแม่น้ำ ลำธารหรือคลอง	๐.๒	๐.๒	-
น้ำฝน	๐.๓	๐.๓	๐.๖
น้ำประปาผ่านการบำบัด (ต้ม กรอง)	๐.๑	๐.๖	๐.๔
น้ำดื่ม	๑๐๐.๐	๑๐๐.๐	๑๐๐.๐
น้ำดื่มบรรจุขวด	๓๘.๖	๔๓.๐	๔๕.๘
น้ำประปาภายในบ้าน	๑๑.๑	๑๒.๓	๑๐.๔
น้ำบ่อ/น้ำบาดาลภายในบ้าน	๐.๔	-	-
น้ำประปานอกบ้าน	๐.๓	-	๐.๗
น้ำบ่อ/น้ำบาดาลนอกบ้าน	๐.๔	๐.๒	-
น้ำฝน	๑๙.๑	๑๗.๔	๒๐.๕
น้ำประปาผ่านการบำบัด (ต้ม กรอง)	๓๐.๑	๒๗.๒	๒๒.๖

ที่มา: การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. ๒๕๖๐ , ๒๕๖๑ และ ๒๕๖๒ สำนักงานสถิติจังหวัดนครสวรรค์

๖) แรงงาน อุตสาหกรรม อาชีพและการประกันสังคม

สถานภาพแรงงาน

จากข้อมูลประชากรอายุ ๑๕ ปีขึ้นไป จำแนกตามสถานภาพแรงงานเป็นรายไตรมาส พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๓ ของสำนักงานสถิติจังหวัดนครสวรรค์ เมื่อเปรียบเทียบอัตราการว่างงาน ไตรมาส ๑ ปี พ.ศ.๒๕๖๓ กับปี พ.ศ.๒๕๖๒ พบว่าอัตราการว่างงานลดลงร้อยละ ๐.๒ ไตรมาส ๒ และไตรมาส ๓ อัตราการว่างงานเพิ่มขึ้นร้อยละ ๐.๖ และ ๐.๑ ตามลำดับ และผู้ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน มีแนวโน้มมากขึ้น ในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ (ไม่สมัครใจทำงาน เจ็บป่วยเรื้อรัง พิการ ชรา จนไม่สามารถทำงานได้ ทำงานโดยไม่ได้รับค่าจ้างหรือ สิ่งตอบแทนให้แก่บุคคลซึ่งไม่ได้เป็นสมาชิกในครัวเรือนเดียวกัน ทำงานให้องค์กรการกุศล ฯ)

โครงสร้างกำลังแรงงาน

จากข้อมูลสำรวจภาวะการทำงานของประชากร พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๓ จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า จังหวัดนครสวรรค์มีกำลังแรงงาน ณ ปี พ.ศ.๒๕๖๓ ไตรมาส ๓ เปรียบเทียบกับ ปี ๒๕๖๒ เพิ่มขึ้นร้อยละ ๗.๒ (จาก ๕๑๒,๑๓๘ คน เป็น ๕๔๘,๘๒๖ คน) และผู้มีงานทำ เพิ่มขึ้นร้อยละ ๗.๐ (จาก ๕๐๘,๒๖๗ คน เป็น ๕๔๓,๗๕๗ คน) ผู้ว่างงาน เพิ่มขึ้นร้อยละ ๓๐.๙ (จาก ๓,๘๗๒ คน เป็น ๕,๐๖๙ คน) ผู้รอฤดูกาล ลดลงร้อยละ ๑๙.๗ (จาก ๑,๑๕๙ คน เป็น ๙๓๑ คน)

ในขณะที่ผู้ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน ปี พ.ศ.๒๕๖๓ ไตรมาส ๓ เปรียบเทียบกับปี ๒๕๖๒ ลดลงร้อยละ ๑๒.๑ (จาก ๓๐๑,๙๗๔ คน เป็น ๒๖๕,๔๖๙ คน) โดยจำแนกเป็น ทำงานบ้านลดลงร้อยละ ๑๔.๕ (จาก ๘๑,๑๕๘ คน เป็น ๖๙,๓๖๙ คน) เรียนหนังสือลดลงร้อยละ ๑๖.๗ (จาก ๖๔,๓๕๑ คน เป็น ๕๓,๕๘๔ คน) และอื่น ๆ เช่น ป่วย พิการ ไม่สามารถทำงานได้ และไม่สมัครใจทำงาน ลดลงร้อยละ ๘.๙ (จาก ๑๕๖,๔๖๕ คน เป็น ๑๔๒,๕๑๖ คน)

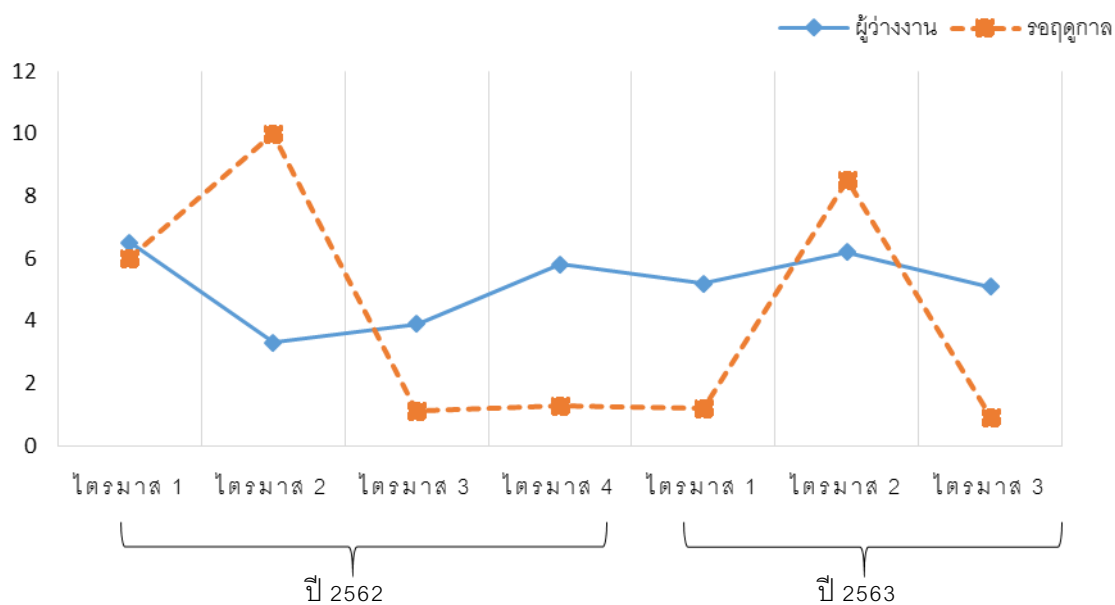
ประชากรอายุ ๑๕ ปีขึ้นไป จำแนกตามสถานภาพแรงงาน เป็นรายไตรมาส พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๓

(หน่วย : พันคน)

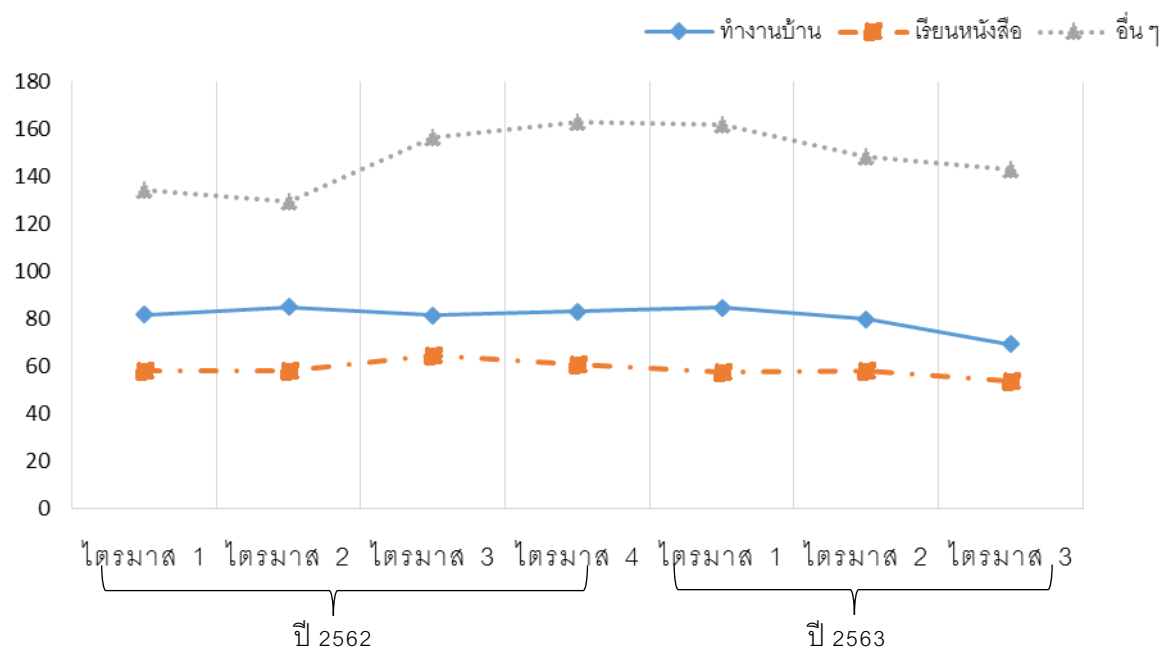
ปี/ไตรมาส	กำลังแรงงาน				ผู้ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน		
	รวม	ผู้มีงานทำ	ผู้ว่างงาน	ผู้ ที่รอฤดูกาล	ทำงาน บ้าน	เรียน หนังสือ	อื่น ๆ
ปี ๒๕๖๑ ไตรมาส ๑	๕๑๘.๒	๕๑๘.๓	๗.๘	๒.๑	๗๗.๒	๖๓.๘	๑๔๔.๗
ปี ๒๕๖๑ ไตรมาส ๒	๕๒๕.๓	๕๒๑.๓	๓.๙	๐.๑	๘๕.๙	๕๘.๕	๑๔๔.๕
ปี ๒๕๖๑ ไตรมาส ๓	๕๒๔.๖	๕๑๗.๖	๕.๖	๑.๔	๗๔.๔	๕๙.๔	๑๕๖.๑
ปี ๒๕๖๑ ไตรมาส ๔	๕๑๓.๑	๔๙๙.๕	๑๒.๖	๑.๐	๘๒.๒	๖๑.๗	๑๕๗.๕
ปี ๒๕๖๒ ไตรมาส ๑	๕๔๐.๙	๕๒๘.๔	๖.๕	๖.๐	๘๑.๖	๕๘.๐	๑๓๔.๓
ปี ๒๕๖๒ ไตรมาส ๒	๕๔๓.๒	๕๒๙.๘	๓.๓	๑๐.๐	๘๔.๙	๕๗.๘	๑๒๙.๓
ปี ๒๕๖๒ ไตรมาส ๓	๕๑๓.๓	๕๐๘.๓	๓.๙	๑.๑	๘๑.๒	๖๔.๔	๑๕๖.๕
ปี ๒๕๖๒ ไตรมาส ๔	๕๐๙.๒	๕๐๒.๑	๕.๘	๑.๓	๘๓.๐	๖๐.๕	๑๖๖.๕
ปี ๒๕๖๓ ไตรมาส ๑	๕๐๗.๗	๕๐๑.๓	๕.๒	๑.๒	๘๘.๕	๕๗.๒	๑๖๑.๗
ปี ๒๕๖๓ ไตรมาส ๒	๕๒๙.๖	๕๑๔.๙	๖.๒	๘.๕	๗๙.๖	๕๗.๘	๑๔๗.๙
ปี ๒๕๖๓ ไตรมาส ๓	๕๔๙.๗	๕๔๓.๗	๕.๑	๐.๙	๖๙.๓	๕๓.๕	๑๔๖.๕

ที่มา : การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๓ ระดับจังหวัด สำนักงานสถิติแห่งชาติ

กราฟแสดงจำนวนผู้ว่างงานและผู้รอฤดูกาล ปี 2562 - 2563

กราฟแสดงจำนวนผู้ที่ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน ปี 2562-2563

อุตสาหกรรม

ในช่วงไตรมาส ๓ ของปี พ.ศ.๒๕๖๓ ประชากรอายุ ๑๕ ปีขึ้นไปที่มีงานทำ ในจังหวัดนครสวรรค์ ส่วนใหญ่อยู่ในสาขาเกษตรกรรม การป่าไม้ และการประมง เมื่อเปรียบเทียบกับปี ๒๕๖๒ ลดลง ๕,๐๑๔ คน หรือร้อยละ ๒.๑ (จาก ๒๔๐,๙๕๖ คน เป็น ๒๓๕,๙๔๒ คน) สาขาการทำเหมืองแร่ และเหมืองหิน เพิ่มขึ้น ๒,๐๕๔ คน หรือร้อยละ ๓๘.๑ (จาก ๕,๓๙๐ คน เป็น ๗,๔๔๔ คน) สาขาการผลิต ลดลง ๔,๘๐๕ คน หรือร้อยละ ๑๓.๓ (จาก ๓๖,๐๔๘ คน เป็น ๓๑,๒๔๓ คน) สาขาการไฟฟ้า ก๊าซ และไอน้ำ ลดลง ๒๐๙ คน หรือร้อยละ ๑๐.๒ (จาก ๒,๐๔๔ คน เป็น ๑,๘๓๕ คน) สาขาการจัดหาน้ำ บำบัดน้ำเสีย ลดลง ๔๐๒ คน หรือร้อยละ ๔๖.๓ (จาก ๘๖๘ คน เป็น ๔๖๖ คน) สาขาการก่อสร้าง เพิ่มขึ้น ๑๐,๒๖๕ คน หรือร้อยละ ๓๕.๑ (จาก ๒๙,๒๓๙ คน เป็น ๓๙,๕๐๔ คน) สาขาการขายส่ง การขายปลีก เพิ่มขึ้น ๑๘,๗๓๗ คน หรือร้อยละ ๒๑.๕ (จาก ๘๗,๒๔๘ คน เป็น ๑๐๖,๐๓๕ คน) สาขาการขนส่ง ที่เก็บสินค้า เพิ่มขึ้น ๓,๑๑๒ คน หรือร้อยละ ๕๒.๖ (จาก ๕,๙๑๒ คน เป็น ๙,๐๒๔ คน) สาขากิจกรรมโรงแรม และอาหาร ลดลง ๑๑,๙๙๑ คน หรือร้อยละ ๒๙ (จาก ๔๑,๓๕๖ คน เป็น ๒๙,๓๖๕ คน) สาขาข้อมูลข่าวสาร และการสื่อสาร เพิ่มขึ้น ๔๒๒ คน หรือร้อยละ ๕๓.๑ (จาก ๗๙๕ คน เป็น ๑,๒๑๗ คน) สาขากิจการทางการเงินและการประกันภัย เพิ่มขึ้น ๓,๓๗๖ คน หรือร้อยละ ๗๔.๓ (จาก ๔,๕๔๓ คน เป็น ๗,๙๑๙ คน) สาขากิจกรรมทางวิชาชีพและเทคนิค ลดลง ๔๘๑ คน หรือร้อยละ ๓๑.๒ (จาก ๑,๕๔๓ คน เป็น ๑,๐๖๒ คน) สาขาการบริหารและการสนับสนุน เพิ่มขึ้น ๒,๖๔๗ คน เกือบสองเท่า (จาก ๑,๖๕๔ คน เป็น ๔,๓๐๑ คน) สาขาการบริหารราชการ และป้องกันประเทศ ลดลง ๒,๗๙๓ คน หรือร้อยละ ๒๑.๒ (จาก ๒๓,๐๐๙ คน เป็น ๒๐,๒๑๖ คน) สาขาการศึกษา เพิ่มขึ้น ๙,๕๗๔ คน หรือร้อยละ ๗๓.๒ (จาก ๑๓,๐๘๒ คน เป็น ๒๒,๖๕๖ คน) สาขาสุขภาพและสังคมสงเคราะห์ เพิ่มขึ้น ๓,๖๒๖ คน หรือร้อยละ ๕๐.๖ (จาก ๗,๑๖๕ คน เป็น ๑๐,๗๙๑ คน) สาขาศิลปะ ความบันเทิง นันทนาการ เพิ่มขึ้น ๒,๑๕๔ คน (จาก ๔๙๐ คน เป็น ๒,๖๔๔ คน) สาขากิจกรรมบริการ ด้านอื่น ๆ เพิ่มขึ้น ๔,๔๓๓ คน หรือร้อยละ ๗๖.๓ (จาก ๕,๘๑๒ คน เป็น ๑๐,๒๔๕ คน) สาขาถูกจ้างในครัวเรือนส่วนบุคคล เพิ่มขึ้น ๗๘๔ คน หรือร้อยละ ๗๓.๗ (จาก ๑,๐๖๔ คน เป็น ๑,๘๔๘ คน)

ประชากรอายุ ๑๕ ปีขึ้นไปที่มีงานทำ จำแนกตามอุตสาหกรรม เป็นรายไตรมาส พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๓

(หน่วย : พันคน)

อุตสาหกรรม	พ.ศ. ๒๕๖๒				พ.ศ. ๒๕๖๓		
	ไตรมาส ที่ ๑	ไตรมาสที่ ๒	ไตรมาส ที่ ๓	ไตรมาส ที่ ๔	ไตรมาส ที่ ๑	ไตรมาส ที่ ๒	ไตรมาส ที่ ๓
รวมยอด	๕๒๘.๔	๕๒๙.๘	๕๐๘.๓	๕๐๒.๑	๕๐๑.๓	๕๑๔.๙	๕๔๓.๗
ภาคเกษตรกรรม							
เกษตรกรรม การป่าไม้และการ ประมง	๒๒๔.๔	๒๒๑.๗	๒๔๐.๙	๒๒๖.๑	๑๙๐.๗	๒๑๙.๓	๒๓๕.๙
นอกภาคเกษตรกรรม							
การทำเหมืองแร่ และเหมืองหิน	๑.๖	๐.๗	๕.๔	๓.๘	๖.๔	๓.๑	๗.๔
การผลิต	๔๗.๙	๔๗.๕	๓๖.๐	๓๙.๘	๔๑.๐	๓๘.๕	๓๑.๒
การไฟฟ้า ก๊าซ และไอน้ำ	๒.๒	๑.๐	๒.๐	๒.๖	๕.๑	๓.๙	๑.๘
การจัดหาน้ำ บำบัดน้ำเสีย	๐.๙	-	๐.๙	๐.๗	๐.๙	๐.๒	๐.๔
การก่อสร้าง	๔๔.๙	๔๒.๐	๒๙.๒	๓๖.๙	๔๔.๓	๓๘.๙	๓๙.๕
การขายส่ง การขายปลีก	๗๓.๖	๙๑.๗	๘๗.๓	๘๓.๓	๘๐.๗	๙๓.๑	๑๐๖.๐
การขนส่ง ที่เก็บสินค้า	๗.๔	๘.๘	๕.๙	๘.๓	๖.๖	๖.๓	๙.๐
กิจกรรมโรงแรมและอาหาร	๔๒.๔	๓๒.๑	๔๑.๔	๓๐.๗	๔๔.๑	๓๑.๕	๒๙.๓
ข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร	-	๑.๓	๐.๘	๐.๕	-	๐.๗	๑.๒
กิจการทางการเงินและการ ประกันภัย	๑๑.๗	๘.๗	๔.๕	๘.๘	๘.๐	๘.๖	๗.๙
กิจการอสังหาริมทรัพย์	๐.๙	-	-	๐.๑	๐.๔	๐.๓	-
กิจกรรมทางวิชาชีพ และ เทคนิค	๒.๘	๒.๕	๑.๕	๑.๙	๐.๙	๐.๒	๑.๐
การบริหารและการสนับสนุน	๒.๒	๑.๑	๑.๗	๒.๒	๒.๘	๒.๖	๔.๓
การบริหารราชการ และป้องกัน ประเทศ	๑๘.๑	๒๖.๔	๒๓	๑๙.๒	๑๙.๘	๒๒.๙	๒๐.๒
การศึกษา	๑๙.๔	๑๖.๒	๑๓.๑	๑๖.๐	๒๑.๒	๑๖.๓	๒๒.๖
สุขภาพ และสังคมสงเคราะห์	๑๑.๗	๑๒.๔	๗.๒	๗.๗	๑๐.๘	๑๒.๐	๑๐.๗
ศิลปะ ความบันเทิงนันทนาการ	๒.๘	๑.๙	๐.๕	๒.๔	๔.๕	๑.๑	๒.๖
กิจกรรมบริการด้านอื่น ๆ	๑๑.๒	๑๐.๔	๕.๘	๙.๙	๑๑.๐	๑๒.๐	๑๐.๒
ลูกจ้างในครัวเรือน ส่วนบุคคล	๒.๒	๓.๔	๑.๑	๑.๑	๒.๑	๒.๔	๑.๘

ที่มา : การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๓ ระดับจังหวัด สำนักงานสถิติแห่งชาติ

อาชีพ

เมื่อจำแนกผู้มีงานทำตามอาชีพ พบว่า ปี พ.ศ.๒๕๖๓ ไตรมาส ๓ ผู้มีงานทำส่วนใหญ่เป็นผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือในด้านการเกษตรและการประมง เมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ.๒๕๖๒ ลดลง ๗,๓๓๙ คน หรือร้อยละ ๓.๔ (จาก ๒๑๖,๑๑๑ คน เป็น ๒๐๘,๗๗๒ คน) พนักงานบริการและพนักงานในร้านค้าและตลาด เพิ่มขึ้น ๒,๘๑๙ คน หรือร้อยละ ๒.๗ (จาก ๑๐๕,๗๒๖ คน เป็น ๑๐๘,๕๔๕ คน) ผู้ที่มีอาชีพขั้นพื้นฐานต่างๆในด้านการขายและการให้บริการ เพิ่มขึ้น ๕,๔๙๘ คน หรือร้อยละ ๘.๖ (จาก ๖๓,๙๙๕ คน เป็น ๖๙,๔๙๓ คน) และผู้ปฏิบัติงานด้านความสามารถทางฝีมือ และธุรกิจการค้าที่เกี่ยวข้อง เพิ่มขึ้น ๑๗,๘๒๖ คน หรือร้อยละ ๔๕.๒ (จาก ๓๙,๔๒๖ คน เป็น ๕๗,๒๕๒ คน) และผู้ที่ประกอบอาชีพอื่นๆ เพิ่มขึ้น ๑๐,๐๓๑ คน หรือร้อยละ ๔๑.๙ (จาก ๒๓,๙๕๓ คน เป็น ๓๓,๙๘๔ คน) ผู้ปฏิบัติภารกิจงานและเครื่องจักรและผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบเพิ่มขึ้น ๕,๕๐๗ คน หรือร้อยละ ๒๒.๙ (จาก ๒๔,๐๘๑ คน เป็น ๒๙,๕๘๘ คน) และผู้ประกอบการวิชาชีพด้านเทคนิคสาขาต่าง ๆ เพิ่มขึ้น ๕,๕๖๗ คน หรือร้อยละ ๖๑.๓ (จาก ๙,๐๘๖ คน เป็น ๑๔,๖๕๓ คน) และผู้จัดการเสมียน ลดลง ๒,๘๒๕ คน หรือร้อยละ ๑๘.๙ (จาก ๑๔,๙๔๔ คน เป็น ๑๒,๑๑๙ คน) และผู้บัญญัติกฎหมาย ข้าราชการระดับอาวุโส และผู้จัดการ ลดลง ๑,๕๙๔ คน หรือร้อยละ ๑๔.๖ (จาก ๑๐,๙๔๕ คน เป็น ๙,๓๕๑ คน)

ประชากรอายุ ๑๕ ปีขึ้นไปที่มีงานทำ จำแนกตามอาชีพ เป็นรายไตรมาส พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๓

(หน่วย : พันคน)

อาชีพ	๒๕๖๒				๒๕๖๓		
	ไตรมาส ที่ ๑	ไตรมาส ที่ ๒	ไตรมาส ที่ ๓	ไตรมาส ที่ ๔	ไตรมาส ที่ ๑	ไตรมาส ที่ ๒	ไตรมาส ที่ ๓
รวมยอด	๕๒๘.๔	๕๒๙.๘	๕๐๘.๒	๕๐๒.๑	๕๐๑.๓	๕๑๔.๙	๕๔๓.๗
ผู้บัญญัติกฎหมายข้าราชการระดับ อาวุโส และผู้จัดการ	๑๘.๖	๑๕.๓	๑๐.๙	๑๕.๕	๑๒.๙	๑๑.๘	๙.๓
ผู้ประกอบการวิชาชีพด้านต่าง ๆ	๓๑.๙	๓๐.๕	๒๔.๐	๒๓.๙	๓๒	๒๗.๒	๓๓.๙
ผู้ประกอบการวิชาชีพด้านเทคนิคสาขา ต่าง ๆ และอาชีพที่เกี่ยวข้อง	๑๕.๑	๑๙.๓	๙.๑	๑๒.๙	๑๖.๓	๑๘.๒	๑๔.๖
เสมียน	๑๙.๓	๑๕.๒	๑๔.๙	๑๕.๒	๑๓.๗	๑๘.๖	๑๒.๑
พนักงานบริการและพนักงานใน ร้านค้าและตลาด	๙๕.๓	๙๘.๒	๑๐๕.๗	๙๘.๒	๑๑๔.๕	๑๐๒.๑	๑๐๘.๕
ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือ ในด้านการเกษตรและการประมง	๑๙๘.๑	๑๙๒.๙	๒๑๖.๑	๒๐๗.๒	๑๖๖.๐	๑๙๐.๑	๒๐๘.๗
ผู้ปฏิบัติงานด้านความสามารถทาง ฝีมือและธุรกิจการค้าที่เกี่ยวข้อง	๕๘.๓	๖๒.๔	๓๙.๔	๔๔.๐	๕๒.๕	๕๔.๑	๕๗.๒
ผู้ปฏิบัติโรงงานและเครื่องจักรและ ผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบ	๒๐.๘	๒๘.๑	๒๔.๑	๒๔.๔	๒๙.๘	๒๖.๑	๒๙.๕
อาชีพขั้นพื้นฐานต่าง ๆ ในการ ขายและการให้บริการ	๗๑.๑	๖๘.๐	๖๔.๐	๖๐.๘	๖๓.๕	๖๖.๕	๖๙.๔

ที่มา : การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๓ ระดับจังหวัด สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ระดับการศึกษาของแรงงาน

ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ไตรมาส ๓ ประชากรอายุ ๑๕ ปีขึ้นไป ผู้ที่มีงานทำที่ไม่มีการศึกษา เปรียบเทียบกับ ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ เพิ่มขึ้น ๕,๒๗๕ คน หรือร้อยละ ๕๘.๖ (จาก ๕,๒๗๕ คน เป็น ๘,๙๙๗ คน) และระดับการศึกษา ต่ำกว่าประถมศึกษา เพิ่มขึ้น ๑๐,๗๗๗ คน หรือร้อยละ ๗.๒ (จาก ๑๕๐,๖๓๔ คน เป็น ๑๖๑,๔๑๑ คน) ระดับ การศึกษาประถมศึกษา ลดลง ๑,๘๓๕ คน หรือร้อยละ ๑.๗ (จาก ๑๑๐,๖๒๒ คน เป็น ๑๐๘,๗๘๗ คน) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพิ่มขึ้น ๘,๖๓๓ คน หรือร้อยละ ๑๒.๒ (จาก ๗๐,๘๑๒ คน เป็น ๗๙,๔๔๕ คน) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ลดลง ๓,๕๒๘ คน หรือร้อยละ ๔.๓ (จาก ๘๒,๓๙๙ คน เป็น ๗๘,๘๗๑ คน) ระดับการศึกษาอุดมศึกษา เพิ่มขึ้น ๑๕,๘๒๓ คน หรือร้อยละ ๑๘.๗ (จาก ๘๔,๘๐๒ คน เป็น ๑๐๐,๖๒๕ คน)

ประชากรอายุ ๑๕ ปีขึ้นไปที่มีงานทำ จำแนกตามระดับการศึกษาที่สำเร็จ เป็นรายไตรมาส พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๓

(หน่วย : พันคน)

ระดับการศึกษาที่สำเร็จ	พ.ศ. ๒๕๖๒				พ.ศ. ๒๕๖๓		
	ไตรมาสที่ ๑	ไตรมาสที่ ๒	ไตรมาสที่ ๓	ไตรมาสที่ ๔	ไตรมาสที่ ๑	ไตรมาสที่ ๒	ไตรมาสที่ ๓
รวมยอด	๕๒๘.๔	๕๒๙.๘	๕๐๘.๒	๕๐๒.๑	๕๐๑.๓	๕๑๔.๙	๕๔๓.๗
ไม่มีการศึกษา	๑๖.๑	๖.๖	๙.๐	๑๔.๖	๘.๘	๑๑.๐	๑๔.๓
ต่ำกว่าประถมศึกษา	๑๕๘.๕	๑๕๖.๒	๑๕๐.๖	๑๔๗.๙	๑๔๔.๕	๑๕๕.๕	๑๖๑.๔
ประถมศึกษา	๑๐๑.๓	๑๑๗.๔	๑๑๐.๖	๑๐๙.๗	๘๕.๕	๙๖.๕	๑๐๘.๘
มัธยมศึกษาตอนต้น	๖๘.๗	๗๓.๐	๗๐.๘	๗๐.๙	๙๙.๓	๘๓.๑	๗๙.๔
มัธยมศึกษาตอนปลาย	๗๕.๒	๗๘.๔	๘๒.๔	๗๑.๗	๗๔.๐	๗๙.๒	๗๘.๙
อุดมศึกษา	๑๐๘.๖	๙๘.๒	๘๔.๘	๘๗.๓	๘๘.๘	๘๙.๖	๑๐๐.๖
ไม่ทราบ	-	-	-	-	๐.๔	-	๐.๓

ที่มา : การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๓ ระดับจังหวัด สำนักงานสถิติแห่งชาติ

อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ

อัตราค่าจ้างขั้นต่ำตามนโยบายรัฐบาล ในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ เพิ่มขึ้นจาก ปี พ.ศ. ๒๕๖๑

คิดเป็นร้อยละ ๑.๕๙

จังหวัด	ค่าแรง						
	๒๕๕๓	๒๕๕๔	๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๓
	ม.ค.	ม.ค.	เม.ย.	ม.ค.	ม.ค.	เม.ย.	ม.ค.
นครสวรรค์	๑๕๘	๑๖๖	๒๓๒	๓๐๐	๓๐๕	๓๑๕	๓๒๐

ที่มา: สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดนครสวรรค์

• การประกันสังคม

จำนวนผู้ประกันตนในระบบประกันสังคม ในปี ๒๕๖๓ จำนวน ๑๒๕,๘๔๙ ราย เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๒ จำนวน ๕,๘๐๗ ราย คิดเป็นร้อยละ ๔.๖๑ โดยเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๔๐ มากที่สุด จำนวน ๕๖,๔๗๖ ราย รองลงมาเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๓ จำนวน ๕๔,๙๘๕ ราย และผู้ประกันตนมาตรา ๓๙ จำนวน ๑๔,๓๘๘ ราย ตามลำดับ

ตารางจำนวนผู้ประกันตน ปี พ.ศ.๒๕๕๖ – ๒๕๖๓

ปี	จำนวนผู้ประกันตน (ราย)			
	มาตรา ๓๓	มาตรา ๓๙	มาตรา ๔๐	รวม
๒๕๕๖	๕๐,๖๑๑	๑๐,๐๘๘	๒๓,๙๐๖	๘๔,๖๐๕
๒๕๕๗	๕๐,๙๖๐	๑๐,๔๒๗	๓๕,๒๓๘	๙๖,๖๒๕
๒๕๕๘	๕๓,๙๖๐	๑๐,๖๗๗	๓๓,๕๒๕	๙๘,๑๖๒
๒๕๕๙	๕๒,๘๗๙	๑๑,๑๒๕	๓๔,๕๙๖	๙๘,๖๐๐
๒๕๖๐	๕๓,๓๘๒	๑๑,๔๑๗	๓๗,๑๙๒	๑๐๑,๙๙๑
๒๕๖๑	๕๖,๓๕๙	๑๒,๕๐๗	๔๕,๑๐๑	๑๑๓,๙๖๗
๒๕๖๒	๕๕,๑๑๐	๑๓,๐๖๐	๕๑,๘๗๒	๑๒๐,๐๔๒
๒๕๖๓	๕๔,๙๘๕	๑๔,๓๘๘	๕๖,๔๗๖	๑๒๕,๘๔๙

ที่มา : สำนักงานประกันสังคมจังหวัดนครสวรรค์ ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๓

การใช้บริการของกองทุนประกันสังคมจังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามประเภทประโยชน์ทดแทน (ไม่เนื่องจากการทำงาน) ปี ๒๕๖๓ (มกราคม – ธันวาคม)

ทั้งนี้การชดเชยกรณีว่างงานจากสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด ๑๙ ทำให้มีการจ่ายประโยชน์ทดแทน ในปี พ.ศ.๒๕๖๒ จำนวน ๑๑,๘๙๐ ราย จำนวนเงิน ๕๒,๓๕๔,๖๒๓.๘๗ บาท การจ่ายประโยชน์ทดแทน กรณีว่างงาน ในปี พ.ศ.๒๕๖๓ จำนวน ๔๒,๙๔๓ ราย จำนวนเงิน ๑๙๒,๑๕๙,๓๖๙.๘๕ บาท และเป็นกรณีว่างงาน จากโรคติดเชื้อโควิด จำนวน ๖,๓๑๕ ราย จำนวนเงิน ๕๗,๘๘๘,๙๑๐.๑๕ บาท

สำนักงานประกันสังคมจังหวัดนครสวรรค์ได้มีมาตรการช่วยเหลือปรับลดอัตราเงินสมทบ ดังนี้

๑. ช่วงเดือน มีนาคม – พฤษภาคม ๒๕๖๓

- ฝ่ายลูกจ้าง ปรับลดเงินสมทบ ๔ % จ่าย ๑ %
- ฝ่ายนายจ้าง ปรับลดเงินสมทบ ๑% จ่าย ๔ %

๒. ช่วงเดือน กันยายน – พฤศจิกายน ๒๕๖๓

- ฝ่ายลูกจ้าง ปรับลดเงินสมทบ ๓ % จ่าย ๒ %
- ฝ่ายนายจ้าง ปรับลดเงินสมทบ ๒% จ่าย ๒ %

๒.กรณีปรับลดเงินสมทบผู้ประกันตนมาตรา ๓๙

- ช่วงเดือน มีนาคม – พฤษภาคม ๒๕๖๓ ชำระเงินเดือนละ ๘๖ บาท
- ช่วงเดือน กันยายน – พฤศจิกายน ๒๕๖๓ ชำระเงินเดือนละ ๙๖ บาท

ประเภทประโยชน์ ทดแทน		ปี พ.ศ. ๒๕๖๒		ปี พ.ศ. ๒๕๖๓	
		ราย	ล้านบาท	ราย	ล้านบาท
๑	เจ็บป่วย	๒๖,๑๓๔	๓๓,๒๘๗,๒๘๖.๕๙	๑๔,๘๓๐	๓๒,๐๓๐,๔๐๒.๗๓
๒	คลอดบุตร	๓,๒๔๖	๖๔,๗๒๗,๖๕๑.๖๓	๒,๙๕๓	๖๐,๘๓๗,๘๓๓.๑๕
๓	ทุพพลภาพ	๓,๔๒๗	๙๑๐,๑๕๖.๗๓	๕,๑๕๔	๑๕,๗๓๙,๕๘๕.๗๕
๔	ตาย	๗๑๑	๒๖,๐๙๒,๙๐๘.๙๓	๑,๓๐๒	๓๐,๗๒๙,๗๑๗.๖๙
๕	สงเคราะห์บุตร	๗๙,๘๔๔	๔๕,๗๒๑,๗๕๗.๐๐	๑๕๓,๙๔๙	๙๘,๒๑๒,๘๔๗.๐๐
๖	ชราภาพ	๑๙,๐๔๙	๑๔๘,๕๖๖,๐๑๐.๓๒	๔๐,๖๒๖	๑๙๗,๑๕๙,๗๘๐.๕๗
๗	ว่างงาน	๑๑,๘๙๐	๕๒,๓๕๔,๖๒๓.๘๗	๔๒,๙๔๓	๑๙๒,๑๕๙,๓๖๙.๘๕
	รวม	๑๔๔,๓๐๑	๓๗๑,๖๖๐,๓๙๕.๐๗	๒๖๑,๗๕๗	๖๒๖,๘๖๙,๕๓๖.๗๔

ที่มา : สำนักงานประกันสังคมจังหวัดนครสวรรค์

โครงสร้างพื้นฐาน

๓) การคมนาคม

จังหวัดนครสวรรค์อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครตามเส้นทางหลวงแผ่นดินสายเอเชีย ๒๓๗ กิโลเมตร จังหวัดนครสวรรค์ เป็นจังหวัดที่เป็นประตูสู่ภาคเหนือ การเดินทางติดต่อกับจังหวัดต่าง ๆ นับได้ว่าสะดวกมาก เส้นทางที่ติดต่อทางถนนระหว่างจังหวัดต่าง ๆ มีเส้นทางสายหลัก ๆ ดังนี้

• การคมนาคมทางรถยนต์

๑. ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑ (พหลโยธิน) จากกรุงเทพฯ ผ่านนครสวรรค์ไปสิ้นสุดที่เชียงราย เป็นเส้นทางสายหลักและสายดั้งเดิมที่ใช้ในการคมนาคมเชื่อมระหว่างภาคเหนือกับภาคกลาง เส้นทางสายนี้ส่วนใหญ่เป็นเส้นทาง ๒ เลน ขณะนี้ถนนช่วงนครสวรรค์ – กำแพงเพชร เป็น ๔ เลนแล้ว กำลังมีการขยายไปถึงจังหวัดเชียงใหม่

๒. ทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข ๓๒ (บางปะอิน – นครสวรรค์) เป็นเส้นทางหลวงแผ่นดินที่แยกออกจากเส้นทางหมายเลข ๑ เริ่มจากอำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ลัดสู่นครสวรรค์ เส้นทางสายนี้เป็นเส้นทาง ๘ เลน ทำให้การเดินทางสู่จังหวัดนครสวรรค์สะดวกและรวดเร็วมาก ใช้เวลาประมาณ ๒ ชั่วโมงครึ่ง ในระยะทาง ๒๓๗ กิโลเมตร จากกรุงเทพฯ ถึงนครสวรรค์ เส้นทางนี้ประสานต่อกับเส้นทางหมายเลข ๑ ที่จังหวัดนครสวรรค์มุ่งสู่จังหวัดเชียงราย

๓. ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๑ เป็นทางหลวงที่แยกจากเส้นทางหมายเลข ๓๒ (อินทร์บุรี – เขาทราย) ตรงอำเภอมโนรมย์ จังหวัดสิงห์บุรี ผ่านอำเภอดงรัก ท่าตะโก หนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ เข้าสู่จังหวัดพิจิตร ไปสิ้นสุดที่จังหวัดเชียงใหม่ ตามเส้นทางสายนี้มีถนนเชื่อมเข้าตัวอำเภอไพศาลี ตาคลี ท่าตะโก อำเภอเมืองฯ และอำเภอชุมแสง และมีถนนเครือข่ายเชื่อมอำเภอต่าง ๆ ที่กล่าวด้วย

๔. ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๑๗ เป็นเส้นทางเชื่อมระหว่างจังหวัดนครสวรรค์กับจังหวัดพิจิตร โดยผ่านทางอำเภอเก้าเลี้ยว อำเภอบรรพตพิสัย ออกทางอำเภอโพทะเลของจังหวัดพิจิตรไปสู่จังหวัดพิจิตร ทำให้การติดต่อไปยังจังหวัดพิจิตรและพิจิตรสะดวกและรวดเร็วขึ้นมาก (ระยะทางประมาณ ๑๓๑ กิโลเมตร)

๕. ทางหลวงแผ่นดิน ๒๒๕ (นครสวรรค์-ชัยภูมิ) เป็นเส้นทางเชื่อมระหว่างนครสวรรค์กับจังหวัดต่าง ๆ ทางภาคอีสาน เส้นทางนี้ผ่านทางอำเภอชุมแสง อำเภอหนองบัว ตัดผ่านเส้นทางหลวงหมายเลข ๑๑, ๒๑ ที่อำเภอหนองบัว อำเภอบึงสามพัน (จังหวัดเพชรบูรณ์) สู่จังหวัดชัยภูมิ

การเดินทางติดต่อกับจังหวัดข้างเคียง มีเส้นทางเชื่อมต่อผ่านอำเภอต่างๆ มากมาย พอสรุป เป็นหลักใหญ่ ๆ ได้ดังนี้

๑. กรุงเทพฯ (ผ่านสระบุรี - ลพบุรี - ชัยนาท) ตามเส้นทางหมายเลข ๑
๒. กรุงเทพฯ (ผ่านบางบัวทอง - สุพรรณบุรี - ชัยนาท) ตามเส้นทางหมายเลข ๓๔๐ เข้าสู่ เส้นทางหมายเลข ๑ ชัยนาท ผ่านเข้าพยุหะคีรี หรือเส้นทางสายเอเชีย (บางปะอิน - นครสวรรค์) ตามเส้นทางหมายเลข ๓๒
๓. ชัยนาท - อำเภอเมืองนครสวรรค์ ประมาณ ๖๐ กิโลเมตร
๔. อุทัยธานี - อำเภอเมืองนครสวรรค์ ผ่านทางอำเภอโกรกพระ (หมายเลข ๓๒๒๐, ๓๓๑๙ และ ๓๐๐๕) ประมาณ ๓๖ กิโลเมตร ผ่านทางถนนสายเอเชีย (หมายเลข ๓๓๓ และ ๓๒) ประมาณ ๔๗ กิโลเมตร
๕. พิชญ์โลก - อำเภอเมืองนครสวรรค์ ประมาณ ๑๓๑ กิโลเมตร
๖. พิจิตร - อำเภอเมืองนครสวรรค์ ประมาณ ๑๑๐ กิโลเมตร
๗. สุพรรณบุรี (ผ่านถนนหมายเลข ๓๔๐) ประมาณ ๑๕๕ กิโลเมตร
๘. สิงห์บุรี (ผ่านถนนเอเชีย หมายเลข ๓๒ , ๑) ประมาณ ๙๕ กิโลเมตร
๙. ลพบุรี (ผ่านถนนเอเชีย หมายเลข ๓๒ , ๑) ประมาณ ๑๓๕ กิโลเมตร
๑๐. กำแพงเพชร (ผ่านถนนพหลโยธิน หมายเลข ๑) ประมาณ ๑๒๐ กิโลเมตร
๑๑. ตาก (ผ่านถนนพหลโยธิน หมายเลข ๑) ประมาณ ๑๘๐ กิโลเมตร
๑๒. เพชรบูรณ์ (ผ่านทางถนนหมายเลข ๒๒๕ และแยกเข้าถนนหมายเลข ๒๑) ประมาณ ๑๙๒ กิโลเมตร

โดยมีเส้นทางคมนาคมขนส่งในเขตพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ แบ่งเป็น

ทางหลวงแผ่นดิน ในความดูแลของแขวงทางหลวงนครสวรรค์ที่ ๑ และแขวงทางหลวงนครสวรรค์ที่ ๒ (ตากฟ้า) กรมทางหลวง จำนวน ๔๙ สายทาง ระยะทาง ๑,๑๐๓.๗๕๘ กิโลเมตร

ทางหลวงชนบท ในความดูแลของแขวงทางหลวงชนบทนครสวรรค์ กรมทางหลวงชนบท จำนวน ๔๘ สายทาง ระยะทาง ๗๗๗.๓๘๒ กิโลเมตร

ทางหลวงท้องถิ่น ในความดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีจำนวน ๙,๑๖๙ สาย ระยะทางรวม ๑๒,๘๘๗.๑๑ กิโลเมตร ส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่อำเภอเมืองนครสวรรค์ อำเภอตากคลี อำเภอบรรพต และอำเภอลาดยาว

ที่	อปท.ในเขตอำเภอ	จำนวนถนนทางหลวงท้องถิ่นใน ความดูแลของ อปท. (สาย)	ระยะทางรวม (กม.)
๑	อบจ.นว.	๑๑๒	๙๓๑.๗๓
๒	ทน.นครสวรรค์	๒๔	๕๒.๗๖
๓	ทม.ตากคลี	๓๕๐	๙๒.๘๐
๔	ทม.ชุมแสง	๗๖	๑๔.๕๔
๕	แม่วงก์	๒๔๙	๗๙๘.๒๙๔
๖	ชุมตาบง	๘๙	๑๖๐
๗	แม่เปิน	๖๐๕	๔๑๒.๘๔
๘	ตากคลี	๗๕๖	๙๙๙.๕๔

ที่	อปท.ในเขตอำเภอ	จำนวนถนนทางหลวงท้องถิ่นใน ความดูแลของ อปท. (สาย)	ระยะทางรวม (กม.)
๙	ไพศาลี	๒๙๐	๑,๒๖๗.๑๙
๑๐	ตากฟ้า	๔๐๙	๕๖๙
๑๑	โกรกพระ	๓๔๔	๓๙๐.๓๒
๑๒	เก้าเลี้ยว	๖๕๐	๕๖๓.๓๒
๑๓	ชุมแสง	๖๕๓	๖๗๙.๐๖
๑๔	บรรพตพิสัย	๙๗๐	๑,๑๘๒.๔๓
๑๕	เมืองนครสวรรค์	๙๕๘	๙๙๑.๓๗
๑๖	ท่าตะโก	๖๑๗	๑,๐๙๐.๐๔
๑๗	พยุหะคีรี	๔๘๑	๖๑๗
๑๘	หนองบัว	๕๗๔	๘๐๕.๕๐
๑๙	ลาดยาว	๙๖๒	๑,๒๖๙.๓๗๙
	รวม	๙,๑๖๙	๑๒,๘๘๗.๑๑๓

ที่มา สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ ข้อมูล ณ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๓

- คมนาคมทางรถไฟ

จังหวัดนครสวรรค์มีเส้นทางรถไฟ มีสถานีรถไฟ ๑๕ สถานี ผ่านตัวอำเภอต่างๆ ได้แก่ อำเภอตากลี อำเภอเมืองนครสวรรค์ และอำเภอชุมแสง

โครงการรถไฟทางคู่ ช่วงนครสวรรค์ – บ้านไผ่ ระยะทาง ๓๐๔ กิโลเมตร มีทั้งสี่สถานี ๑๕ สถานี เป็นส่วนหนึ่งในสามช่วงของโครงการรถไฟทางคู่ แม่สอด-นครพนม และจะเชื่อมรถไฟฝั่งตะวันตกและตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศ ประชุมรับฟังความคิดเห็นเมื่อธันวาคม ๒๕๖๒ โครงการรถไฟทางคู่ ช่วงลพบุรี - ปากน้ำโพ สัญญาที่ ๒ ช่วงท่าแค-ปากน้ำโพ ณ เดือนมกราคม ๒๕๖๔ มีความคืบหน้าจากสัญญาเดิมมีระยะเวลาก่อสร้าง ๓๖ เดือน สิ้นสุด ๓๑ มกราคม ๒๕๖๔ การรถไฟแห่งประเทศไทย (รฟท.) ขยายระยะเวลาสัญญาจ้างไปสิ้นสุด ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๖๕ โดยปัจจุบันผลการก่อสร้างคืบหน้า ๖๐% ล่าช้ากว่าแผนงาน ๓๐%

- การคมนาคมทางอากาศ

จังหวัดนครสวรรค์ ไม่มีสนามบินพาณิชย์ มีแต่สนามบินของกองบิน ๔ อำเภอตากลี ซึ่งเดิมเคยใช้เป็นสนามบินของกองทัพอเมริกัน ที่มีศักยภาพสูงสำหรับเครื่องบินไอพ่น และสนามบินเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ศักยภาพของสนามบินเหล่านี้สามารถปรับเป็นสนามบินพาณิชย์ได้

๘) สาธารณูปโภค

• **ด้านการไฟฟ้า** การให้บริการด้านกระแสไฟฟ้าภายในจังหวัด ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จำนวน ผู้มีไฟฟ้าใช้ จำนวน ๓๒๑,๐๖๙ ราย ปริมาณการใช้ไฟฟ้า ๕๘๒ ล้านหน่วย จากครัวเรือนทั้งหมด ๓๒๕,๓๙๔ คิดเป็นร้อยละ ๙๘.๖๗ มีจำนวนผู้ใช้ไฟฟ้าภาคอุตสาหกรรมและปริมาณการใช้ไฟฟ้าเพิ่มขึ้น เล็กน้อย

การใช้ไฟฟ้าภาคครัวเรือน ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๒

หน่วยงาน	ปี พ.ศ. ๒๕๖๑		ปี พ.ศ. ๒๕๖๒	
	จำนวนผู้ใช้ไฟฟ้า (ราย)	ปริมาณ การใช้ไฟฟ้า	จำนวนผู้ใช้ไฟฟ้า (ราย)	ปริมาณ การใช้ไฟฟ้า
การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จังหวัดนครสวรรค์	๒๑๘,๑๖๑	๔๒๓.๓	๒๒๑,๒๑๓	๔๘๕.๔
การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค อำเภอตากาลี	๔๐,๖๙๙	๘๔	๔๓,๔๕๓	๘๘
การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค อำเภอลาดยาว	๕๖,๔๐๘	๑๐	๕๖,๔๐๓	๘.๖
รวม	๓๐๕,๒๖๘	๕๑๗.๓	๓๒๑,๐๖๙	๕๘๒.๐

ที่มา : สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดนครสวรรค์, การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอตากาลี,
การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอลาดยาว ข้อมูล เดือนมิถุนายน ๒๕๖๓

การใช้ไฟฟ้าภาคอุตสาหกรรม ปี พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๒

หน่วยงาน	ปี พ.ศ. ๒๕๖๑		ปี พ.ศ. ๒๕๖๒	
	จำนวนผู้ใช้ไฟฟ้า (ราย)	ปริมาณ การใช้ไฟฟ้า	จำนวนผู้ใช้ไฟฟ้า (ราย)	ปริมาณ การใช้ไฟฟ้า
การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จังหวัดนครสวรรค์	๑๗,๗๑๕	๖๕๒.๙	๑๗,๙๕๖	๖๖๐.๕
การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค อำเภอตากาลี	๔,๔๓๖	๑๕๖	๔,๕๒๔	๑๕๕
การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค อำเภอลาดยาว	๒๐๘	๓.๕	๒๑๒	๒.๕
รวม	๒๒,๓๕๙.๐	๘๑๒.๔	๒๒,๖๙๒.๐	๘๑๘.๐

ที่มา : สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดนครสวรรค์, การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอตากาลี,
การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอลาดยาว ข้อมูล เดือนมิถุนายน ๒๕๖๓

• ด้านพลังงาน

จังหวัดนครสวรรค์มีโรงไฟฟ้า ๓ ประเภท ประกอบด้วย

ประเภท	จำนวน	กำลังการผลิต ติดตั้ง (MW)	กำลังการผลิตที่ขาย (MW)
๑. โรงไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์	๗ แห่ง	๑๕๗.๔๖๙	๑๒๐.๖๓
๒. โรงไฟฟ้าก๊าซชีวภาพ	๑ แห่ง	๐.๘๕	๐.๘๕
๓. โรงไฟฟ้าชีวมวล	๗ แห่ง	๑๘๗.๒๐๐	๕๓

ที่มา : คณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน กฟผ. กฟน. กฟภ. และ พพ. ณ เดือนสิงหาคม ๒๕๖๓

และมีกองทุนพัฒนารอบโรงไฟฟ้า จำนวน ๑ แห่ง ประเภท ข. (มากกว่า ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท แต่ไม่เกิน ๕๐,๐๐๐,๐๐๐บาท)

ระบบการขนส่งทางท่อในเขตพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน ๒ ระบบ ดังนี้

ระบบ	จำนวน	ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง
๑. ระบบท่อส่งก๊าซธรรมชาติ	๒๑,๘๐๐ เมตร	ขนาด ๒๐ นิ้ว
๒. ระบบขนส่งน้ำมันทางท่อ	๗๖,๐๐๐ เมตร	ขนาด ๑๔ นิ้ว

ที่มา : สำนักงานพลังงานจังหวัดนครสวรรค์ ข้อมูล ณ วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๔

ข้อมูลสถานประกอบการด้านน้ำมันตามพระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ.๒๕๔๒ ประกอบด้วย

ประเภท	จำนวน
๑. ระบบการขนส่งน้ำมันทางท่อ	๑ โครงการ
๒. คลังน้ำมัน	๑ แห่ง
๓. สถานที่เก็บรักษาน้ำมัน ลักษณะที่ ๓	๖ แห่ง
๔. สถานีบริการน้ำมันประเภท ก (ปั๊มติดถนนใหญ่)	๑๖๔ แห่ง
๕. สถานีบริการน้ำมันประเภท ค ลักษณะที่หนึ่ง (ปั๊มถังลอยขนาดเล็ก)	๕๗๖ แห่ง
๖. สถานีบริการน้ำมันประเภท ค ลักษณะที่สอง (ปั๊มถังลอยขนาดใหญ่)	๔๐ แห่ง
๗. สถานีบริการน้ำมันประเภท ง (สถานีบริการหลอดแก้วมือหมุน + ตู้น้ำมันหยอดเหรียญ)	๑๕๘ แห่ง
๘. รถขนส่งน้ำมัน	๒๑๗ คัน

ที่มา : สำนักงานพลังงานจังหวัดนครสวรรค์ ข้อมูล ณ วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๔

ข้อมูลสถานประกอบการด้านก๊าซปิโตรเลียมเหลวตามพระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ.๒๕๔๒
ประกอบด้วย

ประเภท	จำนวน
๑.คลังก๊าซปิโตรเลียมเหลว	๓ แห่ง
๒. สถานที่บรรจุก๊าซปิโตรเลียมเหลวประเภทโรงบรรจุ	๗ แห่ง
๓. สถานีบริการก๊าซปิโตรเลียมเหลว	๓๑ แห่ง
๔. รถขนส่งก๊าซปิโตรเลียมเหลว	๕ คัน
๕. สถานที่เก็บรักษาก๊าซปิโตรเลียมเหลวประเภทร้านจำหน่าย ลักษณะที่หนึ่ง (ร้านขนาดเล็ก)	๒๐๐ แห่ง
๖. สถานที่เก็บรักษาก๊าซปิโตรเลียมเหลวประเภทร้านจำหน่าย ลักษณะที่สอง (ร้านขนาดใหญ่)	๒๐ แห่ง
๗. สถานที่เก็บรักษาก๊าซปิโตรเลียมเหลวประเภทสถานที่ใช้ ลักษณะที่สาม	๑๒ แห่ง

ที่มา : สำนักงานพลังงานจังหวัดนครสวรรค์ ข้อมูล ณ วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๔

ข้อมูลสถานประกอบการด้านก๊าซธรรมชาติตามพระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ.๒๕๔๒
ประกอบด้วย

ประเภท	จำนวน
๑. ระบบการขนส่งก๊าซธรรมชาติทางท่อ	๒ โครงการ
๒. สถานีบริการก๊าซธรรมชาติ	๔ แห่ง

ที่มา : สำนักงานพลังงานจังหวัดนครสวรรค์ ข้อมูล ณ วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๔

ข้อมูลผู้ค้าน้ำมันเชื้อเพลิงตามพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ.๒๕๔๓ ประกอบด้วย

ประเภท	จำนวน
๑. ผู้ค้าน้ำมันตามมาตรา ๑๐	๑ ราย
๒. ผู้ค้าน้ำมันตามมาตรา ๑๑	๘๘๓ ราย
๓. ผู้ขนส่งน้ำมันตามมาตรา ๑๒	๘๐ ราย

ที่มา : สำนักงานพลังงานจังหวัดนครสวรรค์ ข้อมูล ณ วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๔

• **ด้านการประปา** ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ การประปาส่วนภูมิภาค (เฉพาะจังหวัด นครสวรรค์) มีกำลังการผลิต รวมทั้งสิ้น ๓,๐๒๐ ลูกบาศก์เมตร/ชั่วโมง ปริมาณน้ำที่ผลิตได้ ๑๘,๒๒๔,๓๗๖ ลูกบาศก์เมตร จำนวน ผู้ใช้น้ำประปา ๖๓,๙๖๖ ครั้วเรือน (เฉพาะพื้นที่ที่ กปภ. รับผิดชอบ ได้แก่ กปภ.สาขานครสวรรค์, ท่าตะโก, ลาดยาว, พยุหะคีรี ไม่รวมประปาเทศบาล, ประปาหมู่บ้าน) คิดเป็น ร้อยละ ๑๕.๔๐ ของครั้วเรือนในจังหวัดนครสวรรค์ จำนวน ๔๑๕,๔๒๐ ครั้วเรือน

การประปาส่วนภูมิภาค	ปี พ.ศ. ๒๕๖๒		ปี พ.ศ. ๒๕๖๓	
	จำนวนผู้ใช้น้ำ (ครั้วเรือน)	กำลังการผลิต (ลบ.ม./ชม.)	จำนวนผู้ใช้น้ำ (ครั้วเรือน)	กำลังการผลิต (ลบ.ม.)
การประปาส่วนภูมิภาค เขต ๑๐				
กปภ.สาขานครสวรรค์	๓๐,๑๓๔	๑,๖๕๐	๓๑,๖๓๔	๑,๖๕๐
กปภ.สาขาท่าตะโก	๑๓,๑๔๒	๖๐๐	๑๓,๔๔๙	๖๐๐
กปภ.สาขาลาดยาว	๗,๓๖๘	๒๒๐	๗,๕๔๘	๒๒๐
กปภ.สาขาพยุหะคีรี	๑๑,๐๕๖	๕๕๐	๑๑,๓๓๕	๕๕๐
รวม	๖๑,๗๐๐	๓,๐๒๐	๖๓,๙๖๖	๓,๐๒๐

ที่มา การประปาส่วนภูมิภาค เขต ๑๐

หมายเหตุ ข้อมูลเฉพาะพื้นที่การประปาส่วนภูมิภาครับผิดชอบเท่านั้น ไม่รวมประปาเทศบาลหรือหมู่บ้าน

นอกจากนี้ มีผู้ใช้ประปาหมู่บ้านขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวนประปาหมู่บ้าน ๑,๗๒๘ แห่ง จำนวนหมู่บ้านที่ได้รับประโยชน์ ๑,๒๖๑ หมู่บ้าน ๓๓๘,๘๘๑ ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ ๗๔.๑๕ ของครั้วเรือนในจังหวัดนครสวรรค์ จำนวนประปาหมู่บ้านที่ผ่านเกณฑ์คุณภาพน้ำของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครสวรรค์ ๓๐๘ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๓๐

• **โทรศัพท์และการสื่อสารอื่นๆ** ในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ เลขหมายโทรศัพท์ (TOT) มี ๑๔๐ ชุมสาย จำนวน ๑๐๑,๖๒๗ เลขหมาย จากการสำรวจประชากรที่มีอายุ ๖ ปีขึ้นไปจำนวน ๙๒๒,๐๐๕ คน ประชากรที่ใช้คอมพิวเตอร์ ๒๘๐,๖๔๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๔๔ ของประชากรที่ทำการสำรวจ ผู้ใช้อินเทอร์เน็ต ๒๘๖,๔๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๐๖ และมีผู้ใช้โทรศัพท์มือถือ ๗๐๑,๒๔๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๖.๐๖

ตารางแสดงจำนวนจุดติดตั้งเน็ตประชารัฐ (หมู่บ้าน) จังหวัดนครสวรรค์ ณ เดือน พฤษภาคม ๒๕๖๑

ศูนย์บริการลูกค้า ทีโอที สาขา	เน็ตประชารัฐ (หมู่บ้าน)	ศูนย์บริการลูกค้า ทีโอที สาขา	เน็ตประชารัฐ (หมู่บ้าน)
นครสวรรค์	๑๓๐	ชุมแสง	๑๒๒
ปากน้ำโพ	๒๙	ลาดยาว	๑๒๒
ตากถ้ำ	๔๒	ท่าตะโก	๑๒๖
พยุหะคีรี	๔๐		
รวม			๖๑๑

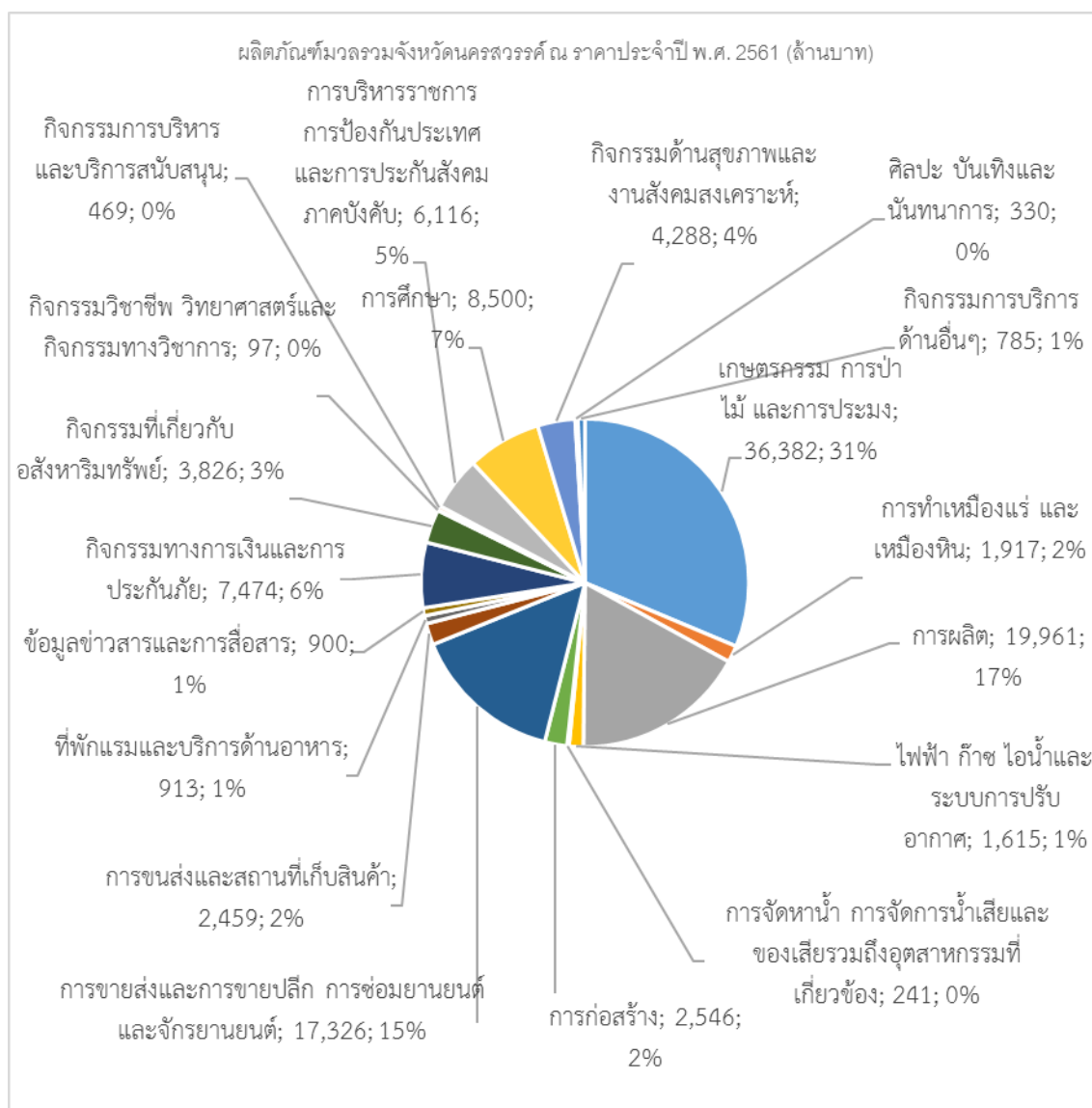
ที่มา ศูนย์บริการลูกค้า ทีโอที สาขา ณ พฤษภาคม ๒๕๖๑

สภาพเศรษฐกิจ

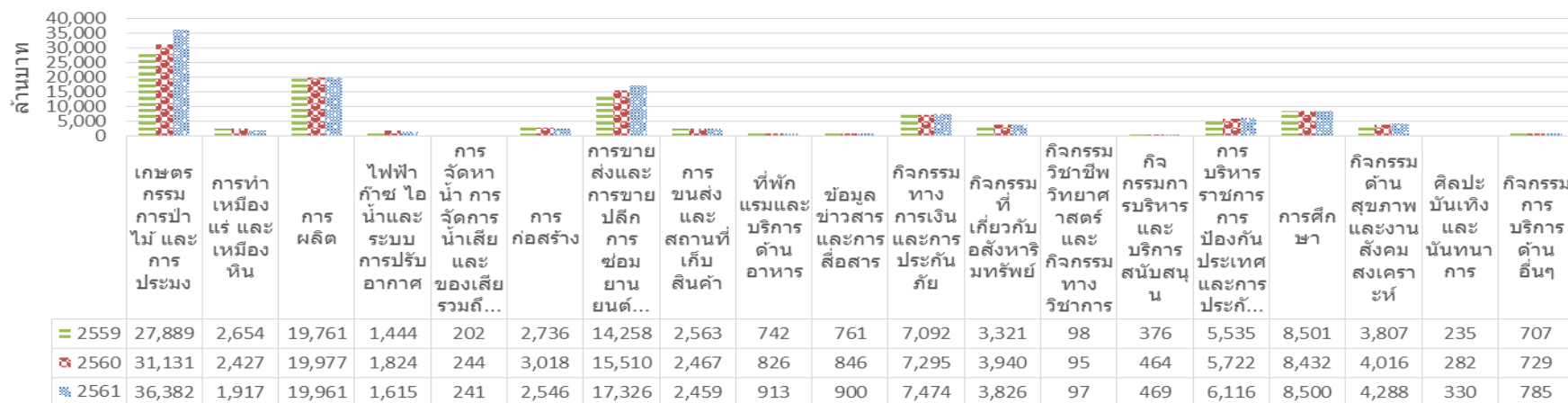
๙) โครงสร้างทางเศรษฐกิจของจังหวัด

ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดนครสวรรค์ ณ ราคาปีปัจจุบัน ในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ มีจำนวน ๑๑๖,๑๔๗ ล้านบาท มากเป็นลำดับ ๓ ในภาคเหนือ(๑๗จังหวัด) และเป็นลำดับ ๒๔ ของประเทศ เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. ๒๕๖๐ แต่มีแนวโน้มลดลงตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ เป็นต้นมา (ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ มีผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดจำนวน ๑๑๘,๐๗๘ ล้านบาท) อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ(GDP แบบปริมาณลูกโซ่) เพิ่มขึ้นร้อยละ ๖.๔๙ ภาคเกษตรกรรมเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๔.๙๓ ภาคอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นร้อยละ ๔.๑๐ ภาคบริการเพิ่มขึ้นร้อยละ ๒.๖๙ ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อคน จำนวน ๑๒๓,๘๖๕ บาทต่อคน มากเป็นลำดับ ๔ ในภาคเหนือ และเป็นลำดับ ๓๑ ของประเทศ เพิ่มขึ้นจำนวน ๘,๔๕๑ บาท (จากปี พ.ศ. ๒๕๖๐ จำนวน ๑๑๕,๔๑๔ บาท) สาขาอุตสาหกรรมที่สำคัญของจังหวัดนครสวรรค์ ๕ ลำดับแรก ในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้แก่ เกษตรกรรม การป่าไม้ และการประมง, การผลิต, การขายส่งและการขายปลีก การซ่อมยานยนต์และจักรยานยนต์, การศึกษา และกิจกรรมทางการเงินและการประกันภัย โดยมีมูลค่ารวม ๘๙,๖๔๓ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๗๗.๑๘ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดทั้งหมด

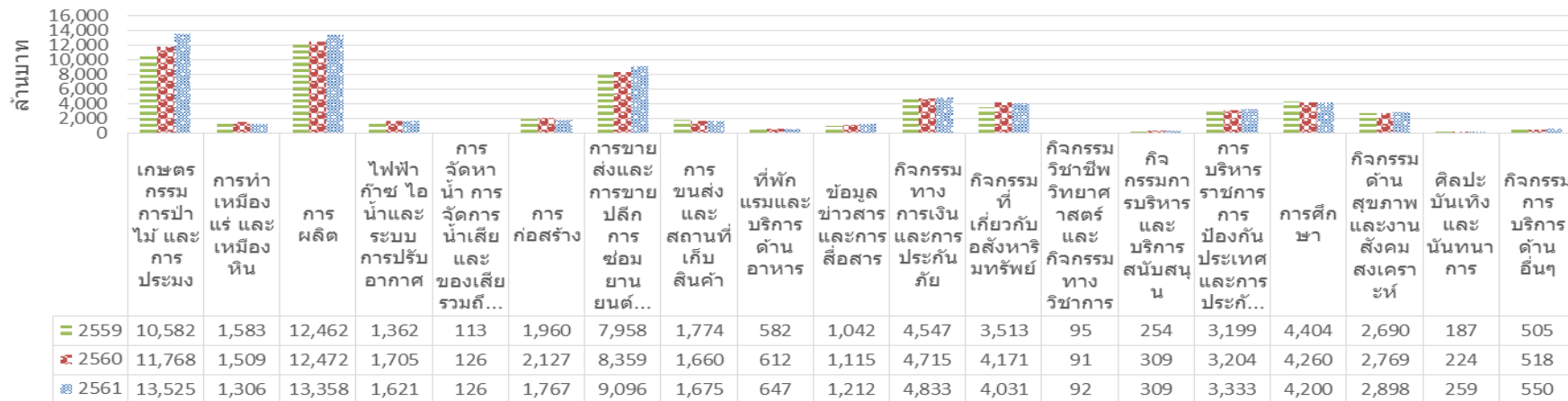
เมื่อพิจารณาอัตราการเติบโตของ GPP แบบปริมาณลูกโซ่ของจังหวัดนครสวรรค์ ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๖๐ กับ ๒๕๖๑ พบว่า ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเพิ่มขึ้นร้อยละ ๖.๔๙ เมื่อเทียบระหว่างสาขาอุตสาหกรรมที่การเติบโตของ GPP ลดลงหรือติดลบในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้แก่ การทำเหมืองแร่ และเหมืองหินลดลงร้อยละ -๑๓.๔๑, ไฟฟ้า ก๊าซ ไอน้ำและระบบการปรับอากาศลดลงร้อยละ-๔.๙๔, การก่อสร้างลดลงร้อยละ -๑๖.๙๔, กิจกรรมที่เกี่ยวกับก่อสร้างหาริมทรัพย์ลดลงร้อยละ-๓.๓๕, กิจกรรมการบริหารและบริการสนับสนุน ลดลงร้อยละ -๐.๐๖ และการศึกษาลดลงร้อยละ-๑.๔๒ สาขาอุตสาหกรรมที่เติบโตสูงขึ้น ได้แก่ ศิลปะ บันเทิงและนันทนาการเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๖.๐๑, เกษตรกรรม การป่าไม้ และการประมงเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๔.๙๓, การขายส่งและการขายปลีก การซ่อมยานยนต์และจักรยานยนต์เพิ่มขึ้นร้อยละ ๘.๘๒, ข้อมูลข่าวสารและการสื่อสารเพิ่มขึ้นร้อยละ ๘.๖๖, การผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ ๗.๑๐, กิจกรรมการบริหารด้านอื่นๆ เพิ่มขึ้นร้อยละ ๖.๑๖, ที่พักแรมและบริการด้านอาหารเพิ่มขึ้นร้อยละ ๕.๗๕, กิจกรรมด้านสุขภาพและงานสังคมสงเคราะห์เพิ่มขึ้นร้อยละ ๔.๖๗, การบริหารราชการ การป้องกันประเทศและการประกันสังคมภาคบังคับเพิ่มขึ้นร้อยละ ๔.๐๒, กิจกรรมทางการเงินและการประกันภัยเพิ่มขึ้นร้อยละ ๒.๕๒, กิจกรร ม วิชาชี พ วิทยาศาสตร์และกิจกรรมทางวิชาการเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑.๑๘, การขนส่งและสถานที่เก็บสินค้าเพิ่ม ขึ้น ร้อยละ ๐.๙๑ และการจัดหาน้ำ การจัดการน้ำเสียและของเสียรวมถึงอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องเพิ่มขึ้นร้อยละ ๐.๓๘

ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดนครสวรรค์ ณ ราคาประจำปี ระหว่างปี พ.ศ. 2559-2561

ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดนครสวรรค์แบบปริมาณลูกโซ่ ระหว่างปี พ.ศ. 2559 - 2561

ที่มา สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

การเปรียบเทียบผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด ในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ กับ ประเทศ ๗๗ จังหวัด และจังหวัดในภาคเหนือ ๑๗ จังหวัด
 จังหวัดนครสวรรค์ได้ลำดับที่ในแต่ละสาขาระดับประเทศอยู่ระหว่าง ๗ - ๔๑ ลำดับที่ระดับภาคเหนืออยู่ระหว่าง ๒ - ๘ รายละเอียดดังนี้

	GPP ณ ราคาประจำปี ๒๕๖๑							GPP จังหวัดนครสวรรค์ แบบปริมาณลูกโซ่		
	นครสวรรค์	ประเทศ	ร้อยละ	ลำดับ	ภาคเหนือ	ร้อยละ	ลำดับ	๒๕๖๑	๒๕๖๐	ร้อยละ
ภาคเกษตรกรรม	๓๖,๓๘๒	๑,๓๓๐,๐๐๘	๒.๗๔	๗	๓๓๒,๔๘๑	๑๐.๙๔	๒	๑๓,๕๒๕	๑๑,๗๖๘	๑๔.๙๓
ภาคเกษตรกรรม	๓๖,๓๘๒	๑,๓๓๐,๐๐๘	๒.๗๔	๗	๓๓๒,๔๘๑	๑๐.๙๔	๒	๑๓,๕๒๕	๑๑,๗๖๘	๑๔.๙๓
เกษตรกรรม การป่าไม้ และการ ประมง	๓๖,๓๘๒	๑,๓๓๐,๐๐๘	๒.๗๔	๗	๓๓๒,๔๘๑	๑๐.๙๔	๒	๑๓,๕๒๕	๑๑,๗๖๘	๑๔.๙๓
ภาคนอกเกษตร	๗๙,๗๖๔	๑๕,๐๓๕,๕๖๖	๐.๕๓	๒๖	๙๓๔,๑๘๑	๘.๕๔	๒	๕๐,๗๒๗	๔๙,๑๘๗	๓.๑๓
ภาคอุตสาหกรรม	๒๓,๗๓๔	๕,๒๘๒,๔๙๐	๐.๔๕	๒๖	๒๔๙,๔๖๘	๙.๕๑	๕	๑๖,๐๗๘	๑๕,๔๔๔	๔.๑๐
การทำเหมืองแร่ และเหมืองหิน	๑,๙๑๗	๔๑๖,๙๙๑	๐.๔๖	๑๘	๔๔,๖๒๔	๔.๓๐	๓	๑,๓๐๖	๑,๕๐๙	-๑๓.๔๑
การผลิต	๑๙,๘๑๖	๔,๘๖๕,๖๘๙	๐.๔๖	๒๔	๑๗๘,๙๘๑	๑๑.๑๕	๓	๑๓,๓๕๘	๑๒,๔๗๒	๗.๑๐
ไฟฟ้า ก๊าซ ไอน้ำและระบบการ ปรับอากาศ	๑,๖๑๕	๔๒๒,๑๒๗	๐.๓๘	๒๗	๒๐,๓๔๓	๗.๙๔	๔	๑,๖๒๑	๑,๗๐๕	-๕.๙๔
การจัดหาน้ำ การจัดการน้ำเสีย และของเสียรวมถึงอุตสาหกรรมที่ เกี่ยวข้อง	๒๔๑	๖๗,๖๘๓	๐.๓๖	๓๙	๕,๕๒๐	๔.๓๖	๘	๑๒๖	๑๒๖	๐.๓๘
ภาคบริการ	๕๖,๐๓๐	๙,๗๕๓,๐๗๖	๐.๕๗	๒๗	๖๘๔,๗๑๓	๘.๑๘	๔	๓๔,๘๖๑	๓๓,๙๔๙	๒.๖๙
การก่อสร้าง	๒,๕๔๖	๔๑๐,๘๐๐	๐.๖๒	๔๑	๕๓,๒๖๖	๔.๗๘	๖	๑,๗๖๗	๒,๑๒๗	-๑๖.๙๔
การขายส่งและการขายปลีก การ ซ่อมยานยนต์และจักรยานยนต์	๑๗,๓๒๖	๒,๕๙๕,๔๔๒	๐.๖๗	๒๓	๑๗๔,๓๕๐	๙.๙๔	๓	๙,๐๙๖	๘,๓๕๙	๘.๘๒
การขนส่งและสถานที่เก็บสินค้า	๒,๔๕๙	๙๕๔,๖๓๓	๐.๒๖	๓๕	๓๔,๑๐๐	๗.๒๑	๓	๑,๖๗๕	๑,๖๖๐	๐.๙๑

	GPP ณ ราคาประจำปี ๒๕๖๑							GPP จังหวัดนครสวรรค์ แบบปริมาณลูกโซ่		
	นครสวรรค์	ประเทศ	ร้อยละ	ลำดับ	ภาคเหนือ	ร้อยละ	ลำดับ	๒๕๖๑	๒๕๖๐	ร้อยละ
ที่พักแรมและบริการด้านอาหาร	๙๑๓	๙๑๙,๕๐๒	๐.๑๐	๓๑	๓๑,๔๙๗	๒.๙๐	๔	๖๔๗	๖๑๒	๕.๗๕
ข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร	๙๐๐	๓๘๖,๐๔๓	๐.๒๓	๒๔	๑๒,๔๖๒	๗.๒๒	๓	๑,๒๑๒	๑,๑๑๕	๘.๖๖
กิจกรรมทางการเงินและการ ประกันภัย	๗,๔๗๔	๑,๒๓๔,๕๐๐	๐.๖๑	๒๑	๘๒,๔๓๑	๙.๐๗	๓	๔,๘๓๓	๔,๗๑๕	๒.๕๒
กิจกรรมที่เกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์	๓,๘๒๖	๔๐๑,๐๐๒	๐.๙๕	๒๗	๔๘,๐๓๒	๗.๙๗	๔	๔,๐๓๑	๔,๑๗๑	-๓.๓๕
กิจกรรมวิชาชีพ วิทยาศาสตร์และ กิจกรรมทางวิชาการ	๙๗	๒๘๖,๑๘๕	๐.๐๓	๒๖	๑,๔๕๗	๖.๖๗	๔	๙๒	๙๑	๑.๑๘
กิจกรรมการบริหารและบริการ สนับสนุน	๔๖๙	๒๖๒,๑๖๗	๐.๑๘	๒๙	๙,๑๘๕	๕.๑๑	๔	๓๐๙	๓๐๙	-๐.๐๖
การบริหารราชการ การป้องกัน ประเทศและการประกันสังคมภาค บังคับ	๖,๑๑๖	๙๕๖,๘๓๒	๐.๖๔	๒๖	๖๙,๙๗๐	๘.๗๔	๓	๓,๓๓๓	๓,๒๐๔	๔.๐๒
การศึกษา	๘,๕๐๐	๖๕๑,๖๐๖	๑.๓๐	๒๒	๑๐๔,๑๗๓	๘.๑๖	๔	๔,๒๐๐	๔,๒๖๐	-๑.๔๒
กิจกรรมด้านสุขภาพและงานสังคม สงเคราะห์	๔,๒๘๘	๓๔๘,๒๒๗	๑.๒๓	๑๖	๔๗,๒๕๙	๙.๐๗	๒	๒,๘๙๘	๒,๗๖๙	๔.๖๗
ศิลปะ บันเทิงและนันทนาการ	๓๓๐	๑๐๒,๔๑๓	๐.๓๒	๒๒	๓,๗๗๓	๘.๗๖	๔	๒๕๙	๒๒๔	๑๖.๐๑
กิจกรรมการบริการด้านอื่นๆ	๗๘๕	๒๔๓,๗๒๔	๐.๓๒	๒๙	๑๒,๗๕๖	๖.๑๖	๓	๕๕๐	๕๑๘	๖.๑๖
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด	๑๑๖,๑๔๗	๑๖,๓๖๕,๕๗๔	๐.๗๑	๒๔	๑,๒๖๖,๖๖๒	๙.๑๗	๓	๖๒,๙๔๓	๕๙,๑๐๕	๖.๔๙
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด ต่อคน (บาท)	๑๒๓,๘๖๕	๒๓๖,๘๑๕	-๔๗.๗๐	๓๑	๑๑๐,๘๙๗	๑๑.๖๙	๔	-	-	-
ประชากร (๑,๐๐๐ คน)	๙๓๘	๖๙,๑๐๗	๑.๓๖	๒๓		๘.๒๑	๓	-	-	-

๑๐) รายได้เฉลี่ยของประชากร

ในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดนครสวรรค์มีรายได้เฉลี่ย จำนวน ๘๔,๓๓๐.๗๗ บาทต่อคนต่อปี อำเภอ ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปีสูงสุด คือ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จำนวน ๙๙,๖๒๗.๖๖ บาทต่อคนต่อปี รองลงมาคือ อำเภอหนองบัว จำนวน ๙๔,๔๖๘.๕๐ บาทต่อคนต่อปี และอำเภอไพศาลี จำนวน ๙๓,๒๔๙.๖๔ บาทต่อคนต่อปี ตามลำดับ

รายได้ของประชากรเฉลี่ยต่อคนต่อปี จำแนกรายอำเภอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๓

อำเภอ	รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี (บาท)				
	พ.ศ. ๒๕๕๘	พ.ศ. ๒๕๕๙	พ.ศ. ๒๕๖๐	พ.ศ. ๒๕๖๑	พ.ศ. ๒๕๖๒
เมืองนครสวรรค์	๙๓,๑๓๑	๙๗,๙๘๙	๙๔,๗๘๖	๙๔,๘๑๖.๘๔	๙๙,๖๒๗.๖๖
หนองบัว	๘๖,๙๕๖	๙๐,๔๘๒	๙๗,๓๘๔	๙๒,๒๔๔.๖๔	๙๔,๔๖๘.๕๐
ชุมแสง	๘๖,๓๙๕	๘๓,๒๗๒	๙๙,๘๐๑	๙๖,๐๕๐.๑๙	๘๑,๖๐๐.๑๒
บรรพตพิสัย	๘๑,๑๑๑	๘๒,๔๔๐	๙๕,๗๕๗	๘๔,๖๕๘.๙๖	๙๖,๖๔๐.๔๓
ลาดยาว	๙๗,๑๙๑	๙๗,๐๖๕	๖๙,๓๖๐	๙๗,๙๕๐.๒๒	๙๖,๓๖๐.๔๙
พยุหะคีรี	๘๓,๑๙๑	๘๓,๒๖๒	๘๑,๑๔๓	๖๗,๗๒๒.๕๕	๘๒,๙๗๔.๑๓
โกรกพระ	๖๙,๔๗๗	๙๐,๑๔๓	๙๓,๒๘๔	๘๐,๕๕๑.๘๑	๙๒,๘๐๔.๗๕
ท่าตะโก	๘๗,๓๖๗	๘๔,๐๙๗	๙๕,๘๖๕	๘๐,๐๑๐.๒๐	๘๒,๐๙๙.๗๙
ตากสิน	๘๓,๕๖๘	๙๗,๗๖๘	๙๙,๖๙๗	๙๘,๗๓๑.๕๖	๘๑,๖๖๕.๐๑
ไพศาลี	๙๘,๒๕๙	๙๕,๐๐๖	๘๐,๗๑๖	๘๓,๐๔๗.๔๘	๙๓,๒๔๙.๖๔
เก้าเลี้ยว	๙๖,๖๐๑	๖๙,๑๔๒	๖๘,๒๖๙	๙๓,๐๖๕.๑๒	๖๕,๙๕๘.๓๘
ตากฟ้า	๑๐๑,๓๓๙	๘๘,๔๒๙	๘๖,๕๕๕	๘๙,๙๘๕.๔๑	๙๓,๒๑๐.๘๓
แม่วงก์	๙๗,๔๒๓	๙๐,๕๕๙	๖๖,๕๙๘	๖๔,๕๖๖.๑๙	๖๘,๒๙๔.๕๓
แม่เปิน	๘๓,๙๔๙	๙๓,๗๑๕	๖๗,๓๒๖	๙๑,๔๘๙.๒๓	๙๐,๔๖๑.๙๗
ชุมตาบง	๙๗,๓๙๖	๖๔,๒๖๔	๘๓,๐๓๕	๙๓,๓๐๐.๖๐	๖๔,๔๘๕.๖๘
รวมเฉลี่ย	๘๔,๑๘๓	๘๒,๙๒๔	๙๙,๗๘๐	๘๐,๙๓๖.๘๗	๘๔,๓๓๐.๗๗

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดนครสวรรค์ , มิถุนายน ๒๕๖๒

สภาพทางสังคม

๑๑) สถานภาพทางสังคม

ปี ๒๕๖๒ การเกิดมีแนวโน้มลดลง การย้ายเข้าปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จำนวน ๔๓,๐๒๖ คน เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. ๒๕๖๑ การย้ายออกปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จำนวน ๔๔,๓๗๔ คน การจดทะเบียนสมรส จำนวน ๔,๒๓๔ คน มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น การจดทะเบียนหย่าในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จำนวน ๑,๘๙๐ คน

ตารางจำนวนการเกิด ตาย ย้ายเข้า ย้ายออก การจดทะเบียนสมรส และการหย่า ปี ๒๕๖๒

รายการ	พ.ศ.๒๕๖๒
	จำนวน (คน)
การเกิด	๗,๐๓๔
การตาย	๙,๒๙๐
การย้ายเข้า	๔๓,๐๒๖
การย้ายออก	๔๔,๓๗๔
การจดทะเบียนสมรส	๔,๒๓๔
การจดทะเบียนหย่า	๑,๘๙๐

ข้อมูล กรมการปกครอง ณ วันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๖๔ (ยังไม่ประกาศข้อมูลปี พ.ศ. ๒๕๖๓)

● ความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต

การรับแจ้งประเภทความผิดฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินส่วนใหญ่เป็นประเภทความผิดลักทรัพย์ ฉ้อโกง และยักยอกทรัพย์ ฐานความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศส่วนใหญ่เป็นประเภทความผิดทำร้ายร่างกาย และข่มขืนกระทำชำเรา ฐานความผิดพิเศษส่วนใหญ่เป็นประเภทความผิด พ.ร.บ.ศุลกากร และพ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดทางคอมพิวเตอร์ การจับกุมส่วนใหญ่เป็นประเภทความผิดฐานความผิดที่รัฐเป็นผู้เสียหาย โดยร้อยละ ๗๘ ของฐานความผิดที่รัฐเป็นผู้เสียหาย เป็นประเภทความผิดยาเสพติด การจับกุมฐานความผิดอื่นๆ สามารถจับกุมได้ร้อยละ ๘๓-๙๗ ต่อการรับแจ้งประเภทความผิด ประเภทความผิดที่สามารถจับผู้กระทำความผิดได้ร้อยละ ๑๐๐ ได้แก่ ประเภทความผิดทำร้ายผู้อื่นถึงแก่ความตาย พยายามฆ่าชิงทรัพย์ วิ่งราวทรัพย์ วางเพลิง พ.ร.บ.คุ้มครองเด็ก พ.ร.บ.เครื่องหมายการค้า ความผิดเกี่ยวกับบัตรอิเล็กทรอนิกส์ พ.ร.บ.สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า และพ.ร.บ.ศุลกากร

สถิติคดีอาญาน่าสนใจ จำแนกตามประเภทความผิด พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๓

ประเภทความผิด	พ.ศ. ๒๕๖๑		พ.ศ. ๒๕๖๒		พ.ศ. ๒๕๖๓	
	รับแจ้ง (ราย)	จับกุม (ราย)	รับแจ้ง (ราย)	จับกุม (ราย)	รับแจ้ง (ราย)	จับกุม (ราย)
ฐานความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ	๓๐๗	๒๙๘	๓๕๕	๓๔๓	๑๔๔	๑๔๐
ฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน	๗๒๐	๖๓๙	๖๕๗	๕๘๐	๓๔๙	๓๑๗
ฐานความผิดพิเศษ	๑๙๗	๑๗๗	๑๐๒	๘๕	๔๔	๓๗
ฐานความผิดที่รัฐเป็นผู้เสียหาย	-	๔,๘๑๓	-	๓,๕๕๓	-	๒,๗๒๒

ที่มา: ตำรวจภูธรจังหวัดนครสวรรค์ ข้อมูล กรกฎาคม ๒๕๖๓

● สถานะทางเศรษฐกิจสังคมของครัวเรือน

ในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนในนครสวรรค์มีจำนวน ๒๒,๑๓๗ บาท ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนจำนวน ๑๖,๐๐๒ บาท และหนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือนจำนวน ๓๒๘,๓๒๕ บาท โดย ครัวเรือนผู้ปฏิบัติงานวิชาชีพ นักวิชาการ และนักบริหาร มีหนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือนสูงถึง ๕๙๘,๖๑๒ บาท ครัวเรือนส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายต่อรายได้สูงกว่าร้อยละ ๘๐.๐ ยกเว้นครัวเรือนผู้ถือครองทำการเกษตร ซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินครัวเรือนผู้ปฏิบัติงานวิชาชีพ นักวิชาการ และนักบริหาร และผู้ดำเนินธุรกิจของตนเองไม่ใช้การเกษตร ซึ่งครัวเรือนดังกล่าวมีการกู้ยืมเงินสูงแต่ความเสี่ยงที่จะไม่สามารถใช้คืนเงินกู้ได้จะต่ำกว่าครัวเรือนประเภทอื่น ครัวเรือนที่มีค่าใช้จ่ายต่อรายได้สูงสุดคือ ครัวเรือนประมงป่าไม้ล่าสัตว์หาของป่าและบริการทางการเกษตร สูงถึงร้อยละ ๙๘.๒ ซึ่งรัฐต้องการช่วยในการหารายได้ให้เพิ่มขึ้น ค่าใช้จ่ายของครัวเรือนส่วนใหญ่เกิดจากค่าอาหารและเครื่องดื่มที่ไม่ใช่แอลกอฮอล์ ค่าที่พักอาศัย เครื่องแต่งบ้านและเครื่องใช้ ค่าเดินทางและการสื่อสาร ด้านหนี้สินครัวเรือน ครัวเรือนผู้ถือครองทำการเกษตร/เพาะเลี้ยง มีหนี้สินจากการใช้ทำการเกษตรสูง ครัวเรือนผู้ดำเนินธุรกิจของตนเองที่ไม่ใช่การเกษตรมีหนี้สินเกิดจากการทำธุรกิจและใช้จ่ายอุปโภค บริโภคอื่นๆ ในครัวเรือน ครัวเรือนผู้ปฏิบัติงานวิชาชีพ นักวิชาการ และนักบริหารหนี้สินเกิดจากใช้ซื้อ/เช่าซื้อบ้านและ/หรือที่ดิน และใช้จ่ายอุปโภค บริโภคอื่นๆ ในครัวเรือน โดยครัวเรือนทุกประเภทเป็นหนี้ในระบบมากกว่าหนี้นอกระบบยกเว้นครัวเรือนคนงานทั่วไปมีจำนวนหนี้นอกระบบสูงกว่าครัวเรือนอื่นๆ แสดงถึงการขาดความน่าเชื่อถือ/ความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินกู้ต่ำกว่าครัวเรือนอื่นๆ

รายได้ ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน และหนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน จำแนกตามสถานะทาง

เศรษฐกิจสังคมของครัวเรือน พ.ศ. ๒๕๖๒

สถานะทางเศรษฐกิจสังคม	รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน	ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน	หนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน	ร้อยละของค่าใช้จ่ายต่อรายได้
ครัวเรือนทั้งสิ้น	๒๒,๑๓๗	๑๖,๐๐๒	๓๒,๘๓๒.๕	๗๒.๓
ผู้ถือครองทำการเกษตร				
ส่วนใหญ่เป็นเจ้าของที่ดิน	๑๕,๘๔๓	๑๓,๕๒๓	๒๔,๐๑๔.๒	๘๕.๓
ส่วนใหญ่เช่าที่ดิน / ทำฟรี	๒๓,๔๙๐	๑๖,๘๗๙	๖๑,๗๑๘.๓	๗๑.๘
ประมง,ป่าไม้,ล่าสัตว์,หาของป่า บริการทางการเกษตร	๑๐,๖๑๑	๑๐,๔๒๔	-	๙๘.๒
ผู้ดำเนินธุรกิจของตนเองที่ไม่ใช่ การเกษตร	๔๐,๔๒๕	๒๒,๐๗๕	๒๙๒,๒๖๗	๕๔.๖
ลูกจ้าง				
ผู้ปฏิบัติงานวิชาชีพ นักวิชาการ และนักบริหาร	๔๗,๑๒๓	๓๓,๑๘๐	๕๙๘,๖๑๒	๗๐.๔
คนงานเกษตร	๑๐,๘๖๕	๙,๒๖๖	๒๒,๔๙๙	๘๕.๓
คนงานทั่วไป	๑๒,๘๑๗	๑๐,๖๒๐	๑๐๙,๘๖๘	๘๒.๘
เสมียนพนักงาน พนักงานขาย	๒๒,๓๑๐	๑๗,๘๘๑	๔๑๑,๒๑๙	๘๐.๑

สถานะทางเศรษฐกิจสังคม	รายได้เฉลี่ย ต่อเดือน ของ ครัวเรือน	ค่าใช้จ่าย เฉลี่ยต่อเดือน ของครัวเรือน	หนี้สินเฉลี่ย ต่อครัวเรือน	ร้อยละของ ค่าใช้จ่ายต่อ รายได้
และให้บริการ				
ผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการผลิต	๑๗,๓๖๖	๑๓,๕๐๔	๙๐,๕๑๘	๗๗.๗
ผู้ไม่ได้ปฏิบัติงานเชิงเศรษฐกิจ	๑๑,๕๒๖	๙,๙๓๒	๒๑,๑๐๔๙	๘๖.๒

ที่มา : การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. ๒๕๖๒ สำนักงานสถิติจังหวัดนครสวรรค์

๑๒) การบริการด้านสังคมสงเคราะห์

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ จังหวัดนครสวรรค์มีประชากรทั้งสิ้น ๑,๐๓๗,๑๔๓ คน เป็นเด็ก (อายุต่ำกว่า ๑๕ ปี) จำนวน ๑๕๖,๒๙๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๐๗ ของประชากรทั้งจังหวัด ผู้สูงอายุ (อายุ ๖๐ ปีขึ้นไป) จำนวน ๒๑๘,๔๘๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๖๗ ของประชากรทั้งจังหวัด คนพิการที่จดทะเบียนกับสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน ๒,๙๗๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๒๙ ของประชากรทั้งจังหวัด

ตารางจำนวนและร้อยละของประชากร ตามประเภทการจดทะเบียน ปี พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๓

ประเภท	พ.ศ. ๒๕๖๑		พ.ศ. ๒๕๖๒		พ.ศ. ๒๕๖๓	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
๑.เด็ก (อายุต่ำกว่า ๑๕ ปี)	๑๖๔,๗๒๒	๑๕.๗๙	๑๖๐,๔๗๓	๑๕.๔๔	๑๕๖,๒๙๗	๑๕.๐๗
๒.ผู้สูงอายุ (อายุ ๖๐ ปี ขึ้นไป)	๒๐๒,๕๒๓	๑๙.๔๑	๒๑๐,๒๑๙	๒๐.๒๒	๒๑๘,๔๘๓	๒๑.๖๗
๓.คนพิการ (ที่จดทะเบียนคนพิการ)	๒,๘๒๗	๐.๒๗	๓,๐๖๘	๐.๒๙	๒,๙๗๙	๐.๒๙

ที่มา : ลำดับที่ ๑, ๒ ข้อมูลจากระบบสถิติทางการทะเบียน สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง ปี ๒๕๖๓
ลำดับที่ ๓ ข้อมูลสถิติการจดทะเบียนคนพิการ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดฯ
ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓

ตารางจำนวนการบริการด้านสังคมสงเคราะห์ ปี พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๓

ประเภทงาน	จำนวนผู้ได้รับความช่วยเหลือ (คน)				
	พ.ศ. ๒๕๕๙	พ.ศ. ๒๕๖๐	พ.ศ. ๒๕๖๑	พ.ศ. ๒๕๖๒	พ.ศ. ๒๕๖๓
การสงเคราะห์ผู้ประสบปัญหาสังคม (เด็กในครอบครัวยากจน, ผู้สูงอายุ, คนพิการ, ผู้มีรายได้น้อย, ผู้ติดเชื้อ)	๑,๔๑๒	๑,๗๐๙	๑,๐๘๒	๒,๗๙๔	๓,๘๒๗
โครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดู เด็กแรกเกิด	๓,๓๕๕	๓,๖๒๙	๕,๐๙๗	๗,๓๔๐	๑๐,๙๘๑
การจดทะเบียนคนพิการ	๓,๕๐๗	๓,๑๐๕	๒,๘๒๗	๓,๐๖๘	๒,๙๗๙
การจัดการศพผู้สูงอายุตามประเพณี	๑๐๙	๓๘	๑๙	๒๐	๕๒

ประเภทงาน	จำนวนผู้ได้รับความช่วยเหลือ (คน)				
	พ.ศ. ๒๕๕๙	พ.ศ. ๒๕๖๐	พ.ศ. ๒๕๖๑	พ.ศ. ๒๕๖๒	พ.ศ. ๒๕๖๓
การส่งราษฎรกลับภูมิลำเนาเดิม	๓๙	๓๑	๒๕	๔๑	๓๔
การคุ้มครองสวัสดิภาพ คนไร้ที่พึ่ง/เร่ร่อน ขอทาน	๑๕๖	๑๙๕	๙๒	๙	๑๐๑
การรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม	๑๘	๘	๓๑	๓๖	๑๑
การช่วยเหลือผู้ประสบภัย	-	๑๖	๒	๒๐	๒๘
การพัฒนาทักษะและการฝึกอาชีพผู้สูงอายุ	๙๐	๑๓๕	๑,๘๘๐	๓๕๐	๗๐๐
การพัฒนาทักษะและการฝึกอาชีพคนพิการ	๔๐	๑๐๐	๕๐	๔๐	๑๐๕
การซ่อมแซมปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย ให้ผู้สูงอายุ (หลัง)	๒๒	๑๑	๒๒	๓๕	๓๒
การซ่อมแซมปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย ให้ผู้พิการ (หลัง)	๕๙	๗๐	๑๔	๑๐	๗๒
การซ่อมแซมปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย ให้ผู้ด้อยโอกาส (หลัง)	-	-	๑๓๐	-	-
รวม	๘,๘๙๗	๙,๐๙๓	๑๑,๒๗๑	๑๓,๗๖๓	๑๘,๙๒๒

ที่มา : สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครสวรรค์ ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓

๑๓) การนับถือศาสนา

ประชากรของจังหวัดนครสวรรค์ร้อยละ ๙๙.๖๒ นับถือศาสนาพุทธ รองลงมาคือศาสนาคริสต์ และศาสนาอิสลาม ร้อยละ ๐.๒๕ และ ๐.๑๓ ตามลำดับ

จำนวนศาสนสถาน รวม ๑,๐๑๓ แห่ง จำแนกได้ดังนี้

๑๓.๑) ศาสนาพุทธ จำนวน ๙๗๗ แห่ง ประกอบด้วย

- วัด จำนวน ๘๑๖ วัด แบ่งออกเป็น มหานิกาย ๗๙๗ วัด และ ธรรมยุติกนิกาย ๑๙ วัด
- วัดของมหานิกายมีสถานะเป็นพระอารามหลวง ๔ แห่ง คือ
- (๑) วัดโพธาราม พระอารามหลวง อำเภอเมืองนครสวรรค์
- (๒) วัดนครสวรรค์ พระอารามหลวง อำเภอเมืองนครสวรรค์
- (๓) วัดวรนาถบรรพต พระอารามหลวง อำเภอเมืองนครสวรรค์
- (๔) วัดตากฟ้า พระอารามหลวง อำเภอดงพิก

- ที่พักสงฆ์ ๑๖๑ แห่ง แบ่งออกเป็น มหานิกาย ๑๒๙ แห่ง และ ธรรมยุติกนิกาย

๓๒ แห่ง

๑๓.๒) ศาสนาคริสต์ โบสถ์คริสต์ จำนวน ๓๑ แห่ง แบ่งออกเป็น นิกายโปรเตสแตนต์ ๒๔ แห่ง และ นิกายโรมันคาทอลิก ๗ แห่ง

๑๓.๓) ศาสนาอิสลาม มัสยิด จำนวน ๔ แห่ง

๑๓.๔) ศาสนาซิกข์ วัดซิกข์ จำนวน ๑ แห่ง

ที่มา : สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครสวรรค์, ข้อมูล ณ วันที่ ๖ มกราคม ๒๕๖๔

(ข้อมูลประชากร ศาสนสถาน ของศาสนาคริสต์, อิสลาม และซิกข์ : สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดนครสวรรค์)

๑๔) การศึกษา

ข้อมูลการศึกษาของจังหวัดนครสวรรค์ ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ จังหวัดนครสวรรค์มีสถาบันการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน จำนวน ๖๕๔ แห่ง มีจำนวนนักเรียน ๑๗๖,๐๗๒ คน จำนวนครูและผู้บริหาร ๙,๖๔๑ คน จำนวนนักเรียนด้อยโอกาส ๕๗,๑๔๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๙.๔๙ ของนักเรียนทั้งหมด ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ มีนักเรียนออกกลางคันเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ร้อยละ ๒๗๙ คะแนนเฉลี่ย O-NET จังหวัดนครสวรรค์ ชั้น ป.๖ ม.๓ และ ม.๖ ปีการศึกษา ๒๕๖๑ (รวม ๕ กลุ่มสาระการเรียนรู้) มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจากคะแนนปีการศึกษา ๒๕๖๐ คะแนนเฉลี่ยระดับจังหวัดต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของประเทศเล็กน้อย

จากการประเมินนักเรียนประถมศึกษาในสังกัดของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต ๑, ๒ และ ๓ ประเมินความสามารถด้านการอ่าน การเขียน ระดับประถมศึกษา พบว่า นักเรียนร้อยละ ๙๗ มีความสามารถอ่านออกเสียงในระดับพอใช้ขึ้นไป นักเรียนร้อยละ ๙๖ มีความสามารถอ่านรู้เรื่องในระดับพอใช้ขึ้นไป นักเรียนร้อยละ ๙๓ มีความสามารถเขียนคำในระดับพอใช้ขึ้นไป นักเรียนร้อยละ ๙๘ มีความสามารถเขียนเรื่องเรื่องในระดับพอใช้ขึ้นไป

ตารางที่ ๑ จำนวนสถานศึกษา นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา ของสถานศึกษาภาครัฐและเอกชน ทุกสังกัด

ที่	หน่วยงาน	จำนวน สถานศึกษา	จำนวนนักเรียน นักศึกษา	จำนวนครู และผู้บริหาร
๑	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	๕๔๒	๙๕,๖๖๒	๕,๗๗๑
	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต ๑ *	๑๖๒	๒๐,๑๑๑	๑,๑๗๑
	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต ๒	๑๔๕	๒๑,๘๕๘	๑,๓๓๗
	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต ๓	๑๔๘	๒๐,๖๙๙	๑,๒๓๕
	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒	๓๗	๓๒,๑๑๕	๑,๗๐๐
๒	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน	๕๒	๓๒,๙๘๑	๑,๗๖๓
๓	สำนักงานบริหารงานการศึกษาพิเศษขั้นพื้นฐาน	๑	๓๗๐	๓๔
๔	สถาบันอาชีวศึกษา	๑๑	๑๑,๕๒๑	๖๘๗
๕	สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา	๔	๑๐,๐๓๒	๖๕๖
๖	สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครสวรรค์	๑๖	๙,๙๖๓	๓๒๙
๗	สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครสวรรค์	๘	๘๕๕	๑๐๕
๘	สถาบันการพลศึกษา	๑	๓๕๘	๗๔
๙	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๑๙	๙,๐๕๗	๔๑๙
๑๐	การศึกษาแบบ Home school	๑	๑	๑
	รวมทั้งรวม	๑,๑๙๗	๒๖๕,๕๘๓	๑๕,๓๑๙

ที่มา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ จังหวัดนครสวรรค์, สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครสวรรค์,

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต ๑, ๒, ๓ สำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดนครสวรรค์,
และสำนักงานส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครสวรรค์ ข้อมูล ณ มกราคม ๒๕๖๔

* สพป. ๑ เป็นข้อมูล ณ มิถุนายน ๒๕๖๓

จำนวนนักเรียนด้อยโอกาส จำแนกตามประเภทความด้อยโอกาส ปีการศึกษา ๒๕๖๓

ที่	สพป./สพม.	จำนวน นักเรียน ทั้งหมด	ประเภทความด้อยโอกาส								รวม	ร้อยละ
			เด็ก ถูก ทอด ทิ้ง	ชน กลุ่ม น้อย	เด็กที่ ถูกทำ ร้าย ทารุณ	เด็กยากจน	เด็กที่มี ปัญหา เกี่ยว กับยา เสพติด	กำพร้า	ทำงาน รับผิด ชอบ ตนเอง และ ครอบครัว	อื่น ๆ		
๑	สพป.นว. เขต ๑*	๑๙,๙๓๖	๔	๐	๐	๑๔,๐๓๔	๐	๑๕	๑	๐	๑๔,๐๕๕	๗๐.๒๑
๒	สพป.นว. เขต ๒	๒๑,๘๕๘	๒๖	๐	๐	๑๔,๘๐๖	๐	๔๐	๐	๐	๑๔,๘๘๙	๖๘.๑๑
๓	สพป.นว. เขต ๓	๒๐,๖๙๙	๐	๐	๐	๑๔,๑๕๒	๐	๒๑	๐	๘	๑๔,๑๘๑	๖๘.๕๑
๔	สพม. ๔๒	๓๒,๑๑๕	๒	๑	๓	๑๒,๐๙๙	๔	๔๔	๒๓	๐	๑๒,๑๗๖	๓๗.๙๑
	รวมทั้งหมด	๙๔,๖๐๘	๓๒	๑	๓	๕๕,๐๙๑	๔	๑๒๐	๒๔	๘	๕๕,๓๐๑	๕๘.๔๕

ที่มา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ จังหวัดนครสวรรค์ ,

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต ๑, ๒, ๓ ข้อมูล ณ มกราคม ๒๕๖๔

* สพป. ๑ สพม.๔๒ เป็นข้อมูล ณ มิถุนายน ๒๕๖๓

จำนวนนักเรียนออกกลางคัน ปีการศึกษา ๒๕๖๑ - ๒๕๖๓

ที่	สพป./สพม.	จำนวนนักเรียนออกกลางคัน ปีการศึกษา		
		พ.ศ. ๒๕๖๑	พ.ศ. ๒๕๖๒	พ.ศ. ๒๕๖๓
๑.	สพป.นครสวรรค์ เขต ๑	๐	๑๕	Na
๒.	สพป.นครสวรรค์ เขต ๒	๑๑	๔	๓
๓.	สพป.นครสวรรค์ เขต ๓	๘	๙	๐
๔	สพม.๔๒	๓๐	๑๕๐	Na
	รวม	๔๙	๑๗๘	๓

ที่มา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ จังหวัดนครสวรรค์ ,

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต ๑, ๒, ๓

ข้อมูล ณ มกราคม ๒๕๖๔ Na ไม่มีข้อมูล

การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย O-NET จังหวัดนครสวรรค์ ชั้น ป.๖
ปีการศึกษา ๒๕๖๒ และ ๒๕๖๓ (รวม ๕ กลุ่มสาระการเรียนรู้)

สพป.	ปีการศึกษา ๒๕๖๒	ปีการศึกษา ๒๕๖๓	การ พัฒนา (+/-)	สรุปผล การ พัฒนา	ระดับ จังหวัด (๕๘)	ระดับ สังกัด (๕๘)	ระดับ ประเทศ (๕๘)
สพป.นครสวรรค์ เขต ๑*	๔๐.๔๘	๓๖.๓๘	-๔.๐๙	ลดลง	-	๓๖.๑๘	๓๗.๙๙
สพป.นครสวรรค์ เขต ๒	๔๐.๘๓	๓๕.๘๕	-๔.๙๐	ลดลง	-	-	-
สพป.นครสวรรค์ เขต ๓	๓๘.๘๖	๓๔.๕๗	-๔.๓๐	ลดลง	๓๔.๕๗	๓๖.๑๘	๓๗.๙๙

ที่มา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครสวรรค์ เขต ๑ ๒ ๓

* สพป. ๑ เป็นข้อมูล ณ มิถุนายน ๒๕๖๓

การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย O-NET จังหวัดนครสวรรค์ ชั้น ม.๓
ปีการศึกษา ๒๕๖๒ และ ๒๕๖๓ (รวม ๕ กลุ่มสาระการเรียนรู้)

สพป./สพม.	ปีการศึกษา ๒๕๖๒	ปีการศึกษา ๒๕๖๓	การ พัฒนา (+/-)	สรุปผล การ พัฒนา	ระดับ จังหวัด (๕๘)	ระดับ สังกัด (๕๘)	ระดับ ประเทศ (๕๘)
สพป.นครสวรรค์ เขต ๑*	๓๓.๑๓	๓๑.๒๓	-๑.๘๙	ลดลง	-	๓๖.๕๒	๓๖.๓๐
สพป.นครสวรรค์ เขต ๒	๓๓.๕๒	๓๓.๐๕	-๐.๔๗	ลดลง	-	-	-
สพป.นครสวรรค์ เขต ๓	๓๓.๒๘	๓๒.๔๖	-๐.๘๒	ลดลง	๓๒.๔๖	๓๖.๕๒	๓๖.๓๐
สพม.๔๒*	๓๗.๘๑	๓๖.๖๓	-๑.๑๙	ลดลง	-		

ที่มา : สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ จังหวัดนครสวรรค์ :

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต ๑ ๒ ๓

* สพป. ๑ สพม.๔๒ เป็นข้อมูล ณ มิถุนายน ๒๕๖๓

การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย O-NET จังหวัดนครสวรรค์ ชั้น ม.๖
ปีการศึกษา ๒๕๖๑ และ ๒๕๖๒ (รวม ๕ กลุ่มสาระการเรียนรู้)

สพม.	ปี การศึกษา ๒๕๖๑	ปี การศึกษา ๒๕๖๒	การ พัฒนา (+/-)	สรุปผล การ พัฒนา	ระดับประเทศ (๒๕๖๑)	ระดับประเทศ (๒๕๖๒)
สพม.๔๒	๓๔.๖๒	๓๑.๙๒	-๒.๖๙	ลดลง	๓๕.๓๒	๓๒.๓๔

ที่มา : สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาเขต ๔๒ จังหวัดนครสวรรค์

ข้อมูล ณ มิถุนายน ๒๕๖๓

ข้อมูลสรุปการประเมินความสามารถด้านการอ่าน การเขียน ระดับประถมศึกษา
ปีการศึกษา ๒๕๖๓ สพป. นครสวรรค์ เขต ๑ - ๓

สพป.	การอ่านออกเสียง							
	จำนวนนักเรียนและร้อยละ จำแนกตามระดับคุณภาพ							
	ดีมาก		ดี		พอใช้		ปรับปรุง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สพป.นครสวรรค์ เขต ๑*	๙,๐๗๙	๗๕.๓๑	๒,๒๐๔	๑๘.๒๘	๕๓๘	๔.๔๖	๒๓๔	๑.๙๔
สพป.นครสวรรค์ เขต ๒	๙,๒๓๒	๗๖.๐๖	๒,๑๙๔	๑๘.๐๘	๔๘๗	๔.๐๑	๑๘๐	๑.๔๘
สพป.นครสวรรค์ เขต ๓	๑๐,๑๙๕	๗๘	๒,๐๖๙	๑๖	๕๘๗	๕	๑๖๘	๑
รวม	๒๘,๕๐๖	๗๖.๗๐	๖,๔๖๗	๑๗.๔๐	๑,๖๑๒	๔.๓๔	๕๘๒	๑.๕๗

* สพป. ๑ เป็นข้อมูล ณ มิถุนายน ๒๕๖๓

สพป.	การอ่านรู้เรื่อง							
	จำนวนนักเรียนและร้อยละ จำแนกตามระดับคุณภาพ							
	ดีมาก		ดี		พอใช้		ปรับปรุง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สพป. นครสวรรค์ เขต ๑*	๒,๘๐๒	๒๓.๒๔	๕,๘๑๒	๔๘.๒๑	๒,๙๖๕	๒๔.๖๐	๔๗๖	๓.๙๕
สพป. นครสวรรค์ เขต ๒	๒,๒๘๒	๑๘.๘๐	๕,๑๕๖	๔๒.๔๘	๒,๒๑๑	๑๘.๒๒	๓๒๐	๒.๖๔
สพป. นครสวรรค์ เขต ๓	๓,๙๕๐	๓๐	๖,๓๐๑	๔๘	๒,๔๗๖	๑๙	๒๙๒	๒
รวม	๙,๐๓๔	๒๕.๗๘	๑๗,๒๖๙	๔๙.๒๘	๗,๖๕๒	๒๑.๘๔	๑,๐๘๘	๓.๑๐

* สพป. ๑ เป็นข้อมูล ณ มิถุนายน ๒๕๖๓

สพป.	การเขียนคำ							
	จำนวนนักเรียนและร้อยละ จำแนกตามระดับคุณภาพ							
	ดีมาก		ดี		พอใช้		ปรับปรุง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สพป. นครสวรรค์ เขต ๑	๒,๘๒๑	๔๖.๙๖	๑,๙๐๓	๓๑.๖๘	๙๑๖	๑๕.๒๙	๓๖๗	๖.๑๑
สพป. นครสวรรค์ เขต ๒	๒,๗๕๓	๔๓.๕๘	๑,๖๘๗	๒๖.๗๑	๑,๑๘๔	๑๘.๗๔	๖๗๒	๑๐.๖๔
สพป. นครสวรรค์ เขต ๓	๒,๙๔๙	๔๔	๑,๖๒๓	๓๖	๑,๐๘๘	๑๖	๒๙๖	๔
รวม	๘,๕๒๓	๔๖.๖๘	๕,๒๑๓	๒๘.๕๕	๓,๑๘๘	๑๗.๔๖	๑,๓๓๕	๗.๓๑

* สพป. ๑ เป็นข้อมูล ณ มิถุนายน ๒๕๖๓

สพป.	การเขียนเรื่อง							
	จำนวนนักเรียนและร้อยละ จำแนกตามระดับคุณภาพ							
	ดีมาก		ดี		พอใช้		ปรับปรุง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สพป. นครสวรรค์ เขต ๑*	๕,๘๒๕	๔๘.๓๒	๔,๔๙๓	๓๗.๒๗	๑,๓๖๔	๑๑.๓๑	๓๗๓	๓.๐๙
สพป. นครสวรรค์ เขต ๒	๓,๘๒๕	๓๘.๑๙	๔,๑๓๒	๔๑.๒๖	๑,๖๔๑	๑๖.๓๙	๓๗๑	๓.๗๐
สพป. นครสวรรค์ เขต ๓	๖,๕๓๑	๕๐	๔,๙๖๕	๓๘	๑,๓๑๓	๑๐	๒๑๐	๒
รวม	๑๖,๑๘๑	๔๖.๑๗	๑๓,๕๙๐	๓๘.๗๘	๔,๓๑๘	๑๒.๓๒	๙๕๔	๒.๗๒

ที่มา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต ๑ ๒ ๓ ข้อมูล ณ มกราคม ๒๕๖๔

* สพป. ๑ เป็นข้อมูล ณ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

๑๕) ด้านการสาธารณสุข

โรงพยาบาลภาครัฐ จำแนกระดับสถานบริการ สังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครสวรรค์

จำนวนโรงพยาบาล						จำนวน รพ.สต.
รพศ.	รพช. (จำแนกตามขนาดเตียง)					
	๑๒๐ เตียง	๙๐ เตียง	๖๐ เตียง	๓๐ เตียง	๑๐ เตียง	
๑/๗๐๐ เตียง	๑	๒	๔	๕	๑	๑๘๙

ที่มา : กลุ่มงานพัฒนายุทธศาสตร์สาธารณสุข สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครสวรรค์ ปี พ.ศ. ๒๕๖๓

หน่วยงาน/สถานบริการสาธารณสุขภาครัฐ นอกสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

จังหวัด	ชื่อหน่วยงาน/สถานบริการสาธารณสุขนอกสังกัด สป., นอกกระทรวง สธ.	
นครสวรรค์	ศูนย์วิชาการสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ๑.สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ ๓ ๒.ศูนย์อนามัยที่ ๓ ๓.ศูนย์สุขภาพจิตที่ ๓ ๔.สำนักงานสนับสนุนบริการสุขภาพที่ ๓ ๕.ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ ๓ ๖.วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สปร.๖	รพ.สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ๑.รพ.ส่งเสริมสุขภาพ (แม่และเด็ก) ๒.รพ.จิตเวชนครสวรรค์ราชนครินทร์ รพ.สังกัดกระทรวงกลาโหม ๑.รพ.ค่ายจิรประวัติ (กรมแพทย์และทหารบก) ๒.รพ.กองบิน ๔ (กองพลบินที่ ๓ กองบัญชาการยุทธ์ทางอากาศ) ศูนย์บริการสาธารณสุขเทศบาล ๔ แห่ง

ที่มา : กลุ่มงานพัฒนายุทธศาสตร์สาธารณสุข สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครสวรรค์ ปี พ.ศ. ๒๕๖๓

สถานบริการสาธารณสุขของเอกชน

ข้อมูลสถานบริการสาธารณสุขและร้านขายยาสังกัดภาคเอกชน จังหวัดนครสวรรค์

รพ.	คลินิก แพทย์	คลินิก ทันตกรรม	สถาน พยาบาล	ร้าน ขายยา ปัจจุบัน	ร้านขาย ยาบรรจ เสร็จ	ร้านขาย ยาแผน โบราณ	สถานที่ ผลิตยา แผนโบราณ
๕	๓๗๐	๖๓	๓๗๐	๑๖๒	๘๐	๕๖	๑๓

ที่มา : กลุ่มงานคุ้มครองผู้บริโภค สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครสวรรค์ ปี พ.ศ. ๒๕๖๓

อัตรากำลังบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข

อัตราส่วนแพทย์ต่อประชากร ๑ : ๑,๙๘๔ อัตราส่วนพยาบาลวิชาชีพต่อประชากร ๑ : ๔๘๐

คลินิกแพทย์ จำนวน ๓๗๐ แห่ง คลินิกทันตกรรม ๖๓ แห่ง สถานพยาบาล ๓๗๐ แห่ง ร้านขายยาแผนปัจจุบัน ๑๖๒ แห่ง และร้านขายยาแผนโบราณ ๑๓ แห่ง

จำนวนสถานบริการสาธารณสุขของรัฐและเอกชน ปี พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๓

รายการ	พ.ศ. ๒๕๖๑	พ.ศ. ๒๕๖๒	พ.ศ. ๒๕๖๓
โรงพยาบาล	๒๕	๒๕	๒๓
โรงพยาบาล ภาครัฐ	๑๘	๑๘	๑๙
โรงพยาบาล เอกชน	๗	๗	๕
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.)	๑๘๙	๑๘๙	๑๘๙
จำนวนเตียง	๒,๐๔๔	๒,๐๔๔	๑,๘๖๗
ศูนย์สุขภาพชุมชนเขตเมือง (ศสม)	๕	๕	๕
คลินิกแพทย์และทันตแพทย์	๒๑๒	๒๑๒	๔๓๓

จำนวนบุคลากรทางการแพทย์ต่อประชากร ปี พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๓

บุคลากร	พ.ศ. ๒๕๖๑		พ.ศ. ๒๕๖๒		พ.ศ. ๒๕๖๓	
	จำนวน	อัตราส่วน : ประชากร	จำนวน	อัตราส่วน : ประชากร	จำนวน	อัตราส่วน : ประชากร
แพทย์	๕๔๓	๑ : ๑,๙๖๒	๖๐๐	๑ : ๑,๗๗๖	๕๓๔	๑ : ๑,๙๘๔
ทันตแพทย์	๑๓๗	๑ : ๗,๗๗๖	๑๖๐	๑ : ๖,๖๕๘	๑๐๖	๑ : ๙,๙๙๘
เภสัชกร	๓๑๑	๑ : ๓,๔๒๖	๓๓๔	๑ : ๓,๑๙๐	๑๙๗	๑ : ๕,๓๘๐
พยาบาลวิชาชีพ	๙๒๔	๑ : ๑,๑๕๓	๑,๐๓๙	๑ : ๑,๐๒๕	๒,๒๐๕	๑ : ๔๘๐

ที่มา : สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครสวรรค์ ปี พ.ศ. ๒๕๖๓

๑๖) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดนครสวรรค์มีพื้นที่ป่าไม้จากการแปลตีความจากภาพถ่ายจากดาวเทียม Landsat-๘ และดาวเทียมไทยโชต เป็นเนื้อที่ ๕๗๙,๖๗๖.๑๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๙.๗๔ ของพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ (สำนักจัดการที่ดินป่าไม้, กรมป่าไม้) ซึ่งประกอบด้วยพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ จำนวน ๗ พื้นที่ เนื้อที่รวมทั้งสิ้น ๓๖๔,๙๕๗.๘๗ ไร่ และพื้นที่ป่าอนุรักษ์ (อุทยานแห่งชาติ เขตห้ามล่าสัตว์ป่า ฯลฯ) จำนวน ๕ พื้นที่ เนื้อที่รวมทั้งสิ้น ๓๙๔,๖๘๔ ไร่

พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติจังหวัดนครสวรรค์

ลำดับ	ป่าสงวนแห่งชาติ	เนื้อที่ป่าตาม กฎกระทรวง (ไร่)	เนื้อที่ป่าสงวน ในปัจจุบัน (ไร่)	หมายเหตุ
๑	ป่าแม่วงก์ - แม่เปิน	๑,๐๘๐,๗๒๕.๐๐	๒๕๗,๕๔๐.๕๖	ตัดพื้นที่อนุรักษ์และพื้นที่ สปก. ออก
๒	ป่าเขาตาก ป่าเขาโลมนาง ป่าเขาสอยดาว	๑๐๕,๖๐๐.๐๐	๕๕,๕๗๐.๗๕	ตัดพื้นที่อนุรักษ์และพื้นที่ สปก. ออก
๓	ป่าเขาสูงและป่าเขาพระ	๖๕,๘๐๐.๐๐	๑๖,๘๗๘.๓๕	ตัดพื้นที่อนุรักษ์และพื้นที่ สปก. ออก
๔	ป่าเขาสนามชัย	๕๕,๓๑๒.๐๐	๑๘,๓๔๘.๐๓	ตัดพื้นที่อนุรักษ์และพื้นที่ สปก. ออก
๕	ป่าเขาหลวง	๑๐,๘๕๖.๒๕	๒,๙๓๔.๔๙	ตัดพื้นที่อนุรักษ์และพื้นที่ สปก. ออก
๖	ป่าดงยางห้วยพลับ	๑,๐๐๐.๐๐	๕๒.๖๒	ตัดพื้นที่อนุรักษ์และพื้นที่ สปก. ออก
๗	ป่าคุ่มครอง ป่าคลองบางประมุง	-	๑๓,๖๓๓.๐๗	ตัดพื้นที่อนุรักษ์และพื้นที่ สปก. ออก
รวม	๖ พื้นที่	๑,๓๑๙,๒๙๓.๒๕	๓๖๔,๙๕๗.๘๗	

● **ป่าแม่वंก - แม่เปิน** เป็นป่าสงวนตามประกาศกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๒ พ.ศ. ๒๕๐๑ ออกตามความในพระราชบัญญัติคุ้มครองและสงวนป่า พ.ศ. ๒๔๘๑ อยู่ในท้องที่ตำบลห้วยน้ำหอม อำเภอลาดยาว ตำบลแม่เปิน อำเภอแม่เปิน ตำบลปางสวรรค์ อำเภอชุมตาบง และตำบลแม่เลย์ อำเภอแม่वंก จังหวัดนครสวรรค์ เนื้อที่ ๑,๐๘๐,๗๒๕ ไร่ พันธุ์ไม้เด่น ได้แก่ ไม้สัก ยาง ตะเคียน มะค่า เป็นต้น

● **ป่าเขาคอก ป่าเขาโลมนาง และป่าเขาซอยดาว** เป็นป่าสงวนแห่งชาติตามประกาศกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑,๐๑๓ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๖ อยู่ในท้องที่ตำบลวังน้ำลาด ตำบลโคกเตือ ตำบลวังซ้อย และตำบลตะคร้อ อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์ ครอบคลุมพื้นที่ ๑๐๕,๖๐๐ ไร่ พันธุ์ไม้เด่น ได้แก่ เต็ง รัง ไม้ไผ่ เป็นต้น

● **ป่าเขาสูงและป่าเขาพระ** เป็นป่าสงวนแห่งชาติตามประกาศกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑,๒๓๙ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๘ อยู่ในท้องที่ตำบลทุ่งทอง ตำบลหนองกลับ ตำบลหนองบัว ตำบลวังบ่อ ตำบลธารทหาร อำเภอหนองบัว ตำบลวังน้ำลาด อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์ เนื้อที่ ๖๕,๘๐๐ ไร่ พันธุ์ไม้เด่น ได้แก่ เต็ง รัง เหียง ลานป่า เป็นต้น

● **ป่าเขาหลวง** เป็นป่าสงวนแห่งชาติตามประกาศกฎกระทรวง ฉบับที่ ๗๐๓ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๗ อยู่ในท้องที่ตำบลวังม้า อำเภอลาดยาว ตำบลหนองกรด อำเภอเมืองนครสวรรค์ และตำบลบางประมุง ตำบลนากลาง ตำบลศาลาแดง ตำบลเนินศาลา อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ เนื้อที่ ๕๕,๓๑๒ ไร่ พันธุ์ไม้เด่น ได้แก่ เต็ง รัง ประดู่ แดง ชิงชัน เป็นต้น

● **ป่าเขาสนามชัย** เป็นป่าสงวนตามประกาศกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๕๙ พ.ศ. ๒๕๐๖ ออกตามความในพระราชบัญญัติคุ้มครองและสงวนป่า พ.ศ. ๒๔๘๑ อยู่ในท้องที่ตำบลเขากะลา และตำบลนิคมเขาบ่อแก้ว อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ เนื้อที่ ๑๐,๘๕๖.๒๕ ไร่ พันธุ์ไม้เด่น ได้แก่ เต็ง รัง แดง มะค่าโมง เป็นต้น

● **ป่าดงยางห้วยพลับ** เป็นป่าสงวนตามประกาศกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๙ พ.ศ. ๒๕๐๑ ออกตามความในพระราชบัญญัติคุ้มครองและสงวนป่า พ.ศ. ๒๔๘๑ อยู่ในท้องที่ตำบลบ้านแดน อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ เนื้อที่ ๑,๐๐๐ ไร่ ปัจจุบันได้มอบพื้นที่ให้กับ สปก. ทั้งหมด

พื้นที่ป่าอนุรักษ์จังหวัดนครสวรรค์

ลำดับ	ป่าอนุรักษ์	เนื้อที่ (ไร่)	การกำหนดเป็นพื้นที่อนุรักษ์
๑	อุทยานแห่งชาติแม่वंก	๒๗๙,๔๘๐	พระราชกฤษฎีกา วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๓๐
๒	เขตห้ามล่าสัตว์ป่าบึงบอระเพ็ด	๖๖,๒๕๐	ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ วันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๘
๓	วนอุทยานเขาหลวง	๔๒,๔๓๐	ประกาศกรมป่าไม้ วันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๙
๔	วนอุทยานลำเพร-ลำทอง	๔,๖๕๙	ประกาศกรมป่าไม้ วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๔๐
๕	สวนรุกขชาติไพศาลี	๑,๔๖๕	ประกาศกรมป่าไม้ พ.ศ. ๒๕๔๐
รวม	๕ พื้นที่	๓๙๔,๒๘๔	

● **อุทยานแห่งชาติแม่वंก** มีพื้นที่ครอบคลุมท้องที่อำเภอปางศิลาทอง จังหวัดกำแพงเพชร และอำเภอแม่वंก และอำเภอแม่เปิน จังหวัดนครสวรรค์ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นแหล่งกำเนิดต้นน้ำลำธาร ตามเทือกเขาสูงชันก่อกำเนิดเป็นน้ำตกที่สวยงาม ๔-๕ แห่ง ทั้งเป็นต้นกำเนิดของลำน้ำแม่वंกที่สำคัญของจังหวัดนครสวรรค์ นอกจากนี้ยังมีแก่งหินทำให้เกิดน้ำตกเล็กๆ ตามแก่งหินนี้ ตลอดจนมีน้ำผาที่สวยงามตาม

ธรรมชาติ มีเนื้อที่ ๕๕๘,๗๕๐ ไร่ ในช่วงฤดูหนาวเริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน – เดือนกุมภาพันธ์ เป็นช่วงที่เหมาะสมแก่การไปท่องเที่ยวมากที่สุด เพราะอากาศค่อนข้างหนาวเย็น

● **เขตห้ามล่าสัตว์ป่าบึงบอระเพ็ด** มีพื้นที่ครอบคลุมตำบลพระนอน ตำบลแควใหญ่ ตำบลเกรียงไกร ตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง ตำบลวังมหาก ตำบลพนมเศษ อำเภอท่าตะโก และตำบลทับกฤช อำเภอยะแสง จังหวัดนครสวรรค์ บึงบอระเพ็ดเคยอุดมสมบูรณ์ด้วยนกน้ำนานาชนิด แต่มีการมีล่าและตักนกขาย ทำให้จำนวนนกลดลงอย่างน่าวิตก งานจัดการสัตว์ป่า กองบำรุง จึงได้รวบรวมข้อมูลรายงานต่อกรมป่าไม้ (เดิม) เพื่อให้ดำเนินการเป็นเขตห้ามล่าสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้กำหนดเป็นเขตห้ามล่าสัตว์ป่า เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๘ เนื้อที่ ๖๖,๒๕๐ ไร่

● **วนอุทยานเขาหลวง** มีพื้นที่ครอบคลุม ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง ตำบลวังม้า อำเภอลาดยาว และตำบลนากลาง ตำบลศาลาแดง ตำบลเนินศาลา อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ ก่อนการจัดตั้งวนอุทยานพบว่าทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ได้ถูกใช้ประโยชน์โดยขาดการควบคุมตลอดจนปัญหาด้านไฟป่า ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรมลง มีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของชุมชนที่อาศัยโดยรอบและใกล้เคียง กรมป่าไม้จึงได้จัดตั้ง วนอุทยานเขาหลวงขึ้นเพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพพื้นที่ ครอบคลุมพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าเขาหลวง ท้องที่จังหวัดนครสวรรค์และจังหวัดอุทัยธานีเนื้อที่ ๕๙,๓๗๕ ไร่

● **วนอุทยานถ้ำเพชร-ถ้ำทอง** ตั้งอยู่ที่ตำบลตาคี อำเภอตาคี จังหวัดนครสวรรค์ มีเนื้อที่ ๔,๖๕๙ ไร่ ส่วนใหญ่เป็นแหล่งท่องเที่ยวถ้ำหินปูน ปัจจุบันได้พัฒนาเส้นทางเดินให้สามารถเข้าเที่ยวชมความงามของหินงอกหินย้อย จำนวน ๙ ถ้ำ นอกจากนี้ยังมีเส้นทางศึกษาธรรมชาติเขาหินปูน ระยะทาง ๑,๒๐๐ เมตร ในเส้นทางศึกษาธรรมชาติมีทรัพยากรธรรมชาติที่น่าสนใจ เช่น ธรณีวิทยาของเขานหินปูน ซากดึกดำบรรพ์สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังอายุเพอร์เมียน ปาล์มเขาหินปูน พืชเฉพาะถิ่น และพืชสมุนไพรหลากหลายชนิด

● **สวนรุกขชาติไพศาลี** หรือสวนรุกขชาติ ๑๐๐ ปี กรมป่าไม้ (ชัยสมบุญ) ตั้งอยู่ที่ตำบลวังข่อย อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์ จัดตั้งขึ้นเพื่อการอนุรักษ์พันธุ์ไม้ป่า ในท้องถิ่นและในพื้นที่ใกล้เคียง นำมาปลูกรวบรวมไว้ เพื่อการศึกษาวิจัยและเป็นแหล่งเก็บเมล็ดไม้ ใช้ประโยชน์เนื้อไม้ พืชกินได้ พืชสมุนไพร พืชมีพิษ รวมทั้งพืชให้ดอกสวยงามต่างๆ เพื่อให้ผู้ที่สนใจได้ศึกษาหาความรู้และใช้เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

พื้นที่ป่าไม้จากข้อมูลภาพถ่ายดาวเทียม กรมป่าไม้ได้จัดตั้งสำนักจัดการที่ดินป่าไม้ ให้เป็นหน่วยงานส่วนกลางกรมป่าไม้ทำหน้าที่บริหารงานด้านการจัดการที่ดินป่าไม้ให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้จัดทำโครงการจัดทำแผนที่ป่าไม้โดยภาพถ่ายดาวเทียม โดยการแปลตีความพื้นที่ป่าไม้จากข้อมูลภาพถ่ายจากดาวเทียม Landsat-๘ ในระบบ Thematic Mapper โดยใช้เทคนิคการแปลตีความด้วยสายตาจากข้อมูลภาพถ่ายดาวเทียมที่เป็นข้อมูลดิจิทัลแสดงผลบนหน้าจอคอมพิวเตอร์ และนำเข้าข้อมูลผ่านหน้าจอคอมพิวเตอร์ (On screen digitizing) ในลักษณะพื้นที่ปกคลุมด้วยพืชพรรณ (Green Cover) ซึ่งข้อดีของการแปลตีความพื้นที่ป่าไม้ด้วยเทคนิคนี้คือ การได้เห็นข้อมูลที่ละเอียดมากขึ้น ทำให้สามารถแปลตีความและจำแนกข้อมูลพื้นที่ป่าไม้ได้ดีขึ้น

จากการแปลตีความและจำแนกข้อมูลพื้นที่ป่าไม้ (พื้นที่ปกคลุมด้วยพืชพรรณ Green Cover) จากข้อมูลภาพถ่ายดาวเทียม Landsat-๘ และดาวเทียมไทยโชต พบว่าในปี ๒๕๖๒ จังหวัดนครสวรรค์มีพื้นที่ป่าทั้งสิ้น ๕๗๙,๖๓๖.๑๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๙.๗๔ ของเนื้อที่จังหวัดนครสวรรค์ (สำนักจัดการที่ดินป่าไม้, กรมป่าไม้) โดยมีรายละเอียดดังนี้

พื้นที่ป่าจังหวัดนครสวรรค์จากข้อมูลภาพถ่ายดาวเทียม Landsat-๘ และดาวเทียมไทยโชต
ปี พ.ศ. ๒๕๕๑ - ๒๕๖๒

ปี พ.ศ.	พื้นที่ (ตร.กม.)	พื้นที่ (ไร่)	% ของพื้นที่จังหวัด
๒๕๕๑	๘๘๑.๑๐	๕๕๐,๖๘๕.๗๖	๙.๑๘
๒๕๕๖	๘๗๔.๙๐	๕๔๖,๘๑๕.๕๗	๙.๑๘
๒๕๕๗	๘๘๑.๘๔	๕๕๑,๑๕๐.๙๕	๙.๒๖
๒๕๕๘	๘๘๖.๕๔	๕๕๔,๐๘๘.๔๙	๙.๓๑
๒๕๕๙	๘๙๓.๙๖	๕๕๘,๗๒๓.๘๗	๙.๓๘
๒๕๖๐	๙๐๘.๙๗	๕๖๘,๑๐๗.๓๒	๙.๕๔
๒๕๖๑	๙๒๖.๔๒	๕๗๙,๐๑๑.๓๗	๙.๗๓
๒๕๖๒	๙๒๗.๔๘	๕๗๙,๖๗๖.๑๒	๙.๗๔

หมายเหตุ : พื้นที่ป่าไม้ หมายถึง พื้นที่ปกคลุมของพืชพรรณที่สามารถจำแนกได้ว่าเป็นไม้ยืนต้นปกคลุมเป็นผืนต่อเนื่องขนาดไม่น้อยกว่า ๓.๑๒๕ ไร่ (๐.๕ เฮกตาร์) และหมายรวมถึงทุ่งหญ้าและลานหินที่มีอยู่ตามธรรมชาติที่ปรากฏล้อมรอบด้วยพื้นที่ที่จำแนกได้ว่าเป็นพื้นที่ป่า โดยไม่รวมถึงสวนยูคาลิปตัสหรือพื้นที่ที่มีต้นไม้ แต่ประเมินได้ว่าผลผลิตหลักของการดำเนินการไม่ใช่เนื้อไม้ ได้แก่ พื้นที่วนเกษตร สวนผลไม้ สวนยางพารา และสวนปาล์ม

ที่มา : <http://forestinfo.forest.go.th/>, สำนักจัดการที่ดินป่าไม้ กรมป่าไม้

ป่าชุมชน ตามที่ได้มีการตราพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๒ เพื่อส่งเสริมให้ชุมชนได้ร่วมกับรัฐในการอนุรักษ์ฟื้นฟู จัดการ บำรุงรักษาและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืนในรูปแบบของป่าชุมชน ให้ชุมชนสามารถจัดการป่าชุมชน และได้ประโยชน์จากป่าชุมชนอันจะส่งผลให้ชุมชนดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ เกิดเจตคติในการดูแลรักษาและจัดการป่าชุมชนร่วมกับรัฐ ช่วยป้องกันการตัดไม้โดยผิดกฎหมายและการบุกรุกทำลายพื้นที่ป่า เป็นการรักษาและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพให้มีความสมบูรณ์และยั่งยืน

จากทะเบียนป่าชุมชนจังหวัดนครสวรรค์ได้มีการจัดตั้งโครงการป่าชุมชน โดยมีหมู่บ้านที่เข้าร่วมดำเนินการทั้งหมด ๑๓๑ หมู่บ้าน จำนวน ๑๓๔ โครงการ มีพื้นที่ป่าชุมชนของจังหวัดนครสวรรค์จำนวน ๖๗,๖๒๔-๒-๔๔ ไร่ โดยมีรายละเอียดดังนี้

พื้นที่ป่าชุมชนจังหวัดนครสวรรค์ ปี พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๖๒

No.	อำเภอ	จำนวน (ป่าชุมชน)	เนื้อที่ป่าชุมชนแยกตามประเภทป่า (ไร่)		รวมพื้นที่ป่าชุมชน (ไร่-งาน-ตารางวา)
			ป่าสงวนแห่งชาติ	ป่า พ.ร.บ. ป่าไม้ฯ	
๑	เมืองนครสวรรค์	๔	-	๘๗๘-๐-๐๐	๘๗๘-๐-๐๐
๒	โกรกพระ	๑	๖๖-๐-๐๐	-	๖๖-๐-๐๐
๓	ชุมแสง	-	-	-	-
๔	หนองบัว	๗	๒๕-๐-๐๐	๑,๙๗๙-๐-๐๐	๒,๐๐๔-๐-๐๐
๕	บรรพตพิสัย	๓	-	๑๔๘-๐-๐๐	๑๔๘-๐-๐๐
๖	เก้าเลี้ยว	-	-	-	-

No.	อำเภอ	จำนวน (ป่าชุมชน)	เนื้อที่ป่าชุมชนแยกตามประเภทป่า (ไร่)		รวมพื้นที่ป่าชุมชน (ไร่-งาน-ตารางวา)
			ป่าสงวนแห่งชาติ	ป่า พ.ร.บ. ป่าไม้ฯ	
๗	ตากลี	๑๘	-	๗,๗๑๕-๐-๐๐	๗,๗๑๕-๐-๐๐
๘	ท่าตะโก	๒๒	-	๔,๘๘๘-๐-๐๐	๔,๘๘๘-๐-๐๐
๙	ไพศาลี	๒๖	๑๔,๕๑๕-๐-๐๐	๑๐,๖๗๑-๐-๐๐	๒๕,๑๘๖-๐-๐๐
๑๐	พยุหะคีรี	๑๖	๑,๓๗๒-๐-๐๐	๘,๐๘๗-๐-๐๐	๙,๔๕๙-๐-๐๐
๑๑	ลาดยาว	-	-	-	-
๑๒	ตากฟ้า	๒๙	-	๑๕,๒๖๗-๐-๐๐	๑๕,๒๖๗-๐-๐๐
๑๓	แม่วงก์	๑๐	๔,๑๕๖-๐-๐๐	-	๔,๑๕๖-๐-๐๐
๑๔	แม่เปิน	๑๒	๑๗,๖๙๔-๑-๐๐	-	๑๗,๖๙๔-๐-๐๐
๑๕	ชุมตาบง	๖	๖๕๕-๒-๗๖	-	๖๕๕-๒-๗๖
		๑๕๔ ป่า	๓๘,๔๘๓-๓-๗๖ ไร่	๔๙,๖๔๓-๐-๐๐ ไร่	๘๘,๑๒๖-๓-๗๖ ไร่

ความหลากหลายทางชีวภาพของพรรณไม้

จังหวัดนครสวรรค์มีประเภทของป่าซึ่งประกอบด้วยสังคมพืชชนิดต่างๆ ดังนี้

▪ **ป่าเบญจพรรณหรือป่าผลัดใบผสม (Mixed Deciduous Forest)** ต้นไม้ส่วนใหญ่จะผลัดใบทำให้เรือนยอดของป่าดูโปร่งมาก มีพรรณไม้เด่น ๕ ชนิด ได้แก่ ไม้สัก มะค่า แดง ประดู่ และชิงชัน พบที่ระดับความสูงตั้งแต่ ๕๐-๘๐๐ เมตรเหนือระดับน้ำทะเล มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยอยู่ในช่วง ๑,๒๐๐-๑,๔๐๐ มิลลิเมตรต่อปี บางแห่งมีไม้ไผ่ชนิดต่างๆ ขึ้นเป็นกอสูงๆ แน่นหรือกระจัดกระจาย พื้นดินต้นมักเป็นดินร่วนปนทราย มีความชุ่มชื้นในดินปานกลาง ค่อนข้างแห้งแล้งและมีไฟป่าในฤดูแล้งเป็นประจำ ต้นไม้จะมีลักษณะแคะแกระ ร่อนยอดเป็นพุ่มเตี้ยๆ ตามลำต้นและกิ่งมักจะมีหนามแหลม สามารถพบป่าเบญจพรรณในพื้นที่ป่าไม้จังหวัดนครสวรรค์ ได้ดังนี้

- ป่าสงวนแห่งชาติป่าแม่วงก์ - แม่เปิน

๑) อุทยานแห่งชาติแม่วงก์ ป่าเบญจพรรณพบบริเวณที่ราบริมฝั่งห้วยและภูเขาที่ไม่สูงนัก พรรณไม้ที่พบได้แก่ สัก เสลา ชิงชัน กระบก กระพี้เขาควาย มะค่าโมง จั้วป่า ประดู่ป่า กาสามปึก ตั้ว ฯลฯ มีไผ่ชนิดต่างๆ ขึ้นอยู่หลายชนิด เช่น ไผ่ป่า ไผ่ไร่ ไผ่ชางนวล ไผ่รวก พืชพื้นล่าง เช่น หนามเค็ด ส้มเสี้ยว หนามคนตา เป็นต้น

๒) ป่าเขาอินทวย - ป่าเขาแหลม พบที่ระดับความสูงประมาณ ๑๔๐-๓๕๓ เมตรจากระดับน้ำทะเล ลักษณะป่าเป็นที่ราบ มีไม้ไผ่ขึ้นปะปน ได้แก่ ไผ่ไร่และไผ่ชางนวล พบพรรณไม้ เช่น สวอง แดง ตะแบกแดง ตะคร้อ ประดู่ มะกอกเกลื้อน ยมหิน กระโดน เป็นต้น กล้วยไม้ เช่น แข็งกว่าง เขาแพะ เอื้องส้มเปะ เอื้องดอกมะขาม แผ่นดินเย็น เข็มขาว เป็นต้น

๓) ป่าเขาแม่กระหู่ พบที่ระดับความสูงประมาณ ๑๔๐-๔๘๐ เมตร จากระดับน้ำทะเล ลักษณะป่ามีความลาดชันมากจะพบไม้ต้นขนาดเล็กขึ้นหนาแน่น แต่ในช่วงที่มีความลาดชันน้อยจะพบว่าไม้ต้นที่มีขนาดใหญ่มากขึ้น พบพรรณไม้ เช่น ประดู่ เขลง พลับพลา เปล้าใหญ่ โมกมัน ตีนนก เขลง กระบกกรัง ตั้วขาว เป็นต้น กล้วยไม้เช่น เอื้องงวงช้าง วานอิ่ง อึ่งเปาะ เป็นต้น

- ป่าเขาคอก ป่าเขาโลมนาง และป่าเขาสอยดาว บริเวณสวนรุกขชาติไพศาลี มีพรรณไม้ที่พบในป่าเบญจพรรณได้แก่ ประดู่ป่า มะค่าโมง เก็ดแดง ชิงชัน แสมสาร กระพี้เขาควาย จั้วป่า มะกอก มะกัก

พฤษภี แดง อระวง โมกมัน ตะแบก เสลา ยมหิน สวอง ตีนเป็ด ตะคร้ำ คุณ มะเกลือ มะเดื่อ สะแกแสง ขะเจี๊ยะ กระพี้จั่น ลำโพง อุโลก มะกล่ำ ต้น มะหวด แคป่า แคทราย แคหางค่าง แจง ตะขบป่า และไผ่ป่า

▪ **ป่าเต็งรัง ป่าแพะ ป่าแดงหรือป่าโคก (Deciduous Dipterocarp Forest)** เป็นป่าผลัดใบลักษณะเป็นป่าโปร่ง ต้นไม้ขนาดเล็ก และขนาดกลาง ประกอบด้วยพรรณไม้ ๕ ชนิดเป็นกลุ่มไม้เรือนยอดหลัก ได้แก่ เต็ง รัง กรวด เหียง และพลวง จึงเรียกชื่อว่า “ป่าเต็งรัง” พบที่ระดับความสูงประมาณ ๕๐-๑,๐๐๐ เมตรจากระดับน้ำทะเล ปริมาณน้ำฝนตกน้อยคือ ๙๐๐-๑,๒๐๐ มิลลิเมตรต่อปีเท่านั้น ทุกปีจะมีไฟป่าเกิดขึ้นเป็นประจำ ดินต้นค่อนข้างแห้งแล้งเป็นดินทรายหรือดินลูกรัง ไม่สามารถจะเก็บรักษาความชุ่มชื้นไว้ได้เพียงพอ ในฤดูแล้ง ดินลูกรังจะมีสีค่อนข้างแดงคล้ำบางแห่ง จึงเรียกป่าชนิดนี้ว่า “ป่าแดง” สามารถพบป่าเต็งรังในพื้นที่ป่าไม้จังหวัดนครสวรรค์ ได้ดังนี้

- ป่าสงวนแห่งชาติป่าแม่วังก์ - แม่เป็น

๑) อุทยานแห่งชาติแม่วังก์ ป่าเต็งรังพบในช่วงระดับความสูงตั้งแต่ ๑๐๐-๑,๐๐๐ เมตรจากระดับน้ำทะเล พรรณไม้ที่พบได้แก่ เต็ง รัง เหียง พลวง กรวด มะเก็ก ประดู่ มะม่วงป่า มะค่าแต้ พะยอม มะขามป้อม สมอไทย ฯลฯ พืชพื้นล่างที่พบ เช่น ไผ่เพ็ก และปรัง เป็นต้น

๒) ป่าเขาอินว้ย - ป่าเขาแหลม ที่ระดับความสูงประมาณ ๑๒๐-๓๘๕ เมตรจากระดับน้ำทะเล พรรณไม้ที่พบได้แก่ เต็ง รัง ขว้าว กระพี้จั่น มะเกลือเลือด ช้างน้ำว เป็นต้น กล้วยไม้เช่น เอื้องพวงมาลัย เอื้องส้มปะ เอื้องผึ้ง เอื้องขี้หมา วานจงนาง เอื้องเขาแกะ ช้างกระ เป็นต้น

- ป่าเขาคอก ป่าเขาโลมนาง และป่าเขาสอยดาว บริเวณสวนรุกขชาติไพศาลี มีพรรณไม้ที่พบในป่าเต็งรังได้แก่ เต็ง รัง ประดู่ เหียง พะยอม มะม่วงหัวแมงวัน กระบก ตั้ว แต้ว ผักหวาน ปรังป่า หญ้าเพ็ก เป็นต้น

▪ **ป่าดิบเขา (Hill Evergreen Forest)** เป็นป่าไม่ผลัดใบที่พบอยู่ตามเทือกเขาที่สูงกว่าระดับน้ำทะเลตั้งแต่ประมาณ ๑,๐๐๐ เมตรขึ้นไปซึ่งเป็นบริเวณต้นน้ำลำธาร ดินค่อนข้างลึกเก็บกักน้ำได้ดี มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยประมาณ ๑,๐๐๐ ถึง ๒,๐๐๐ มิลลิเมตรต่อปี อากาศค่อนข้างหนาวเย็นตลอดปี สภาพป่ามีเรือนยอดแน่นทึบมี พื้นล่างจึงร่มครึ้มตลอดวัน ไม้ชั้นรองลงมามีขนาดเล็กมากและขึ้นกันอยู่ห่างๆ เนื่องจากอากาศอันหนาวเย็นและความชุ่มชื้นสูงมากตามลำต้นและกิ่งของต้นไม้จึงปกคลุมด้วยพืชอิงอาศัยจำพวกมอสและไลเคนหนาแน่น ในจังหวัดนครสวรรค์พบได้ที่อุทยานแห่งชาติแม่วังก์ ขึ้นอยู่ในบริเวณที่มีความสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ ๑,๓๐๐-๑,๕๐๐ เมตร พรรณไม้ที่พบได้แก่ ก่อใบเลื่อม ก่อเดียว ก่อลิ้น ก่อแอบ ทะโล้ จำปาป่า กะเปรตต้น หนอนขี้ควาย กำลั้งเสือโคร่ง ดำดง กล้วยฤาษี และมะนาวควาย เป็นต้น

▪ **ป่าดิบแล้ง (Dry Evergreen Forest)** พบในช่วงระดับความสูงตั้งแต่ ๓๐๐ - ๙๐๐ เมตรจากระดับน้ำทะเล เป็นป่าไม่ผลัดใบที่มีไม้ผลัดใบขึ้นแทรก มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยประมาณ ๑,๐๐๐ ถึง ๒,๐๐๐ มิลลิเมตรต่อปี โดยจะมีช่วงแล้งนาน ๓-๔ เดือน ดินค่อนข้างลึกเก็บกักน้ำได้ดี พอที่จะทำให้พรรณไม้บางชนิดสามารถคงใบอยู่ได้ตลอดช่วงที่แห้งแล้ง สามารถพบป่าดิบแล้งในพื้นที่ป่าไม้จังหวัดนครสวรรค์ ได้ดังนี้

- ป่าสงวนแห่งชาติป่าแม่วังก์ - แม่เป็น

๑) อุทยานแห่งชาติแม่วังก์ พรรณไม้ที่พบได้แก่ ยางแดง ยางนา กระบาก ตะเคียนหิน ปออีเก้ง สมพง กัดลิ้น มะหาด พลอง ฯลฯ นอกจากนี้ยังมีไม้พุ่มและพืชพื้นล่างต่างๆ ที่ทนร้อนอีกมากมายหลายชนิด เช่น เข็มขาว หนามคนทา ว่าน พืชหัวต่างๆ อีกทั้งกล้วยไม้ต่างๆ อีกมากมาย

๒) ป่าเขาแม่กระทุ้ พบที่ระดับความสูงประมาณ ๑๖๐-๖๐๖ เมตรจากระดับน้ำทะเล บริเวณลำห้วยมีตาน้ำซับ ไม้ต้นมีขนาดใหญ่ ความหนาแน่นของไม้ต้นและไม้พื้นล่างมีมาก พบพรรณไม้ เช่น

ชมพู่นก โมกมัน สวอง พลับพลา ยางโอน ยมหิน หาด ตะคร้อ มะเดื่อปล้อง และเต่าร้าง กล้วยไม้ เช่น เอื้องกุหลาบพวง เอื้องเข็มแดง ช้างดำ กระเระร้อน เอื้องหวอดพราหมณ์ เอื้องสายสุคนธ์ และเอื้องดินดอกหม่น

- ป่าเขาคอก ป่าเขาโลมนาง และป่าเขาสอยดาว บริเวณสวนรุกขชาติไพศาลี พันธุ์ไม้เด่นในพื้นที่ ได้แก่ ยางนา และตะเคียนหิน

▪ **พืชหายาก พืชถิ่นเดียว และพืชใกล้สูญพันธุ์** ที่สำรวจพบในจังหวัดนครสวรรค์ คือ

- พืชหายาก ได้แก่ เชื่อง มะเดาะ ปอเกียน และ *Trigonostemon flavidus*
- พืชหายากและพืชถิ่นเดียว ได้แก่ ลำตาควาย มะลิวัลย์เถา และพุทหอมไทย
- พืชหายากและพืชใกล้สูญพันธุ์อย่างยิ่ง ได้แก่ กระบกกรัง
- พืชที่มีแนวโน้มใกล้สูญพันธุ์ ได้แก่ ปรงเหลื่อม ปรงตากฟ้า และลานป่า

ความหลากหลายทางชีวภาพของสัตว์ป่า

สัตว์ป่าที่สำรวจพบในจังหวัดนครสวรรค์ ได้แก่

▪ **กลุ่มสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม**

- ป่าแม่วังก์-แม่เป็น พบสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม ๑๘ ชนิด เช่น หมาใน อีเห็นข้างลาย เก้ง หมูป่า ค้างคาวหน้ายักษ์สามหลืบ แมวดาว พังพอนธรรมดา หมูหริ่ง กระรอกปลายหางดำ และกระแตเหินือ เป็นต้น

- อุทยานแห่งชาติแม่วังก์ พบสัตว์หลากหลายชนิด เพราะมีอาณาเขตติดต่อกับป่าของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้งและเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร ซึ่งสัตว์สามารถใช้เส้นทางเดินติดต่อกันได้ เช่น สมเสร็จ เลียงผา กระตัง ช้างป่า เสือโคร่ง เสือดาว หมีควาย หมีหมา ชะนีธรรมดา ค่างหงอก ลิงกัง อ้นเล็ก กระรอกบินเล็กแกมขาว และค่างคาวปากย่น เป็นต้น

- สวนรุกขชาติไพศาลี พบสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม ๒๓ ชนิด เช่น หมาจิ้งจอก แมวดาว นางอาย ชะมดเช็ด อีเห็นธรรมดา เม่นใหญ่แผงคอยาว นมิง ลิงแสม กระรอกหลากสี กระเล็น และกระจ๊วน เป็นต้น

▪ **กลุ่มนก**

- ป่าแม่วังก์-แม่เป็น พบนก ๑๒๘ ชนิด เช่น เหยี่ยวปีกแดง นกยางเปีย นกแก้ว นกขุนทอง นกพญาไฟเล็ก นกเขาไฟ นกเป็ดน้ำเหลือง เป็ดแดง ไก่ฟ้าหลังเทา และนกหัวขวานใหญ่สีดำ เป็นต้น

- อุทยานแห่งชาติแม่วังก์ พบนกหลากหลายชนิด เช่น ไก่ป่า เหยี่ยวรุ้ง นกแว่นสีเทา นกกก นกเงือกกรามข้าง นกปรอดเหลืองหัวจุก นกเขาใหญ่ นกจาบคาเคราน้ำเงิน และนกแขวงแซวสีเทา เป็นต้น

▪ **สัตว์เลื้อยคลาน**

- ป่าแม่วังก์-แม่เป็น พบ ๓๔ ชนิด เช่น กิ้งก่าบินปีกส้ม แย้เหินือ งูปล้องทอง งูสามเหลี่ยม งูสายม่านพระอินทร์ งูเห่าฟันพิษสยาม งูเห่าหม้อ งูจงอาง งูสายรุ้ง งูหลาม งูลายสาคอกแดง งูหัวกะโหลก งูปลิง งูสายม่านพระอินทร์ จิ้งจกบ้านหางหนาม จิ้งเหลนภูเขาเกล็ดเรียบ ตะกวด และเต่าเหลือง เป็นต้น

- อุทยานแห่งชาติแม่วังก์ พบสัตว์เลื้อยคลานหลากหลายชนิด เช่น เต่าหก เต่าเหลือง ตะกวด งูเห่า และงูแมวเซา เป็นต้น

▪ **กลุ่มสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก**

- ป่าแม่วังก์-แม่เป็น พบ ๑๒ ชนิด เช่น อึ่งเพ้า อึ่งอ่างก้นขีด อึ่งข้างดำ อึ่งน้ำเต้า อึ่งขาคำ กบหนอง เขียดน่านอง เขียดบัว กบหลังไฟ และปาดบ้าน เป็นต้น

- สวนรุกขชาติไพศาลี พบ ๑๕ ชนิด เช่น ปูน้ำตก และเขียดเหลือง เป็นต้น

ความหลากหลายทางชีวภาพของแมลง

ป่าแม่วังก์-แม่เปิน จังหวัดนครสวรรค์ ถูกสำรวจพบแมลง จำนวน ๒๐๒ ชนิด ดังนี้

- **กลุ่มแมลงช่วยผสมเกสร** พบจำนวน ๑๓๔ ชนิด เป็นแมลงที่อาศัยกินน้ำหวานจากดอกไม้ เป็นอาหารจะพาเกสรที่ติดตามขาไปผสมกับเกสรของดอกไม้ดอกอื่น เช่น ผึ้งหลวง ผึ้งมิม ชันโรง แมลงภู่ มอธ ลายเสือทองแดง ตัวงดอกไม้ ผีเสื้อหนอนใบรักลายเสือ ผีเสื้อจระกามีลาย ผีเสื้อฟ้าพุ่มธรรมดา ผีเสื้อหลังรูปาว ผีเสื้อกลางคืน ผีเสื้อแพนซีมยุรา ผีเสื้ออำชตุ๊กธรรมดา ผีเสื้อกะลาสีแดงธรรมดา และผีเสื้อม้าเขียวธรรมดา เป็นต้น
- **กลุ่มแมลงตัวห้ำ - ตัวเบียน** พบจำนวน ๒๗ ชนิด เป็นแมลงที่กินหรืออาศัยอยู่ภายในหรือภายนอกของแมลงชนิดอื่น เช่น ตัวงเสือ ตัวงเต่าตัวห้ำ มดน้ำผึ้ง มดหนามกระตังดำ มดตะนอยอกส้ม เหลือบ หิ่งห้อยยักษ์ แมลงปอเสือ แมลงปอยักษ์ ตั๊กแตนตำข้าว แตนกระดาก ต่อรู และต่อหัวเสือบ้าน เป็นต้น
- **กลุ่มแมลงศัตรูพืชป่าไม้** พบจำนวน ๑๒ ชนิด เป็นแมลงที่ทำลายต้นไม้ที่ยังมีชีวิตอยู่โดยการเข้าทำลายส่วนต่างๆ ของต้นไม้ เช่น ตั๊กแตนบอลแถบตาล ตัวงหวดยาวเงาหลังย่น ตัวงหวดปมสีตาลไหม้ ตัวงหนอนยาวอ้อย ตัวงหวดยาวพะยุง จักจั่นวง ตัวงน้ำมัน มวนเขียวข้าว และตั๊กแตนพุงพลู้ย เป็นต้น
- **กลุ่มแมลงเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน** พบจำนวน ๑๓ ชนิด เป็นแมลงที่ช่วยย่อยสลายอินทรีย์วัตถุต่างๆ เศษไม้ ท่อนไม้ กิ่งไม้ ใบไม้ ช่วยปรับปรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ เช่น ปลวก ตัวงกว้างชน ตัวงคีมสองแถบ ตัวงคางคกขาขาว เป็นต้น
- **กลุ่มแมลงที่เป็นอาหาร** พบจำนวน ๗ ชนิด เป็นแมลงที่สามารถนำมาบริโภคเป็นอาหารทั้งในระยะตัวอ่อน และตัวเต็มวัย หรือได้จากผลผลิตของแมลงพวกน้ำผึ้ง เช่น ผึ้งหลวง แมลงทับขาแดง จิ้งหรีดทองแดงลาย จิ้งหรีดทองดำ แมลงกระซอน แมลงเหนียง และแมลงงู เป็นต้น

ความหลากหลายทางชีวภาพของปลา

แหล่งน้ำในจังหวัดนครสวรรค์ส่วนใหญ่เป็นแหล่งน้ำที่มาจากสาขาของแม่น้ำเจ้าพระยา ลักษณะทางกายภาพของแหล่งน้ำจึงมีความแตกต่างกัน โดยพบว่าแหล่งน้ำส่วนใหญ่เป็นดินปนทรายหรือทรายนเลน มีพืชชายน้ำอยู่ริมฝั่ง และปลาส่วนใหญ่จะนำไปบริโภคภายในครัวเรือน ทั้งนำไปปรุงอาหาร และแปรรูป เช่น ปลาแห้ง ปลาร้า เป็นต้น

การสำรวจปลาในพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์พบปลาทั้งสิ้น ๑๕ วงศ์ ๓๙ สกุล ๕๔ ชนิด ได้แก่ ปลาฉิวเจ้าฟ้า ปลาตะเพียน ปลาไส้ตันตาขาว ปลาตะโกก ปลาไส้ตัน ปลาฉิวหวดยาว ปลาเลื่อยหิน ปลากระสับชิต ปลาสร้อยหลอด ปลาสร้อยขาว ปลาตะพาก ปลาซ่า ปลาช้อยอก ปลาสร้อยนกเขา ปลาแปบ ปลาตะเพียนจุด ปลาตะเพียนทราย ปลานางอ้าว ปลาฉิวหางแดง ปลาฉิวควาย ปลาฉิวควายแถบดำ ปลาตะเพียนน้ำตก ปลาแก้มขี้ ปลาจิ้งจก ปลาผีเสื้อติดหิน ปลาค้อ ปลารากกล้วยแคะ ปลารากกล้วย ปลาอืด ปลาสายทอง ปลาเกดเหลือง ปลาแขยงข้างลาย ปลาแขยงหิน ปลาชะโอน ปลาเข็ม ปลากระทุงเหว ปลาकिनยูง ปลาหลดลาย ปลาหลดจุด ปลากระตังลาย ปลาแป้น ปลาแป้นแก้ว ปลาหมอช้างเหยียบ ปลานิล ปลาบู่แคะ ปลาบู่ใส ปลากระดี่หม้อ ปลามกริม ปลาก้างและปลาช่อน ปลาที่พบบ่อยในแหล่งน้ำจังหวัดนครสวรรค์ คือ ปลากระดี่หม้อ ปลาช้อยอก ปลากริมควาย ปลาเข็ม และปลาบู่แคะ

ความหลากหลายทางชีวภาพของสัตว์พื้นท้องน้ำ

ลักษณะของพื้นท้องน้ำในจังหวัดนครสวรรค์ เป็นแหล่งน้ำที่มีน้ำไหลเอื่อย มีพื้นเป็นกรวดทราย มีพืชชายน้ำกระจายอยู่ทั่วไปตามริมฝั่งลำน้ำ และสารอินทรีย์อยู่ริมฝั่ง

การสำรวจสัตว์พื้นท้องน้ำในจังหวัดนครสวรรค์ พบสัตว์พื้นท้องน้ำทั้งสิ้น ๔๓ ชนิด ซึ่งส่วนใหญ่เป็นกลุ่มหอยและกลุ่มตัวอ่อนแมลงน้ำที่เหลือเป็นกลุ่มกุ้ง-ปู เห็บปลา ได้แก่ ตัวอ่อนซีปะขาว ตัวอ่อน

แมลงปอ มวนน้ำ มวนวน ตัวงดิ่ง ตัวอ่อนยุง ตัวอ่อนหนอนแดง ตัวอ่อนเหือบ กุ้งฝอย ปู เห็บปลา หอยขม หอยเชอรี่ หอยก้นแหลม หอยเจดีย์น้ำจืด หอยเจดีย์ หอย หอยคัน หอยกาบและหอยทราย โดยมีสัตว์พื้นท้องน้ำที่สามารถใช้เป็นดัชนีหรือตัวบ่งชี้สภาพสิ่งแวดล้อมในด้านการบ่งบอกถึงสภาพน้ำว่าแหล่งน้ำยังมีน้ำคุณภาพดีมากเพียงกลุ่มเดียว คือ แมลงชีปะขาว สัตว์พื้นท้องน้ำที่พบมากในแหล่งน้ำจังหวัดนครสวรรค์ คือ กุ้งฝอย หอยขม ปู และหอยฝาเดียว ทั้งนี้เพราะสัตว์พื้นท้องน้ำเหล่านี้สามารถปรับตัวให้เข้ากับถิ่นที่อยู่อาศัยได้ทั่วไป ทั้งแหล่งน้ำไหลและน้ำนิ่ง ซึ่งมักพบสัตว์พื้นท้องน้ำเหล่านี้บริเวณริมฝั่ง

ความหลากหลายทางชีวภาพของพรรณไม้น้ำ

ลักษณะริมฝั่งน้ำโดยทั่วไปของจังหวัดนครสวรรค์เป็นทรายปนเลนหรือทรายปนเลนหรือทรายนกรวดพื้นที่ที่มีความลาดชันไม่มากนัก มีบางแห่งที่เป็นดินโคลนและความลาดชันสูง ซึ่งช่วยในการยึดเกาะของรากพรรณไม้น้ำ โดยมีตะกอนสารอินทรีย์จากน้ำหลากและมีแสงสว่างส่องทั่วถึง พรรณไม้น้ำในจังหวัดนครสวรรค์พบพรรณไม้น้ำทั้งสิ้น ๒๑ วงศ์ ๓๔ ชนิด โดยเป็นพืชชายน้ำ ๓๒ ชนิด พืชลอยน้ำ ๑ ชนิด และพืชใล้น้ำ ๑ ชนิด ได้แก่ ผักเป็ด บอน กระเม็ง แหนแดง ผักปอด กุ่มน้ำ ผักปราบใบกว้าง ผักปราบใบแคบ ผักบุง กกตุ้มหู กล้วยาใบคม กกขนาก กกทราย กล้วยาตะกรับ กกเล็ก กล้วยาหัวหมู กล้วยาหวดปลาตุก กล้วยาหวดแมว ไคร้หน้า ดีปลาไหล ผักแว่น ไผ่ยราบยักษ์ บัวสาย เทียนนา แพงพวยน้ำ กล้วยารักนา กล้วยาขน พง แคม ผักไผ่น้ำ กล้วยาลิ้นงู กล้วยาเงี่ยงป่า กล้วยากาบหอยและธูปฤาษี พรรณไม้น้ำที่พบบ่อยในแหล่งน้ำของจังหวัดนครสวรรค์ คือ ผักเป็ดเทียนนา ผักบุง และผักไผ่น้ำ ทั้งนี้เพราะพรรณไม้น้ำเหล่านี้สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแหล่งน้ำทั้งแหล่งน้ำไหลและน้ำนิ่งได้ดี กล่าวคือขึ้นอยู่กับริมฝั่งที่มีกระแสน้ำไหลค่อยในช่วงน้ำหลากและอยู่เหนือน้ำบนฝั่งในช่วงหน้าแล้ง

ด้านสิ่งแวดล้อม

สถานการณ์ด้านคุณภาพน้ำ

ปัญหาคุณภาพแหล่งน้ำเสื่อมโทรมลง เนื่องจากแหล่งน้ำมีความสกปรกไม่เหมาะสมต่อการใช้ประโยชน์ทั้งด้านอุปโภคและบริโภค นอกจากจะส่งผลกระทบต่อทรัพยากรและระบบนิเวศแหล่งน้ำ โดยทำให้ความหลากหลายของสิ่งมีชีวิตลดลงแล้วยังส่งผลกระทบต่อเนื่องถึงประชาชน อีกทั้งยังก่อให้เกิดผลเสียหลักต่อสุขภาพอนามัย หากมีการสัมผัสแหล่งน้ำที่มีความสกปรกหรือมีการบริโภคอาหารที่มีการปนเปื้อน โดยสาเหตุหลักที่ทำให้คุณภาพน้ำเสื่อมโทรม ส่วนใหญ่มาจากน้ำเสียชุมชนรองลงมาเป็นน้ำเสียอุตสาหกรรมและเกษตรกรรม ตามลำดับ ซึ่งน้ำเสียจากชุมชนมีองค์ประกอบสำคัญเป็นอินทรีย์สาร เมื่อระบายลงสู่แหล่งน้ำทำให้ปริมาณออกซิเจนในแหล่งน้ำลดลง(DO) หรือมีความสกปรกในรูปสารอินทรีย์เพิ่มขึ้น(BOD) และแบคทีเรียในน้ำมีปริมาณสูงขึ้น(TCB) จากสาเหตุหลักที่มาจากการการปล่อยน้ำเสียจากชุมชน จังหวัดนครสวรรค์เป็นจังหวัดขนาดใหญ่ แบ่งการปกครองส่วนท้องถิ่นออกเป็น ๑๔๒ แห่ง เป็นชุมชนเมืองระดับเทศบาล จำนวน ๒๑ แห่ง (เทศบาลนคร จำนวน ๑ แห่ง เทศบาลเมืองจำนวน ๒ แห่งและเทศบาลตำบล ๑๘ แห่ง) และเป็น องค์การบริหารส่วนตำบล ๑๒๑ แห่ง ซึ่งหากจำแนกตามที่ตั้งพบว่า มีเทศบาล/อบต. ตั้งอยู่ริมแม่น้ำสายหลักจำนวนมาก โดยตั้งอยู่ริมแม่น้ำปิง จำนวน ๑๙ แห่ง แม่น้ำน่านจำนวน ๑๑ แห่ง และแม่น้ำเจ้าพระยา จำนวน ๑๕ แห่ง

แม่น้ำ	ชื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น/อำเภอ	ชุมชนหนาแน่นขีด ติดริมแม่น้ำ		ระบบบำบัดน้ำ เสียชุมชน		ท่อระบายน้ำที่ ชุมชนลงสู่แม่น้ำ	
		มี	ไม่มี	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี
ปิง	๑. เทศบาลต.บรรพตพิสัย / บรรพตพิสัย	✓			✓	✓	
	๒. อบต.บางแก้ว / บรรพตพิสัย	✓			✓	✓	
	๓. อบต.ตาชืด / บรรพตพิสัย		✓		✓		✓

แม่น้ำ	ชื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น/อำเภอ	ชุมชนหนาแน่นชนิด ดิตริมแม่น้ำ		ระบบบำบัดน้ำ เสียชุมชน		ท่อระบายน้ำทิ้ง ชุมชนลงสู่แม่น้ำ	
		มี	ไม่มี	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี
	๔. เทศบาลต.บ้านแดน / บรรพตพิสัย		✓		✓		✓
	๕. อบต.ตาสังข์ / บรรพตพิสัย		✓		✓		✓
	๖. อบต.เจริญผล / บรรพตพิสัย		✓		✓		✓
	๗. อบต.ท่าจั่ว / บรรพตพิสัย		✓		✓		✓
	๘. อบต.บางตาหงาย / บรรพตพิสัย		✓		✓		✓
	๙. อบต.หูกวาง / บรรพตพิสัย		✓		✓		✓
	๑๐. เทศบาลต.เก่าเลี้ยว / เก้าเลี้ยว	✓			✓		✓
	๑๑. อบต.หัวดง / เก้าเลี้ยว	✓			✓		✓
	๑๒. อบต.เขาดิน / เก้าเลี้ยว		✓		✓		✓
	๑๓. อบต.มหาโพธิ์ / เก้าเลี้ยว	✓			✓	✓	
	๑๔. เทศบาลนครนครสวรรค์ / เมืองฯ*	✓		✓		✓	
	๑๕. อบต.บ้านแก่ง / เมืองฯ		✓		✓		✓
	๑๖. อบต.บ้านมะเกลือ / เมืองฯ		✓		✓		✓
	๑๗. อบต.บางม่วง / เมืองฯ	✓			✓		✓
	๑๘. อบต.วัดไทรย์ / เมืองฯ	✓			✓	✓	
	๑๙. อบต.บึงเสนาท / เมืองฯ		✓		✓		✓
น่าน	๑. อบต.แควใหญ่ / เมืองฯ		✓				✓
	๒. อบต.เกรียงไกร / เมืองฯ		✓				✓
	๓. เทศบาลเมืองชุมแสง / ชุมแสง	✓		✓		✓	
	๔. เทศบาลต.ทับกฤช / ชุมแสง	✓			✓	✓	
	๕. อบต.มะมั่ง / ชุมแสง		✓		✓		✓
	๖. อบต.พิบูล / ชุมแสง		✓		✓		✓
	๗. อบต.เกษไชย / ชุมแสง		✓		✓		✓
	๘. อบต.พันลาน / ชุมแสง		✓		✓		✓
	๙. อบต.โคกหม้อ / ชุมแสง		✓		✓		✓
	๑๐. อบต.ทับกฤช / ชุมแสง		✓		✓		✓
	๑๑. อบต.ทับกฤชใต้ / ชุมแสง		✓		✓		✓
	๑๒. อบต.ทับกฤช / ชุมแสง		✓		✓		✓
เจ้าพระยา	๑. เทศบาลนครนครสวรรค์ / เมืองฯ*	✓		✓		✓	
	๒. อบต.นครสวรรค์ออก / เมืองฯ	✓			✓	✓	
	๓. อบต.นครสวรรค์ตก / เมืองฯ	✓			✓	✓	
	๔. อบต.ตะเคียนเลื่อน / เมืองฯ		✓		✓		✓
	๕. อบต.กลางแดด / เมืองฯ		✓		✓		✓
	๖. เทศบาลต.บางมะฝ่อ / ไกรกพระ	✓			✓		✓
	๗. เทศบาลต.ไกรกพระ / ไกรกพระ	✓			✓	✓	
	๘. อบต.ยางตาล / ไกรกพระ		✓		✓		✓
	๙. อบต.ไกรกพระ / ไกรกพระ		✓		✓		✓
	๑๐. เทศบาลต.ทำนุอ้อย / พยุหะคีรี	✓			✓	✓	
	๑๑. เทศบาลต.พยุหะ / พยุหะคีรี	✓			✓	✓	
	๑๒. อบต.ยางขาว / พยุหะคีรี		✓		✓		✓

แม่น้ำ	ชื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น/อำเภอ	ชุมชนหนาแน่นขีด ติตริมแม่น้ำ		ระบบบำบัดน้ำ เสียชุมชน		ท่อระบายน้ำทิ้ง ชุมชนลงสู่แม่น้ำ	
		มี	ไม่มี	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี
	๑๓. อบต.ย่านมัทรี / พยุหะคีรี		✓		✓		✓
	๑๔. อบต.พยุหะคีรี / พยุหะคีรี	✓			✓	✓	
	๑๕. อบต.น้ำทรง / พยุหะคีรี		✓		✓		✓

- หมายเหตุ เทศบาลนครนครสวรรค์ ตั้งอยู่ริมแม่น้ำปิงและริมแม่น้ำเจ้าพระยา

การดำเนินการเฝ้าระวังคุณภาพแหล่งน้ำที่สำคัญในเขตพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๔ นครสวรรค์ร่วมกับกรมควบคุมมลพิษได้ดำเนินการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน ได้มีการเฝ้าระวังในแม่น้ำสายหลัก จำนวน ๑๔ สถานี ได้แก่ แม่น้ำปิง ๒ สถานี ยม ๑ สถานี น่าน ๒ สถานี เจ้าพระยา ๒ สถานี บึงบอระเพ็ด ๕ สถานี และลำน้ำสาขา ได้แก่ คลองบางประมุง ๑ สถานี มีการเก็บตัวอย่างและวิเคราะห์คุณภาพน้ำ จำนวน ๔ ครั้งต่อปี แบ่งเป็น การเฝ้าระวังในช่วงฤดูหนาว (พ.ย.-ก.พ.) ฤดูร้อน (มี.ค.-เม.ย.) และฤดูฝน (พ.ค.-ส.ค.) และในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๑ สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๔ ได้ดำเนินโครงการลดของเสียในแหล่งน้ำวิกฤตและการจัดการคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำหลักภายใต้โครงการบูรณาการงบประมาณการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ซึ่งได้ดำเนินการติดตามตรวจสอบและเฝ้าระวังคุณภาพแหล่งน้ำสายหลัก (แม่น้ำเจ้าพระยา) ในพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์เพิ่มเติม ๕ สถานี และดำเนินการติดตามตรวจสอบและเฝ้าระวังคุณภาพน้ำในลำน้ำสาขาที่ไหลลงสู่ แม่น้ำปิง ๓ สถานี แม่น้ำน่าน จำนวน ๕ สถานี แม่น้ำเจ้าพระยา ๕ สถานี และบึงบอระเพ็ด จำนวน ๔ สถานี ซึ่งดำเนินการเฝ้าระวัง จำนวน ๒ ครั้งต่อปี

ซึ่งมีผลประเมินคุณภาพน้ำแหล่งน้ำโดยรวมและนำมาเปรียบเทียบกับมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน ดังนี้

แม่น้ำสายหลัก : แม่น้ำปิง

จังหวัดนครสวรรค์ โดย สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๔ นครสวรรค์ร่วมกับกรมควบคุมมลพิษ ได้ดำเนินการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำผิวดิน โดยมีสถานีติดตามตรวจสอบและเฝ้าระวังคุณภาพน้ำในดำเนินการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำแม่น้ำปิงในเขตพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน ๒ สถานี ได้แก่

Pl๐๒ บริเวณบ้านท้องคั่ง ตำบลท่าจั่ว อำเภอบรรพตพิสัย (พิกัด : X๐๖๐๔๗๘๙ Y๑๗๖๑๓๗๖)

Pl๐๑ บ้านเกาะตาเทพ ตำบลวัดไทรย์เหนือ อำเภอเมืองนครสวรรค์ (พิกัด : X๐๖๒๐๐๘๙ Y ๑๗๓๘๙๒๒)

ผลการตรวจวัดคุณภาพน้ำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓ พบว่ามีคุณภาพแหล่งน้ำผิวดินในระดับพอใช้ (ระดับคุณภาพน้ำ ๓) มีค่าดัชนีชี้วัดคุณภาพน้ำ Water Quality Index (WQI) ใน ๔ ไตรมาส เท่ากับ ๖๔.๖๑ ซึ่งอยู่ในระดับพอใช้ (WQI = ๖๑ - ๗๐ คะแนน)

มีดัชนีที่เป็นปัญหาสำคัญที่ควรเฝ้าระวัง คือ ปริมาณออกซิเจนที่แบคทีเรียต้องการใช้ในการย่อยสลายสารอินทรีย์ (BOD) ปริมาณออกซิเจนที่ละลายในน้ำ(DO) และการปนเปื้อนของแบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์ม แบคทีเรียทั้งหมด และแบคทีเรียกลุ่มฟีคัลโคลิฟอร์ม

ลำน้ำสาขา :

คลองน้ำโจน ต.เจริญผล อ.บรรพตพิสัย (พิกัด : X๐๖๐๕๒๕๗ Y๑๗๓๘๙๒๒)

คลองกระถิ่น ต.เจริญผล อ.บรรพตพิสัย (พิกัด : X๐๖๐๕๕๐๒ Y๑๗๓๘๙๒๒)

คลองขนมจิน ต.เขาดิน อ.เก้าเลี้ยว (พิกัด : X๐๖๐๗๔๘๙ Y๑๗๓๘๙๒๒)

ซึ่งผลการตรวจวัดคุณภาพน้ำพบว่าในลำน้ำสาขาที่ไหลลงสู่แม่น้ำปิงมีคุณภาพแหล่งน้ำผิวดินเฉลี่ย อยู่ในระดับเสื่อมโทรม ค่า WQI อยู่ในช่วง ๓๑-๖๐

สาเหตุหลักของการที่คุณภาพน้ำในแม่น้ำปิงและลำน้ำสาขามีแนวโน้มเสื่อมโทรมลง คาดว่าอาจมาจากการชะล้างหน้าดินในช่วงฤดูฝนจากพื้นที่เกษตรกรรม อาทิเช่น นาข้าว ไร่อ้อย ไร่ข้าวโพด รวมไปถึงน้ำทิ้งจากชุมชนตั้งอยู่ริมน้ำอย่างหนาแน่นที่ปล่อยลงสู่แหล่งน้ำโดยตรงโดยไม่มีการบำบัดน้ำเสีย และเนื่องจากในปิงประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ที่ผ่านมา ในพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ ประสบปัญหาเกิดภาวะฝนทิ้งช่วงให้เกิดการขาดแคลนน้ำด้านการเกษตรในหลายพื้นที่ ทำให้มีพืชผลทางการเกษตรแห้งยืนต้นตาย สลับกับการเกิดมรสุมทำให้เกิดการเน่าของพืชผลทางการเกษตรนั้น ซึ่งอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดคุณภาพน้ำเสื่อมโทรมได้

การดำเนินการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำแม่น้ำปิงในพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ ได้มีสถานติดตามตรวจสอบและเฝ้าระวังคุณภาพน้ำ จำนวน ๓ สถานี ได้แก่

NA๐.๑ บริเวณศาลเทพารักษ์เจ้าแม่ทับทิม ต.ปากน้ำโพ อ.เมืองนครสวรรค์

(พิกัด : X๐๖๒๒๗๑๕ Y๑๗๓๐๗๘๔)

NA๐๑ หน้าวัดเกรียงไกรใต้ ต.เกรียงไกร อ.เมืองนครสวรรค์ (พิกัด : X๐๖๒๗๐๔๗๒ Y๑๗๓๙๐๙๙)

NA๑.๑ สะพานข้ามแม่น้ำปิงด้านเหนือเขตเทศบาลเมืองชุมแสง ต.ชุมแสง อ.ชุมแสง

(พิกัด : X๐๖๔๐๒๖๔ Y๑๗๕๘๐๘๗)

ผลการตรวจวัดคุณภาพน้ำโดยรวม มีเกณฑ์คุณภาพน้ำในระดับพอใช้ (ประเภท ๓) พบว่ามีค่า WQI (Water Quality Index) ใน ๔ ไตรมาส เท่ากับ ๖๓.๙๘ ซึ่งอยู่ในระดับพอใช้ (WQI = ๖๑ - ๗๐ คะแนน)

ลำน้ำสาขา :

คลองกระเบียน ต.ชุมแสง อ.ชุมแสง (พิกัด : X๐๖๔๐๑๐๒ Y๑๗๕๘๒๔๙)

คลองปลากด ต.พันลาน อ.ชุมแสง (พิกัด : X๐๖๓๗๒๔๖ Y๑๗๔๙๑๒๖)

คลองบางหว้า ต.บางเคียน อ.ชุมแสง (พิกัด : X๐๖๒๖๓๓๖ Y๑๗๔๙๐๘๒)

คลองบ้านลาด ต.บางเคียน อ.ชุมแสง (พิกัด : X๐๖๒๙๗๓๒ Y๑๗๕๑๙๗๘)

คลองเกรียงไกร ต.เกรียงไกร อ.ชุมแสง (พิกัด : X๐๖๒๖๙๖๑ Y๑๗๔๐๙๘๘)

ผลการตรวจวัดคุณภาพน้ำพบว่าในลำน้ำสาขาที่ไหลลงสู่แม่น้ำปิงมีคุณภาพแหล่งน้ำผิวดินในระดับเสื่อมโทรม (ระดับคุณภาพน้ำ ๔) ซึ่งสาเหตุหลักของการที่คุณภาพน้ำในแม่น้ำปิงและลำน้ำสาขามีแนวโน้มเสื่อมโทรมลง คาดว่ามาจากการชะล้างหน้าดินจากพื้นที่เกษตรกรรม ได้แก่ นาข้าว เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีการทำนาปีละ ๓ รอบ จึงมีปริมาณการชะล้างหน้าดินจากพื้นที่เกษตรจำนวนมาก และอาจมีน้ำทิ้งจากชุมชนที่ปล่อยลงสู่แหล่งน้ำโดยตรงโดยไม่มีการบำบัดน้ำเสีย และของเสียจากการเลี้ยงปลาในกระชังตลอดลำน้ำปิง

แม่น้ำสายหลัก : แม่น้ำยม

ในการดำเนินการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำแม่น้ำยมในเขตพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน ๑ สถานี ได้แก่ YO๐.๕ สะพานทางหลวงชนบท ต.ท่าไม้ อ.ชุมแสง (พิกัด : X๐๖๓๓๘๘๑ Y๑๗๕๙๖๕๕)

ผลการตรวจวัดคุณภาพแหล่งน้ำ พบว่าแม่น้ำยม มีเกณฑ์คุณภาพน้ำในระดับพอใช้ (ประเภทที่ ๓) มีค่าระดับคุณภาพน้ำ WQI (Water Quality Index) ใน ๔ ไตรมาส เท่ากับ ๕๘.๑๗ ซึ่งอยู่ในระดับเสื่อมโทรม (WQI = ๓๑ - ๖๐ คะแนน)

ดัชนีที่เป็นปัญหาสำคัญที่ควรติดตามเฝ้าระวัง คือ การปนเปื้อนของแบคทีเรียกลุ่มฟีคัลโคลิฟอร์ม ปริมาณออกซิเจนที่ละลายในน้ำ (DO) ปริมาณออกซิเจนที่แบคทีเรียต้องการใช้ในการย่อยสลายสารอินทรีย์ (BOD)

สาเหตุหลักคาดว่ามาจากการชะล้างหน้าดินในช่วงฤดูฝนจากพื้นที่เกษตรกรรม ได้แก่ นาข้าว รวมไปถึงการระบายน้ำทิ้งจากชุมชนที่ปล่อยลงสู่แหล่งน้ำโดยตรงโดยไม่มีการบำบัดน้ำเสีย

แม่น้ำสายหลัก : แม่น้ำเจ้าพระยา

มีสถานีดำเนินการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำแม่น้ำเจ้าพระยาในพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน ๒ แห่ง และมีจุดเก็บน้ำตัวอย่างในการติดตามโครงการลดของเสียในแหล่งน้ำวิกฤตและการจัดการคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำหลักภายใต้โครงการบูรณาการงบประมาณการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ จำนวน ๓ แห่ง รวมสถานเฝ้าระวังทั้งสิ้น ๕ สถานี ได้แก่

จุดเก็บที่ ๑ สถานี CH๓๒ บริเวณสะพานเดชาติวงศ์ ตำบลปากน้ำโพ อำเภอเมืองนครสวรรค์

จุดเก็บที่ ๒ สะพานถนนเลี้ยวเมือง ตำบลตะเคียนเลื่อน อำเภอเมืองนครสวรรค์

จุดเก็บที่ ๓ สะพานข้ามแม่น้ำเจ้าพระยา วัดมณีวงศ์ ตำบลย่านมัทรี อำเภอพยุหะคีรี

จุดเก็บที่ ๔ วัดสำโรง หมู่ที่ ๒ ตำบลน้ำทรง อำเภอพยุหะคีรี

จุดเก็บที่ ๕ สถานี CH๓๐ สะพานสมเด็จพระวันรัตน์ ตำบลท่าน้ำอ้อย อำเภอพยุหะคีรี

ผลการตรวจวัดคุณภาพน้ำโดยรวม พบว่าแม่น้ำเจ้าพระยา คุณภาพน้ำโดยรวมอยู่ในมีเกณฑ์คุณภาพน้ำในระดับพอใช้-เสื่อมโทรม (ประเภทที่ ๓ - ๔) ทั้งนี้เนื่องจากแม่น้ำเจ้าพระยามีชุมชนขนาดใหญ่และหนาแน่นติดริมแม่น้ำ เช่น เทศบาลตำบลบางมะฝ่อ เทศบาลตำบลโกรกพระ เทศบาลตำบลพยุหะ เทศบาลตำบลท่าน้ำอ้อย เป็นต้น ซึ่งแต่ละแห่งไม่มีระบบบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชน รวมทั้งมีท่อระบายน้ำทิ้งของชุมชนลงสู่แหล่งน้ำโดยตรง ทำให้ไม่สามารถควบคุมของเสียที่ระบายลงสู่แม่น้ำได้ ประกอบกับแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นแม่น้ำที่เกิดจากการรวมกันของแม่น้ำปิงและแม่น้ำน่าน จากการนี้ปริมาณของเสียในลำน้ำแม่น้ำปิงและแม่น้ำน่านจะมาไหลรวมกันในแม่น้ำเจ้าพระยา ทำให้เกิดของเสียจำนวนมากและทำให้ส่งผลต่อคุณภาพน้ำมีความเสื่อมโทรมลง

แหล่งน้ำผิวดินขนาดใหญ่ : บึงบอระเพ็ด

บึงบอระเพ็ด เป็นทะเลสาบน้ำจืดขนาดใหญ่ของจังหวัดนครสวรรค์ น้ำในบึงบอระเพ็ดได้รับจากน้ำฝนธรรมชาติและน้ำจากที่ราบลุ่มโดยรอบบึงบอระเพ็ด มีเนื้อที่ทั้งหมด ๑๓๒,๗๓๗ ไร่ ๕๖ ตารางวา อาณาเขตครอบคลุมในพื้นที่ ๓ อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองนครสวรรค์ อำเภอท่าตะโก และอำเภอชุมแสง

จังหวัดนครสวรรค์ โดยสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๔ ได้มีการดำเนินการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำในบึงบอระเพ็ด ในพื้นที่อำเภอเมืองนครสวรรค์ และอำเภอท่าตะโก จังหวัดนครสวรรค์ จำนวนรวม ๕ สถานี ได้แก่

สถานี BP๐๑ บริเวณบ้านรังจิก ตำบลพระนอน อำเภอเมืองนครสวรรค์ (พิกัด : X๐๖๒๘๖๘๐ Y ๑๗๓๕๘๑๓)

สถานี BP๐๒ บ้านปลวกสูง ตำบลพระนอน อำเภอเมืองนครสวรรค์ (พิกัด : X๐๖๓๒๐๗๑ Y๑๗๓๔๘๒๘)

สถานี BP๐๓ บ้านเนินระฆัง ตำบลวังมหาราช อำเภอท่าตะโก (พิกัด : X๐๖๓๘๕๗๙ Y๑๗๓๔๘๐๕)

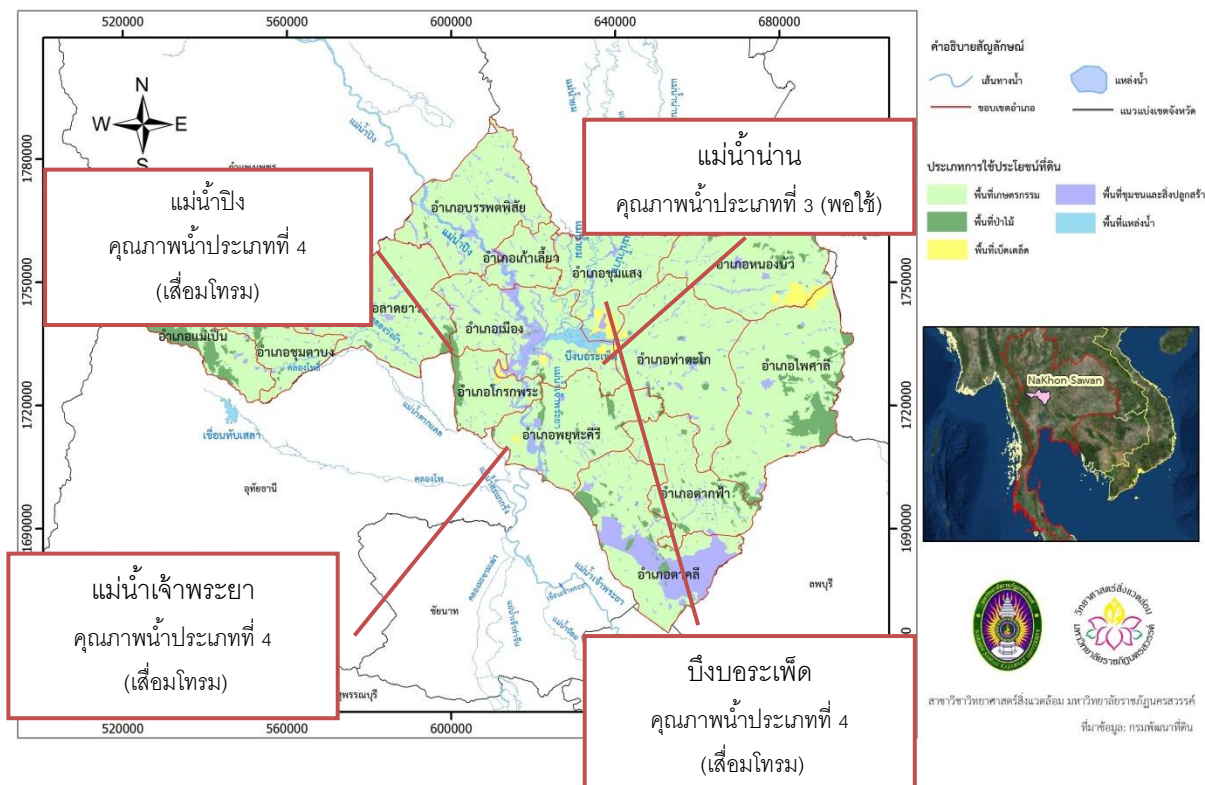
สถานี BP๐๔ บ้านท่าดินแดง ตำบลเกรียงไกร อำเภอเมืองนครสวรรค์ (พิกัด : X๐๖๓๐๐๓๒ Y๑๗๓๗๔๓๘)

สถานี BP๐๕ บ้านหนองคุก ตำบลแควใหญ่ อำเภอเมืองนครสวรรค์ (พิกัด : X๐๖๒๖๓๓๕ Y๑๗๓๖๘๖๐)

ผลการตรวจวัดคุณภาพน้ำโดยรวม พบว่าบึงบอระเพ็ด ระดับเสื่อมโทรม (ประเภทที่ ๔) ค่าดัชนีชี้วัดคุณภาพน้ำ (WQI) ใน ๔ ไตรมาส เท่ากับ ๕๙.๘๓ ซึ่งอยู่ในระดับเสื่อมโทรม (WQI = ๓๑ - ๖๐ คะแนน) สาเหตุหลักคาดว่ามาจากการเนื่องมาจากในช่วงฤดูร้อนและฤดูหนาวปริมาณน้ำค่อนข้างน้อยประกอบกับเป็นแหล่ง

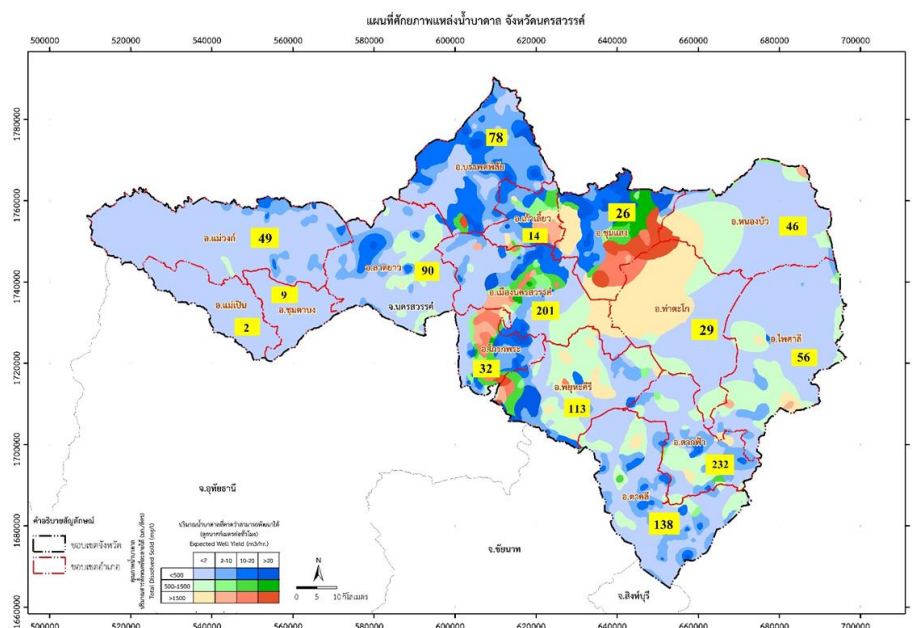
น้ำนิ่ง ไม่มีไหลเวียนถ่ายเท สัตว์น้ำที่อาศัยอยู่ตามธรรมชาติอาจมีการขับของเสียลงสู่แหล่งน้ำและบริเวณใกล้เคียงมีการประกอบกิจการเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ ได้แก่ ปลาและกบ อาจส่งผลให้ปริมาณเกลือและสารละลายอนินทรีย์ต่าง ๆ ที่มีการระบายจากแหล่งเพาะพันธุ์ลงในบึงบอระเพ็ด ส่งผลให้ในน้ำมีปริมาณเกลือและสารละลายอนินทรีย์ต่าง ๆ ค่อนข้างสูง ได้

สรุปแนวทางการแก้ไขปัญหาแหล่งน้ำโดยรวม

คุณภาพน้ำผิวดินในบึงบอระเพ็ด พ.ศ.๒๕๖๓ เมื่อพิจารณาจากค่า WQI ในแต่ละลำน้ำ อยู่ในเกณฑ์คงเดิมเมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา ซึ่งสาเหตุสำคัญที่คงทำให้คุณภาพน้ำเสื่อมโทรม ได้แก่ การปนเปื้อนแบบที่เรียกกลุ่มฟิสิกัลโคลิฟอร์มแบคทีเรีย (FCB) ,การปนเปื้อนแบบที่เรียกกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมด (TCB) และแอมโมเนีย (NH๓) สาเหตุโดยรวมที่เป็นปัจจัยหลักส่วนใหญ่มาจากน้ำทิ้งชุมชน รวมทั้งน้ำทิ้งจากกิจกรรมอื่นๆ ได้แก่ กิจกรรมด้านเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม ซึ่งมีการระบายน้ำทิ้งลงสู่แหล่งน้ำโดยไม่มีการบำบัดน้ำเสียก่อน สาเหตุส่วนใหญ่ที่ทำให้คุณภาพน้ำเสื่อมโทรม เกิดจากการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร การขยายตัวทางเศรษฐกิจ และมีการใช้ประโยชน์ที่ดินเพิ่มมากขึ้น ได้แก่ โรงแรม รีสอร์ท ร้านอาหาร รวมทั้งการพัฒนาที่ดินที่ติดลำน้ำเพื่อทำการเกษตร รวมถึงการชะล้างปุ๋ยหน้าดินในพื้นที่เกษตรกรรม ลงสู่แหล่งน้ำ จึงเป็นผลให้แหล่งน้ำต้องรับภาระความสกปรกในภาพรวมจากการพัฒนาดังกล่าว สำหรับแนวทางการแก้ไขปัญหาแหล่งน้ำในภาพรวม คือ สนับสนุนการจัดสร้างระบบบำบัดน้ำเสียรวมชุมชน เสริมสร้างศักยภาพให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดการน้ำเสีย มีกิจกรรมการรณรงค์และสร้างจิตสำนึกให้แก่ประชาชน ในการดูแลรักษาความสะอาดและการดูแลรักษาลำน้ำอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนโดยชุมชน และโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตั้งอยู่ริมแม่น้ำสายหลัก ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการจัดการน้ำเสียจากกิจการของตนเอง สนับสนุนให้มีการบำบัดน้ำเสียในบ้านเรือนเบื้องต้นโดยใช้ถังสำเร็จรูปและติดตั้งถังดักไขมัน การส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำและร่วมรักษาแหล่งน้ำ รวมทั้งการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

แหล่งน้ำใต้ดิน

แหล่งน้ำใต้ดินในพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ โดยส่วนใหญ่ของพื้นที่เป็นพื้นที่ที่มีปริมาณน้ำบาดาลอยู่น้อยและให้น้ำบาดาลคุณภาพดี ซึ่งปริมาณน้ำบาดาลจะใช้ระดับความเข้มข้นของสี (tone) เป็นเครื่องแสดงแทน แบ่งออกเป็น ๔ ระดับ ควบคู่กันไปกับข้อมูลด้านคุณภาพน้ำที่เป็นค่าปริมาณสารละลายทั้งหมด (TDS) โดยได้แบ่งระดับความเข้มข้นของสี ทั้งหมด ๓ สี ได้แก่ สีฟ้าแสดงพื้นที่ให้น้ำบาดาลคุณภาพดี สีเขียวแสดงพื้นที่ให้น้ำบาดาลคุณภาพปานกลาง และสีน้ำตาลแสดงพื้นที่ให้น้ำบาดาลคุณภาพต่ำ และแบ่งระดับความเข้มข้นเป็น ๔ ระดับ ได้แก่

- ๑) ระดับความเข้มข้นที่ต่ำสุด เป็นพื้นที่ที่มีน้ำบาดาลอยู่น้อย ได้ปริมาณน้ำไม่เกิน ๒ ลบ.ม./ชม.
- ๒) ระดับความเข้มข้นที่ต่ำ เป็นพื้นที่ที่มีน้ำบาดาลปานกลาง ได้ปริมาณน้ำไม่เกิน ๒-๑๐ ลบ.ม./ชม.
- ๓) ระดับความเข้มข้นที่ปกติ เป็นพื้นที่ที่มีน้ำบาดาลมาก ได้ปริมาณน้ำไม่เกิน ๑๐-๒๐ ลบ.ม./ชม.
- ๔) ระดับความเข้มข้นที่สูง เป็นพื้นที่ที่มีน้ำบาดาลอยู่มาก ได้ปริมาณน้ำ ๒๐ ลบ.ม./ชม. ขึ้นไป

ปริมาณน้ำบาดาลต้นทุน

จังหวัดนครสวรรค์มีปริมาณน้ำบาดาลต้นทุนในพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ที่สามารถนำมาใช้ได้ทั้งหมด รวม ๗๔๐ ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี โดยมีปริมาณน้ำบาดาลต้นทุนที่สามารถนำมาใช้ได้มากที่สุดที่อำเภอไพศาลี และมีปริมาณน้ำบาดาลต้นทุนที่สามารถนำมาใช้น้อยที่สุดที่อำเภอเก้าเลี้ยวและอำเภอชุมตาบง

อำเภอ	ปริมาณน้ำบาดาลต้นทุนที่สามารถนำมาใช้ได้ (ล้าน ลบ.ม. / ปี)	อำเภอ	ปริมาณน้ำบาดาลต้นทุนที่สามารถนำมาใช้ได้ (ล้าน ลบ.ม. / ปี)
อำเภอเก้าเลี้ยว	๑๙	อำเภอแม่วงก์	๖๗
อำเภอโกรกพระ	๒๓	อำเภอลาดยาว	๕๙
อำเภอชุมแสง	๔๕	อำเภอชุมตาบง	๑๙
อำเภอท่าตะโก	๖๘	อำเภอแม่เปิน	๒๓
อำเภอบรรพตพิสัย	๕๘	อำเภอตากฟ้า	๓๘

อำเภอหนองบัว	๖๖	อำเภอตากลี	๖๖
อำเภอพยุหะคีรี	๕๓	อำเภอไพศาลี	๗๗
อำเภอเมืองนครสวรรค์	๕๘	รวม	๗๔๐

บ่อบาดาลที่มีใบอนุญาตใช้น้ำบาดาลในพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ (พ.ศ. ๒๕๔๒ – ๒๕๖๓) แบ่งเป็น ประเภทอุปโภค – บริโภค ๕๓๖ บ่อ ประเภทเกษตรกรรม ๓๗๒ บ่อ และประเภทธุรกิจ ๒๗๗ บ่อ รวม ๑,๑๘๕ บ่อ (ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๓)

ตามนโยบาย “ธนาคารน้ำใต้ดิน” ของรัฐบาล สำนักทรัพยากรน้ำบาดาล เขต ๒ กรมทรัพยากรน้ำบาดาล ซึ่งรับผิดชอบพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ได้ดำเนินการเติมน้ำใต้ดินในพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ ตามโครงการเติมน้ำใต้ดินในพื้นที่ตำบลทั่วประเทศ ภายใต้โครงการบรรเทาปัญหาภัยแล้งและน้ำท่วม ปี ๒๕๖๓ จำนวน ๒๐ แห่ง ในพื้นที่อำเภอโกรกพระ ชุมตาบง ชุมแสง ตากฟ้า ตากลี พยุหะคีรี เมืองนครสวรรค์ แม่वंก ลาดยาว และหนองบัว ซึ่งอยู่ในแผนการดำเนินงานโครงการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

การจัดการน้ำเสียชุมชน

จังหวัดนครสวรรค์มีระบบบำบัดน้ำเสียชุมชน จำนวน ๓ แห่ง ได้แก่ เทศบาลนครนครสวรรค์ เทศบาลเมืองชุมแสง และเทศบาลตำบลท่าตะโก โดยมีรายละเอียดในแต่ละพื้นที่ดังนี้

๑. โรงปรับปรุงคุณภาพน้ำเทศบาลนครนครสวรรค์

โรงปรับปรุงคุณภาพน้ำเทศบาลนครนครสวรรค์ ตั้งอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา ซอยโกสีย์ ๓๓ ถนนโกสีย์ อำเภอเมืองนครสวรรค์ น้ำที่ผ่านการบำบัดแล้วจะถูกปล่อยออกสู่อำเภอเจ้าพระยา โรงปรับปรุงคุณภาพน้ำเทศบาลนครนครสวรรค์ ใช้ระบบบำบัดน้ำเสียแบบใช้ออกซิเจน (Aerobic Process) ที่เรียกว่า ระบบบำบัดทางชีววิทยาแบบตะกอนเร่งแบบ MSBR (Modified Sequencing Batch Reactor) ซึ่งเป็นการพัฒนาจากระบบแอกติเวเตด สลัดจ์ (Activated Sludge (AS)) ระบบนี้แตกต่างจาก Sequencing Batch Reactor โดยทั่วไป ที่เป็นการรับน้ำเสียแบบเป็นช่วงๆ แต่เป็นการพัฒนาโดยมีการออกแบบเพื่อรองรับน้ำเสียที่มีปริมาณมากและสามารถไหลเข้าสู่เข้าระบบอย่างต่อเนื่อง (Continuous Flow Process) โดย น้ำเสียที่เข้าสู่ระบบมาจะเข้าสู่ถังเติมอากาศขนาดใหญ่ซึ่งส่วนใหญ่จะออกแบบให้มีความลึกค่อนข้างมาก ถังเติมอากาศนี้จะทำหน้าที่เติมอากาศเพื่อให้จุลินทรีย์ใช้ในการย่อยสลายสารอินทรีย์ จากนั้นน้ำเสียจะเข้าสู่ถังที่ทำหน้าที่แยกสลัดจ์ด้วยการตกตะกอน เมื่อถึงระยะเวลาที่กำหนดน้ำส่วนที่ใสที่ผ่านการบำบัดแล้วจะอยู่ส่วนบนและสามารถระบายทิ้งออกได้ จากนั้นก็จะเริ่มนำน้ำเสียจากถังเติมอากาศเข้าสู่ถังตกตะกอนใหม่อีกครั้งหนึ่ง ซึ่งการทำงานของระบบนี้จะทำให้ระบบมีความเหมาะสมกับพื้นที่ก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียที่มีขนาดเล็กและรองรับน้ำเสียที่มีปริมาณมากได้

โรงปรับปรุงคุณภาพน้ำของเทศบาลนครนครสวรรค์ มีขนาดของระบบที่ออกแบบไว้สำหรับการรองรับน้ำเสีย ๓๖,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตร/วัน ในปัจจุบันน้ำเสียเข้าสู่ระบบจริงเต็มประสิทธิภาพและสามารถเดินระบบได้ตามปกติ

๓.๒ ระบบบำบัดน้ำเสียเทศบาลเมืองชุมแสง

ระบบบำบัดน้ำเสียของเทศบาลเมืองชุมแสงเป็นระบบบำบัดแบบบ่อปรับเสถียร (Stabilization ponds) ซึ่งเป็นระบบบำบัดน้ำเสียที่อาศัยธรรมชาติในการบำบัดสารอินทรีย์ในน้ำเสีย ซึ่งประกอบด้วยบ่อหลัก ๓ บ่อ ได้แก่

๑) บ่อฝังแบบไร้ออกซิเจน (Anaerobic Pond) บ่อนี้จะทำหน้าที่รับน้ำเสียที่มีสารอินทรีย์สูง โดยของแข็งจะตกลงสู่ก้นบ่อและถูกจุลินทรีย์ประเภทไม่ใช้ออกซิเจน (Anaerobic Bacteria) ทำการสลายอินทรีย์ย่อยสลายในสภาพไร้ออกซิเจนที่ก้นบ่อ และน้ำจะถูกส่งไปยังบ่อฝังแบบกึ่งไร้ออกซิเจนต่อไป

๒) บ่อฝังแบบกึ่งไร้ออกซิเจน (Facultative Pond) เป็นบ่อที่มีการบำบัดแบบการทำความสะอาดตัวเอง (Self-Purification) สารอินทรีย์ที่อยู่ในน้ำจะถูกย่อยสลายโดยจุลินทรีย์ประเภทที่ใช้ออกซิเจน (Aerobic Bacteria) เพื่อเป็นอาหารและสำหรับการสร้างเซลล์ใหม่และพลังงาน โดยใช้ออกซิเจนที่ได้จากการสังเคราะห์แสงของสาหร่ายที่อยู่ในบ่อส่วนบน

สำหรับบ่อส่วนล่างจนถึงก้นบ่อซึ่งแสงแดดส่องไม่ถึงจะมีปริมาณออกซิเจนต่ำ จนเกิดสภาวะไร้ออกซิเจน (Anaerobic Condition) และมีจุลินทรีย์ประเภทไม่ใช้ออกซิเจน (Anaerobic Bacteria) ทำหน้าที่ย่อยสลายสารอินทรีย์

๓) บ่อฝังแบบใช้ออกซิเจน (Aerobic Pond) จะมีการออกแบบให้ต้นเพื่อให้แสงแดดส่องได้ทั่วถึงทั้งบ่อ โดยมีจุลินทรีย์ประเภทใช้ออกซิเจน (Aerobic Bacteria) ย่อยสลายสารอินทรีย์ที่มีในน้ำ ก่อนระบายออกสู่สิ่งแวดล้อม

ระบบบำบัดน้ำเสียของเทศบาลเมืองชุมแสง มีขนาดของระบบที่ออกแบบ ๑,๗๕๐ ลูกบาศก์เมตร/วัน ในปัจจุบันยังไม่เปิดเดินระบบเนื่องจากอยู่ในระหว่างซ่อมแซมท่อรวบรวมน้ำเสียของสถานีสูบน้ำ ๒ ก่อนนำน้ำเสียเข้าสู่ระบบบำบัดน้ำเสียที่เกิดการหลุดตัว และเร่งกำจัดบัวหลวงที่เจริญเติบโตในบ่อกึ่งไร้อากาศ Facultative Pond และ บ่อบ่ม (Maturation Pond)

๓.๓ ระบบบำบัดน้ำเสียเทศบาลตำบลท่าตะโก

ระบบบำบัดน้ำเสียของเทศบาลตำบลท่าตะโกเป็นระบบบำบัดน้ำเสียแบบบึงประดิษฐ์ (constructed wetland) ซึ่งเป็นระบบบำบัดน้ำเสียที่อาศัยกระบวนการทางธรรมชาติ โดยใช้พืชทำการบำบัดและกำจัดธาตุไนโตรเจนและฟอสฟอรัสผ่านทางราก น้ำที่ผ่านการบำบัดจากบ่อที่มีการปลูกพืชแล้ว จะไหลเข้าสู่บ่อฝัง (Oxidation pond) เพื่อบำบัดขั้นสุดท้ายก่อนปล่อยออกสู่คลองแม่

ขนาดของระบบที่ออกแบบไว้สามารถรองรับน้ำเสียได้ ๕๐ ลูกบาศก์เมตร/วัน ในปัจจุบันได้มีการปรับปรุงระบบบำบัดใหม่ให้สามารถใช้งานได้ ปัจจุบันมีปริมาณน้ำเข้าในระบบประมาณ ๑๓ ลูกบาศก์เมตร/วัน

สถานการณ์ด้านขยะมูลฝอยและการบริหารจัดการ

การจัดการขยะมูลฝอยชุมชน

ในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓ ในการสำรวจฐานข้อมูลขยะมูลฝอยชุมชนของทั้งประเทศ ได้มอบหมายให้กระทรวงมหาดไทย โดย องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการสำรวจข้อมูลและรายงานผลไปยังกระทรวงมหาดไทยผ่านระบบออนไลน์ตามแบบรายงานผลการบริหารจัดการขยะมูลฝอยขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ (แบบรายงาน มผ.๒) ซึ่งปริมาณขยะที่เกิดขึ้นนั้น มีองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินงานการให้บริการเก็บขนขยะจำนวนทั้งสิ้น ๘๗ แห่ง จากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมด ๑๔๒ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๖๗.๒๗ ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมดในจังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งนำไปกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล ณ ศูนย์กำจัดขยะแบบถูกหลักสุขาภิบาล จำนวน ๔ แห่ง ได้แก่

- ๑) ศูนย์กำจัดขยะแบบถูกหลักสุขาภิบาลของเทศบาลนครนครสวรรค์
- ๒) ศูนย์กำจัดขยะแบบถูกหลักสุขาภิบาลของเทศบาลเมืองตาคลี
- ๓) ศูนย์กำจัดขยะแบบถูกหลักสุขาภิบาลของเทศบาลเมืองชุมแสง
- ๔) ศูนย์กำจัดขยะแบบถูกหลักสุขาภิบาลของเทศบาลตำบลท่าตะโก

และแหล่งกำจัดขยะแบบเทกองควบคุม (Control dump) จำนวน ๑๘ แห่ง

- ๑) ทต.หนองเบน
- ๒) ทต.ทำนน้ำอ้อยม่วงหัก
- ๓) ทต.ลาดยาว
- ๔) ทต.ศาลเจ้าไก่ต่อ
- ๕) อบต.วังม้า
- ๖) อบต.วังเมือง
- ๗) อบต.สระแก้ว
- ๘) อบต.ชุมตาบง
- ๙) อบต.แม่เปิน
- ๑๐) อบต.แม่เฒ่า
- ๑๑) อบต.เขาชนไก่
- ๑๒) อบต.หนองปลิง
- ๑๓) อบต.หัวดง
- ๑๔) อบต.เขาทอง
- ๑๕) อบต.สระทะเล
- ๑๖) อบต.เนินมะกอก
- ๑๗) อบต.นิคมเขาบ่อแก้ว
- ๑๘) อบต.จันเสน

มีปริมาณขยะเข้าสู่ระบบการกำจัดแบบถูกหลักวิชาการ เฉลี่ยวันละ ๓๔๓.๐๔ ตันต่อวัน

จากการสำรวจ ติดตามและให้คำแนะนำในการปรับปรุงแหล่งกำจัดขยะมูลฝอยพบว่าในแหล่งกำจัดขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่ายังมีขยะอินทรีย์ปะปนมาประมาณร้อยละ ๒๐ - ๔๕ เป็นจำพวกกิ่งไม้ที่มีขนาดใหญ่ เศษผักและเปลือกผลไม้ตามฤดูกาล พบขยะรีไซเคิลน้อยลง และส่วนมากเป็นขยะประเภทถุงพลาสติก

การจัดการของเสียอันตรายชุมชน

การพัฒนาระบบการรวบรวมข้อมูลขยะอันตราย

สำหรับการจัดการของเสียอันตรายชุมชนในจังหวัดนครสวรรค์ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มอบหมายให้ องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครสวรรค์ดำเนินการแทนในการจัดการของเสียอันตราย โดยได้มีการลงนาม ข้อตกลง (MOU) ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครสวรรค์ และองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครสวรรค์ ในการรวบรวมของเสียอันตรายและนำส่งกำจัดไปยังบริษัทที่รับกำจัดของเสียอันตรายอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ

ในปีงบประมาณที่ผ่านมา กระทรวงมหาดไทยได้มีการกำหนดเป้าหมายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการรวบรวมขยะอันตรายในชุมชนด้วยการตั้งจุดรองรับของเสียอันตรายในชุมชนทุกชุมชนหรือหมู่บ้าน ทุกหมู่บ้าน ร่วมกับการรณรงค์คัดแยกของเสียอันตรายชุมชนออกจากมูลฝอยทั่วไป สำหรับในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓ ได้ดำเนินการสำรวจปริมาณขยะอันตรายที่ อบท.รวบรวมได้และประชาสัมพันธ์ให้ อบท. นำของเสียอันตรายมารวมส่ง ณ จุดรวบรวมกลางขยะอันตรายจังหวัดนครสวรรค์ (บึงบอระเพ็ด) ตำบล แควใหญ่ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ และนำส่งกำจัดให้กับ บริษัท เบตเตอร์ เวิลด์ กรีน จำกัด (มหาชน) เมื่อวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๓

โดยมีปริมาณของเสียอันตรายที่นำส่งกำจัดในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ดังนี้

- ถ่านไฟฉายและแบตเตอรี่แห้ง ๗๔๕ กิโลกรัม
- หลอดไฟลูออเรสเซนต์ ๒,๙๕๐ กิโลกรัม
- ภาชนะบรรจุสารเคมี ๑,๔๗๓ กิโลกรัม
- ซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ๖๕ กิโลกรัม
- ของเสียอันตรายอื่นๆ ๑๒ กิโลกรัม

รวมทั้งสิ้น ๕,๒๔๕ กิโลกรัม

ซึ่งเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับ การรวบรวมและเก็บขนไปกำจัดในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๑ - ๖๒ ในปี ๒๕๖๓ มีการแยกขยะอันตรายประเภทซากผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์ส่งให้กำจัด แสดงได้ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ประชาชนและมีการจัดการที่ดีขึ้น

การจัดการมูลฝอยติดเชื้อ

ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๐ เป็นต้นมา กระทรวงสาธารณสุขมุ่งเน้นการสร้างระบบการจัดการมูลฝอยติดเชื้อของหน่วยงานภาครัฐ ในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขให้ได้มาตรฐานตาม พ.ร.บ.การสาธารณสุข พ.ศ.๒๕๓๕ ผลการดำเนินงาน ในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓ พบว่า โรงพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขในพื้นที่ จังหวัดนครสวรรค์มีการจัดการมูลฝอยติดเชื้อถูกต้องโดยแบบรวมศูนย์ โดยมีโรงพยาบาลชุมชนเป็นจุดรวมมูลฝอยติดเชื้อจากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในเครือข่ายและมีการกำกับดูแลคลินิกเอกชนในพื้นที่ให้มีการบันทึกมูลฝอยติดเชื้อโดยใช้โปรแกรมกำกับการขนส่งมูลฝอยติดเชื้อ จากข้อมูลจากโปรแกรมการกำกับการมูลฝอย

ติดเชื้อ พบว่ามีปริมาณมูลฝอยติดเชื้อที่เกิดขึ้นและถูกส่งไปกำจัดโดยเตาเผาที่ได้มาตรฐาน จำนวน ๕๕๒,๖๕๙.๖๕ กิโลกรัม (ที่มา : <http://envmanifest.anamai.moph.go.th/?wasteProvince&id=๓๓>)

ซึ่งมีบริษัทที่รับเก็บขนมูลฝอยติดเชื้อในพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์เพื่อไปกำจัด ได้แก่

๑. ห้างหุ้นส่วนจำกัด ส.เรืองโรจน์ สระบุรี เลขที่ ๗๕/๑ ม.๒ ตำบลสร้างโสก อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี
๒. บริษัทโซติฐกรณพิบูลย์ จำกัด เลขที่ ๑๙๖/๑๕๗ ม.๑ ตำบลนครสวรรค์ตก อำเภอเมืองนครสวรรค์

จังหวัดนครสวรรค์

โดยมูลฝอยติดเชื้อของจังหวัดนครสวรรค์ที่จ้างเอกชนเก็บขนและนำไปกำจัดโดยการเผาในเตาเผาที่ได้มาตรฐาน จำนวน ๒ แห่ง คือ เตาเผาขยะบริษัทโซติฐกรณพิบูลย์ จำกัด จ.นครสวรรค์ และเตาเผาขยะนิคมอุตสาหกรรมบางปะอิน จ.พระนครศรีอยุธยา

ที่มา : สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครสวรรค์, ๒๕๖๓

สถานการณ์ด้านคุณภาพอากาศ

จังหวัดนครสวรรค์มีสถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศอัตโนมัติของกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำนวน ๑ สถานี ซึ่งตั้งอยู่บริเวณโครงการชลประทานนครสวรรค์ ซึ่งสถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศอัตโนมัตินี้มีการวัดคุณภาพอากาศตลอด ๒๔ ชั่วโมงและมีการรายงานผลการตรวจวัดเข้าสู่ระบบออนไลน์และแสดงผลรายชั่วโมงที่ <http://air4thai.pcd.go.th> และ Application ในโทรศัพท์ smart phone ทั้งระบบปฏิบัติการ IOS และ Android ที่ชื่อว่า Air4thai

คุณภาพอากาศในพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์มักพบปัญหาปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็กกว่า ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) และขนาดเล็กกว่า ๑๐ ไมครอน (PM_{๑๐}) เกินมาตรฐานที่กำหนด ในช่วงฤดูการเก็บเกี่ยวผลผลิตทางการเกษตร ได้แก่ ข้าว และอ้อย

คุณภาพอากาศในพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์มักพบปัญหาปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็กกว่า ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) เกินมาตรฐานที่กำหนด (เกิน ๕๐ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร) ในช่วงฤดูการเก็บเกี่ยวผลผลิตทางการเกษตร ได้แก่ ข้าว และอ้อย ซึ่งช่วงระยะเวลาในการเกิดปริมาณฝุ่นละอองสูงสุดในแต่ละวันอยู่ในช่วงเวลา ๒๑.๐๐ น. – ๐๖.๐๐ น. ของวันถัดไป ซึ่งสอดคล้องกับการตรวจพบจุดความร้อนจากภาพถ่ายดาวเทียม ที่พบมักตรวจพบจุดความร้อนในช่วงเวลา ๒๒.๐๐ น. และส่วนมากพบในพื้นที่เกษตรกรรม ในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓ พบว่ามีปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็กกว่า ๒.๕ ไมครอน (PM_{๒.๕}) ตั้งแต่เดือนธันวาคม ๒๕๖๒ – เมษายน ๒๕๖๓ มีจำนวนวันที่เกินมาตรฐานทั้งสิ้น ๓๔ วัน

ปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็กกว่า ๒.๕ และ ๑๐ ไมครอนในพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ที่เกินมาตรฐานที่กำหนด

ปีงบประมาณ	จำนวนวันที่มีปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็กกว่า ๑๐ ไมครอน เกินมาตรฐาน (วัน)	จำนวนวันที่มีปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็กกว่า ๒.๕ ไมครอน เกินมาตรฐาน (วัน)
๒๕๕๖	๑๖	ยังไม่มีเครื่องมือตรวจวัด
๒๕๕๗	๒๘	ยังไม่มีเครื่องมือตรวจวัด
๒๕๕๘	๑๒	ยังไม่มีเครื่องมือตรวจวัด
๒๕๕๙	๑๒	ยังไม่มีเครื่องมือตรวจวัด
๒๕๖๐	๑	ยังไม่มีเครื่องมือตรวจวัด
๒๕๖๑	๖	ยังไม่มีเครื่องมือตรวจวัด

ปีงบประมาณ	จำนวนวันที่มีปริมาณฝุ่นละออง ขนาดเล็กกว่า ๑๐ ไมครอน เกินมาตรฐาน (วัน)	จำนวนวันที่มีปริมาณฝุ่นละออง ขนาดเล็กกว่า ๒.๕ ไมครอน เกินมาตรฐาน (วัน)
๒๕๖๒	๕	๑๗
๒๕๖๓	-	๓๔

ที่มา : สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดนครสวรรค์, ๒๕๖๓

ข้อมูลเชิงสถิติที่สำคัญเชิงพื้นที่

๑๗) การเกษตรกรรม

การใช้พื้นที่ทำการเกษตร ส่วนใหญ่เป็นที่นา รองลงมาเป็นพืชไร่ และพืชยืนต้น/ไม้ผล

ตารางการใช้ที่ดินทำการเกษตร ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๖๒ (ไร่)

ปี	รวม	ที่นา	พืชไร่	พืชยืน ต้นและ ไม้ผล	สวนผัก และไม้ ดอก	อื่นๆ
๒๕๕๗	๔,๓๘๐,๖๐๐	๒,๖๔๓,๙๑๐	๑,๔๕๙,๒๖๕	๘๒,๓๓๐	๒๘,๙๘๖	๑๖๖,๑๐๙
๒๕๕๘	๔,๓๘๓,๕๗๙	๒,๖๔๒,๗๗๒	๑,๔๖๓,๑๔๙	๘๒,๔๙๑	๒๘,๙๗๕	๑๖๖,๑๙๒
๒๕๕๙	๔,๓๘๒,๓๕๔	๒,๖๔๓,๒๕๓	๑,๔๖๑,๖๐๑	๘๒,๔๔๖	๒๙,๐๒๑	๑๖๖,๐๓๔
๒๕๖๐	๔,๓๘๒,๙๕๘	๒,๖๔๓,๙๕๖	๑,๔๖๑,๖๗๐	๘๒,๓๙๙	๒๘,๘๖๒	๑๖๖,๐๗๑
๒๕๖๑	๔,๓๘๑,๘๘๗	๒,๖๔๒,๗๐๑	๑,๔๖๑,๘๒๑	๘๒,๔๑๕	๒๘,๘๗๓	๑๖๖,๐๗๗
๒๕๖๒	๔,๓๘๒,๗๑๔	๒,๖๔๓,๑๕๓	๑,๔๖๒,๒๔๔	๘๒,๔๒๘	๒๘,๘๕๖	๑๖๖,๐๓๓

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ข้อมูลเดือน มกราคม ๒๕๖๔

พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่

๑. ข้าวนาปี จัดเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ของจังหวัดนครสวรรค์ มีพื้นที่เพาะปลูกข้าวทุกอำเภอ แต่อำเภอที่มีพื้นที่เพาะปลูกมากในลำดับต้นๆ ได้แก่ อำเภอบรรพตพิสัย, ท่าตะโก, หนองบัว, ลาดยาว และ ชุมแสง ซึ่งมีการเพาะปลูกข้าวพันธุ์ที่ทางราชการส่งเสริม เช่น พันธุ์ชัยนาท ๑ , กข. ๓๑, กข. ๔๑ และ ขาวดอกมะลิ ๑๐๕ เป็นหลัก ประกอบกับสภาพภูมิอากาศ และ ศักยภาพของดินเอื้ออำนวยต่อการเพาะปลูกข้าวพื้นที่ปลูกข้าวอยู่ในเขตอาศัยน้ำฝนและเขตชลประทาน ผลผลิตเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ดี ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับปัจจัยสภาพแวดล้อม เช่น ฝนแล้ง น้ำท่วม และศัตรูพืช

๒. ข้าวนาปรัง จังหวัดนครสวรรค์ มีพื้นที่ปลูกข้าวนาปรัง ซึ่งจะมีการเพาะปลูกตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนถึงเมษายนของทุกปี พื้นที่เพาะปลูกในแต่ละปีขึ้นอยู่กับปริมาณน้ำที่จะใช้ในการเพาะปลูก แหล่งน้ำที่ใช้ในการเพาะปลูก ได้แก่ เขตชลประทาน สูบน้ำด้วยไฟฟ้า และ น้ำบาดาล อำเภอที่มีการเพาะปลูกมากในลำดับต้น ได้แก่ อำเภอบรรพตพิสัย, ชุมแสง, ตาคี, ท่าตะโก, ลาดยาว และอำเภอเมืองนครสวรรค์ ผลผลิตเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ดี

๓. อ้อยโรงงาน จังหวัดนครสวรรค์ มีพื้นที่เพาะปลูกอ้อยโรงงานอยู่ในลำดับต้น ๆ ของประเทศ ทั้งนี้ เนื่องจากมีโรงงานแปรรูป (โรงงานน้ำตาล) ที่ใหญ่ที่สุดในระดับประเทศ ตั้งอยู่ในเขตจังหวัดและมีการส่งเสริมให้เกษตรกรเพาะปลูกร่วมกันระหว่างภาคราชการและเอกชน ทั้งในเรื่องของการใช้พันธุ์ดี และปฏิบัติดูแลพันธุ์ที่ใช้ในการเพาะปลูก ได้แก่ พันธุ์ขอนแก่น ๓ ซึ่งเป็นพันธุ์ของทางราชการ และพันธุ์ LK - ๒- ๑๑ ซึ่งเป็นพันธุ์ส่งเสริมของสำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่อยู่ในเกณฑ์ที่รวมทั้งเปอร์เซ็นต์ความหวาน (ค่า CCS) อำเภอที่มีพื้นที่เพาะปลูกมากในลำดับต้น ๆ ได้แก่ อำเภอตาคลี,ตากฟ้า,พยุหะคีรี และ อำเภอแม่เปิน

๔. มันสำปะหลัง จังหวัดนครสวรรค์ มีพื้นที่เพาะปลูกมันสำปะหลังอยู่ในลำดับต้นๆ ในเขตภาคเหนือรองจากจังหวัดกำแพงเพชร พันธุ์ที่ใช้เพาะปลูก ได้แก่ ระยะเวลา ๑๑ , ระยะเวลา ๕ , ระยะเวลา ๗ , ห้วยบง ๖๐ , ห้วยบง ๘๐ และเกษตรศาสตร์ ๕๐ ซึ่งเป็นพันธุ์ที่ทางราชการส่งเสริมและเหมาะสมที่จะใช้ปลูกในเขตพื้นที่จังหวัด ผลผลิตเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ที่ดีเปรียบเทียบกับจังหวัดใกล้เคียง อำเภอที่มีการเพาะปลูกมาก ได้แก่ อำเภอแม่วงก์,ไพศาลี,ลาดยาว,หนองบัว,ชุมตาบง และ แม่เปิน

แนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมการผลิตพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดนครสวรรค์

๑. ด้านการเพาะปลูกข้าว มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรชาวนามีการรวมกลุ่มจัดตั้งเป็นศูนย์ข้าวชุมชนในระดับพื้นที่ ตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๔๓ เป็นต้นมา เพื่อให้เกิดกลุ่มเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการเพาะปลูกและปัจจัยการผลิต โดยมีศูนย์ข้าวชุมชนในระดับจังหวัดรวมทั้งสิ้น ๒๒๗ ศูนย์ สมาชิกรวม ๕,๐๐๐ คน ในพื้นที่ ๑๕ อำเภอ มีการสนับสนุนให้ศูนย์ข้าวชุมชนมีการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดีกระจายสู่สมาชิก เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนเมล็ดพันธุ์ข้าว ทั้งนี้ โดยการสนับสนุนงบประมาณจากทางราชการโดยเฉพาะงบพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด ในด้านปัจจัยการผลิตและการถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกรเพื่อเป็นการพัฒนาเกษตรกรให้เป็นผู้ผลิตและดำเนินธุรกิจด้านเมล็ดพันธุ์ข้าวเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลผลิต รวมทั้งพัฒนาคุณภาพผลผลิตข้าวให้ได้มาตรฐานตามระบบ GAP เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน(AEC) ในอนาคตต่อไป

๒. ด้านการเพาะปลูกอ้อยโรงงาน มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรมีการเพาะปลูกอ้อยโรงงาน ที่มีปริมาณและคุณภาพเพื่อแปรรูปเป็นน้ำตาลทรายและวัสดุอื่น รวมทั้งเป็นการส่งเสริมเพื่อให้เป็นพืชพลังงานทดแทนในอนาคต ทั้งนี้ โดยการสนับสนุนจากทางภาคราชการและเอกชน(โรงงาน) ในการส่งเสริมให้เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยโรงงานมีการใช้ต้นพันธุ์ดี การป้องกันกำจัดแมลงศัตรูอ้อย และการรวมกลุ่มเพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยี โดยงบประมาณพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด เพื่อมุ่งเน้นในการเพิ่มปริมาณผลผลิตต่อไร่ และคุณภาพ โดยเฉพาะเปอร์เซ็นต์ความหวาน (CCS) และรณรงค์ในการรักษาสิ่งแวดล้อม

๓. ด้านการเพาะปลูกมันสำปะหลัง มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรมีการเพาะปลูกมันสำปะหลังในเขตพื้นที่ไร่ เพื่อเป็นพืชอาหารและพืชพลังงานทดแทนในอนาคต มีการรวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการใช้พันธุ์ดีที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ การป้องกันกำจัดศัตรูมันสำปะหลัง โดยเฉพาะเพลี้ยแป้ง การถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการจัดการระบบน้ำ เพื่อเพิ่มผลผลิตต่อไร่ และแนะนำส่งเสริมให้เกษตรกรมีการปรับปรุงบำรุงดิน ทั้งนี้ โดยการได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนด้านปัจจัยการผลิตและถ่ายทอดเทคโนโลยี จากงบพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด

ตารางแสดงข้อมูลการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ฤดูกาลผลิต ปี ๒๕๖๒/๖๓

ที่	ชนิดพืช	พื้นที่ปลูก (ไร่)	จำนวนเกษตรกร (ครัวเรือน)	ผลผลิตเฉลี่ย ต่อไร่(กิโลกรัม)	ผลผลิตรวม (ตัน)
๑	ข้าวนาปี	๒,๓๗๓,๒๙๔	๙๑,๙๖๐	๖๖๔	๑,๕๗๗,๘๙๗
๒	ข้าวนาปรัง	๕๓๖,๐๓๑	๒๐,๘๒๘	๗๐๒	๒๙๒,๐๒๘
๓	อ้อยโรงงาน	๖๔๘,๐๔๙	๑๔,๒๐๒	๑๒,๕๕๐	๗,๑๑๖,๙๙๒
๔	มันสำปะหลัง	๓๕๖,๘๘๒	๑๕,๕๒๒	๓,๐๒๕	๑,๐๗๙,๕๖๘
๕	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (ฤดูฝน)	๒๙๐,๒๐๔	๑๒,๘๒๙	๘๗๕	๒๕๓,๑๕๒
๖	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (ฤดูแล้ง)	๗๘,๕๙๐	๔,๒๔๗	๙๒๔	๕๓,๑๒๗
๗	ถั่วเขียวผิวมัน (ฤดูฝน)	๔๘,๓๗๙	๑,๘๔๖	๑๒๕	๖,๐๔๗
๘	ถั่วเขียวผิวมัน (ฤดูแล้ง)	๒๖,๙๐๔	๑,๓๗๙	๑๔๕	๓,๙๐๑
๙	ยางพารา	๖,๔๔๕	๒๕๕	๑๙๘	๑,๒๗๖
๑๐	ไม้ผล	๓๗,๐๔๐	๘,๐๔๘	-	-
๑๑	พืชผัก	๒๖,๒๗๐	๔,๘๙๙	-	-
๑๒	ไม้ดอก	๔,๙๑๘	๓,๐๐๙	-	-

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดนครสวรรค์

สภาพการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดนครสวรรค์ ปีการผลิต ๒๕๖๓/๖๔

จังหวัดนครสวรรค์ มีพืชเศรษฐกิจหลักที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว, อ้อยโรงงาน, มันสำปะหลัง และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ซึ่งสามารถสรุปพื้นที่เพาะปลูกพืช ในปี ๒๕๖๓/๖๔ ดังนี้

ที่	ชนิดพืช	พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	จำนวนเกษตรกร (ครัวเรือน)	ผลผลิตที่คาดว่าจะได้รับ (ตัน)
๑	ข้าวนาปี	๒,๔๑๐,๑๙๙	๙๗,๙๒๗	๑,๖๘๗,๑๓๙
๒	อ้อยโรงงาน	๓๖๙,๑๖๔	๑๒,๓๐๓	๓,๖๙๑,๖๔๐
๓	มันสำปะหลัง	๔๗๑,๑๗๙	๒๖,๒๕๔	๑,๔๑๓,๕๓๗
๔	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	๓๖๙,๑๒๒	๑๖,๖๔๐	๓๓๒,๒๐๙

โดยแบ่งตามลักษณะภูมิประเทศ

โซนที่ ๑ ตอนกลางของจังหวัด ประกอบด้วย อำเภอเมือง บรรพตพิสัย แก้วเลี้ยว ชุมแสง ท่าตะโก ไกรภพระ และพยุหะคีรี

ที่	ชนิดพืช	พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	จำนวนเกษตรกร (ครัวเรือน)	ผลผลิตที่คาดว่าจะได้รับ (ตัน)
๑	ข้าว	๑,๓๕๔,๙๐๘	๕๔,๒๘๗	๙๔๘,๔๓๕
๒	อ้อยโรงงาน	๙๐,๗๓๒	๔,๕๙๐	๙๐๗,๓๒๐
๓	มันสำปะหลัง	๕๖,๕๑๗	๓,๘๗๔	๑๖๙,๕๕๑
๔	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	๘๕,๒๖๑	๔,๔๒๕	๘๕,๒๖๑

โซนที่ ๒ ด้านทิศตะวันออกของจังหวัด ประกอบด้วย อำเภอหนองบัว ไผ่ศาลี ตากฟ้า และตากลิ

ที่	ชนิดพืช	พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	จำนวนเกษตรกร (ครัวเรือน)	ผลผลิตที่คาดว่าจะได้รับ (ตัน)
๑	ข้าว	๖๙๗,๘๔๕	๒๘,๔๘๔	๔๘๘,๔๙๑
๒	อ้อยโรงงาน	๑๓๙,๔๗๘	๔,๙๑๐	๑,๓๙๔,๗๘๐
๓	มันสำปะหลัง	๑๙๙,๗๐๗	๑๑,๓๓๔	๕๙๙,๑๒๑
๔	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	๒๑๘,๐๔๑	๘,๖๕๒	๒๐๗,๑๔๘

โซนที่ ๓ ด้านทิศตะวันตกของจังหวัด อยู่ในเขตอำเภอลาดยาว แม่वंก แม่เป็น และชุมตาบง

ที่	ชนิดพืช	พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	จำนวนเกษตรกร (ครัวเรือน)	ผลผลิตที่คาดว่าจะได้รับ (ตัน)
๑	ข้าว	๓๕๗,๔๔๕	๑๗,๑๓๙	๒๕๐,๒๑๑
๒	อ้อยโรงงาน	๑๓๘,๙๕๔	๒,๘๐๓	๑,๓๘๙,๕๔๐
๓	มันสำปะหลัง	๒๑๔,๙๕๔	๑๑,๕๓๙	๖๙๘,๖๐๐
๔	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	๖๕,๘๑๘	๓,๙๘๙	๖๒,๕๒๗

ตารางพื้นที่เพาะปลูกพืชเศรษฐกิจและผลิตเฉลี่ยที่สำคัญ ๕ ชนิด ปีการเพาะปลูก ๒๕๖๐ - ๒๕๖๓

พืชเศรษฐกิจ	๒๕๖๐/๖๑		๒๕๖๑/๖๒		๒๕๖๒/๖๓	
	พื้นที่ปลูก (ไร่)	ผลผลิตเฉลี่ย (ก.ก. ต่อไร่)	พื้นที่ปลูก (ไร่)	ผลผลิตเฉลี่ย (ก.ก. ต่อไร่)	พื้นที่ปลูก (ไร่)	ผลผลิตเฉลี่ย (ก.ก. ต่อไร่)
๑. ข้าวนาปี	๒,๑๒๓,๖๒๙	๗๐๓	๒,๔๑๘,๘๓๕	๗๐๔	๒,๓๗๖,๓๕๒	๖๖๔
๒. ข้าวนาปรัง	๖๖๐,๑๙๐	๗๔๔	๘๒๐,๐๗๕	๗๕๒	๔๑๐,๒๑๒	๗๐๒
๓. อ้อยโรงงาน	๔๒๕,๙๕๒	๑๑,๑๑๑	๘๔๑,๔๑๗	๑๒,๗๐๕	๕๖๗,๐๙๑	๑๒,๕๕๐
๔. มันสำปะหลัง	๒๖๘,๘๙๓	๓,๓๙๕	๘๓๖,๗๑๐	๓,๕๓๖	๓๕๖,๘๘๒	๓,๐๒๕
๕. ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	๒๔๗,๖๖๘	๑,๑๙๐	๒๘๗,๗๒๑	๑,๐๘๕	๒๘๙,๓๑๗	๘๗๕
รวม	๓,๗๒๖,๓๓๒		๕,๒๐๔,๗๕๘		๓,๙๙๙,๘๕๔	

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดนครสวรรค์ ข้อมูล ๑๐ มกราคม ๒๕๖๔

ตารางผลผลิตรวมและมูลค่าผลผลิตพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ๕ ชนิด ปีการเพาะปลูก ๒๕๕๘ - ๒๕๖๒

พืชเศรษฐกิจ	๒๕๕๘/๖๐		๒๕๖๐/๖๑		๒๕๖๑/๖๒		๒๕๖๒/๖๓	
	ผลผลิตรวม (ตัน)	คิดเป็นมูลค่า (ล้านบาท)	ผลผลิตรวม (ตัน)	คิดเป็นมูลค่า (ล้านบาท)	ผลผลิตรวม (ตัน)	คิดเป็นมูลค่า (ล้านบาท)	ผลผลิตรวม (ตัน)	คิดเป็นมูลค่า (ล้านบาท)
๑. ข้าวนาปี	๑,๔๙๑,๕๔๒	๙,๗๖๙.๖๐	๑,๘๑๔,๑๒๖	๑๑,๗๙๑.๘๒	๑,๗๔๖,๙๑๒	๑๖,๑๙๓.๘๗	๑,๖๘๗,๑๓๙	๑๒,๓๒๓.๐๐
๒. ข้าวนาปรัง	๔๒๘,๘๒๑	๒,๖๓๒.๙๖	๕๗๔,๐๓๑	๓,๔๔.๑๙๑	๓๔๓,๖๑๔	๒,๓๓๖.๕๗	๒๙๒,๐๒๘	๒๗๐,๕๕๕.๐๐
๓. อ้อยโรงงาน	๔,๙๘๔,๐๖๔	๔,๙๓๔.๒๒	๙,๒๕๕,๕๘๗	๘,๓๓๐.๐๓	๗,๖๘๐,๑๒๗	๕,๗๖๐.๐๙	๗,๑๑๖,๙๙๒	๖,๕๐๖.๐๐
๔. มันสำปะหลัง	๙๓๙,๘๕๒	๑,๘๓๒.๙๗	๓,๓๔๖,๘๔๐	๖,๖๙๓.๖๘	๙๔๙,๒๒๑	๒,๐๖๙.๓๐	๑,๔๑๓,๕๓๗	๒,๑๐๕.๐๐
๕. ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	๑๘๕,๕๘๘	๙๕๒.๐๗	๒๑๕,๗๙๐	๑,๐๗๘.๙๕	๓๐๒,๔๑๖	๑,๙๙๕.๙๔	๓๓๒,๐๒๙	๑,๗๑๙.๐๐
รวม	๘,๐๒๙,๘๖๗	๒๐,๑๒๑.๕๖	๑๕,๒๐๖,๓๗๔	๓๑,๓๓๘.๖๖	๑๑,๐๒๒,๒๙๐	๒๕๙,๖๗๖.๒	๑๐,๘๔๑,๙๐๕	๒๙๓,๒๐๘.๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดนครสวรรค์ ข้อมูล ๑๐ มกราคม ๒๕๖๔

๑๘) การประมง

จังหวัดนครสวรรค์ มีความพร้อมทางด้านการประมงเป็นอย่างมากเนื่องจากมีแหล่งน้ำสายสำคัญไหลผ่าน ได้แก่ แม่น้ำปิง แม่น้ำวัง แม่น้ำยม และแม่น้ำน่าน ไหลมาบรรจบกันเป็นแม่น้ำเจ้าพระยา และมีบึงน้ำจืดขนาดใหญ่ ๑ แห่ง คือ บึงบอระเพ็ด และมีแหล่งน้ำสำหรับเพิ่มศักยภาพการผลิตสัตว์น้ำจำนวน ๑,๔๐๑ แห่ง

การเพาะเลี้ยงปลาส่วนใหญ่ในเขตพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ คือ อ่างทองเมืองนครสวรรค์ และอ่างทองชุมแสง ชนิดสัตว์น้ำที่เพาะเลี้ยง ได้แก่ ปลาดุก ปลาสวาย ปลานิล และปลาตะเพียน เป็นต้น โดยมีสัตว์น้ำที่ต้องขออนุญาตตาม พรบ.สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.๒๕๓๕ ได้แก่ เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงจระเข้ จำนวน ๒๙ ราย ปลาดุคพัด จำนวน ๗ ราย ปลาเสือตอ จำนวน ๑ ราย

รายการสัตว์น้ำที่ทำรายได้สูงสุด ๓ อันดับแรกของจังหวัด ปี พ.ศ. ๒๕๖๒

ชนิดสัตว์น้ำ	จำนวนฟาร์ม (ราย)	ปี พ.ศ. ๒๕๖๒			
		ปริมาณการผลิต (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ราคาเฉลี่ย (บาท/กก.)	ผลผลิตเฉลี่ย/ไร่/ปี (กก.)
ปลานิล	๒,๘๔๐	๕,๕๑๙.๔๕	๑๙๕,๘๐๙.๐๕	๓๕.๔๘	๑,๓๔๔.๙๖
ปลาดุก	๑,๖๒๓	๔,๗๖๖.๙๒	๑๖๖,๕๔๗.๔๐	๓๔.๙๔	๒,๒๐๖.๙๘
ปลาสวาย	๑,๖๐๙	๔,๑๖๓.๖๑	๑๒๓,๕๗๕.๙๔	๒๙.๖๘	๑,๕๑๘.๔๕

โดย สำนักงานประมงจังหวัดนครสวรรค์ ข้อมูลประมาณการ ณ มกราคม ๒๕๖๔

มูลค่าและปริมาณสัตว์น้ำจืดที่จับได้ในจังหวัดนครสวรรค์ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๒ มีแนวโน้มลดลง ราคาสัตว์น้ำจืดที่จับได้จากธรรมชาติของจังหวัดนครสวรรค์ในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จำนวน ๓๕.๘๘ บาทต่อกิโลกรัม ราคาต่ำที่สุดในภาคเหนือ ซึ่งราคาเฉลี่ยในภาคเหนือจำนวน ๕๑.๗๓ บาทต่อกิโลกรัม ราคาเฉลี่ยทั่วประเทศจำนวน ๖๐.๒๒ บาทต่อกิโลกรัม โดยจังหวัดนครสวรรค์มีราคาสัตว์น้ำจืดที่จับได้จากธรรมชาติต่ำที่สุดลำดับ ๗ ของประเทศ จังหวัดซึ่งมีราคาสัตว์น้ำจืดที่จับได้จากธรรมชาติต่ำกว่าจังหวัดนครสวรรค์ ได้แก่ จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี นครนายก ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี และจังหวัดราชบุรี

มูลค่าและปริมาณสัตว์น้ำจืดที่จับได้จากธรรมชาติ ทั่วประเทศเปรียบเทียบกับจังหวัดนครสวรรค์ ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๒

	พ.ศ. ๒๕๖๐	พ.ศ. ๒๕๖๑	พ.ศ. ๒๕๖๒
มูลค่าสัตว์น้ำจืดที่จับได้จากธรรมชาติ ทั่วประเทศ (บาท)	๑๐,๒๗๓,๒๖๕,๕๐๐	๘,๘๑๖,๙๖๓,๐๙๐	๗,๐๑๔,๐๗๘,๖๗๐
มูลค่าสัตว์น้ำจืดที่จับได้จากธรรมชาติ นครสวรรค์ (บาท)/%	๓๘๒,๘๒๖,๕๗๐ ๓.๗๓%	๑๙๒,๐๙๘,๙๐๐ ๒.๑๘%	๑๑๖,๒๖๕,๖๖๐ ๑.๖๖%
ปริมาณสัตว์น้ำจืดที่จับได้จากธรรมชาติ ทั่วประเทศ (ตัน)	๑๙๒,๖๒๒.๗๗	๑๔๓,๘๒๔.๘๑	๑๑๖,๔๖๕.๐๒
ปริมาณสัตว์น้ำจืดที่จับได้จากธรรมชาติ นครสวรรค์ (ตัน)/%	๙,๓๓๙.๗๘ ๔.๘๕%	๔,๒๙๔.๔๑ ๒.๙๙%	๓,๒๔๐.๗๑ ๒.๗๘%

ที่มา :กลุ่มสถิติการประมง กองนโยบายและแผนพัฒนาการประมงกรมประมง, สถิติผลการจับสัตว์น้ำจืดจากธรรมชาติ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ณ ธันวาคม ๒๕๖๓

๑๙) การปลุกสัตว์

ลักษณะการเลี้ยงสัตว์ แบ่งเป็น ๓ ลักษณะ คือ

๑. สัตว์ใหญ่ ได้แก่ โค กระบือ
๒. สัตว์เล็ก ได้แก่ สุกร แพะ แกะ
๓. สัตว์ปีก ได้แก่ ไก่เนื้อ ไก่พื้นเมือง ไก่ไข่ และ เป็ดไข่

๑. สัตว์ใหญ่

ส่วนใหญ่จะเป็นการเลี้ยงโคเนื้อ เลี้ยงมากอยู่ในอำเภอไพศาลี อำเภอหนองบัว อำเภอพยุหะคีรี อำเภอดงพิก อำเภอตาคลี ลักษณะการเลี้ยงส่วนใหญ่เป็นการเลี้ยงปล่อยตามพื้นที่สาธารณะและที่ว่างเปล่าเป็นการเลี้ยงแบบเกษตรกรรายย่อย ประมาณ ๓๐ ตัว ต่อราย แบ่งเป็นการเลี้ยง แม่โคเนื้อเพื่อผลิตลูก และเลี้ยงโคเพศผู้เพื่อขุน อย่างละเท่าๆกันส่วนใหญ่เป็นการปล่อยเลี้ยงตามพื้นที่สาธารณะ และที่ว่างเปล่า ปัจจุบันมีการปรับเปลี่ยนการเลี้ยง เป็นการรวมกลุ่มกันมากขึ้น เนื่องจากมีการส่งเสริมตามนโยบายรัฐบาล

การเลี้ยงโคนม มีอยู่ในอำเภอดงพิก เป็นการเลี้ยงแบบเกษตรกรรายย่อย ประมาณ ๑๐ - ๓๐ ตัว/ราย และต้องเป็นสมาชิกสหกรณ์

การเลี้ยงกระบือ มีการเลี้ยงประปรายมีเหลืออยู่จำนวนน้อย มีอยู่ในอำเภอโกรกพระ และอำเภอลาดยาว เป็นการเลี้ยงแบบเกษตรกรรายย่อย ปัจจุบันเริ่มมีการรวมกลุ่มเพื่อรองรับนโยบายส่งเสริมของรัฐบาล

แนวโน้มการเลี้ยงสัตว์ใหญ่ ในปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๔

การเลี้ยงโคเนื้อ มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นเนื่องจากการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อตามนโยบายของรัฐบาล โดยมีสินเชื่อดอกเบี้ยถูก และตลาดโคเนื้อในต่างประเทศเป็นตัวเสริม แต่ยังมีปัญหาเรื่องแรงงาน และพื้นที่ปลูกหญ้าอาหารสัตว์

การเลี้ยงโคนม มีแนวโน้มคงตัวไม่มีการขยายพื้นที่เลี้ยงเพิ่มขึ้นเพราะแหล่งรับซื้อน้ำนมดิบมีอยู่ในพื้นที่จำกัด การเลี้ยงโคนมจะคงตัวอยู่เฉพาะสมาชิกสหกรณ์โคนมเท่านั้น

การเลี้ยงกระบือ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เนื่องจากการส่งเสริมตามนโยบายของรัฐ แต่ยังมีปัญหาขาดแคลนสถานที่สำหรับปล่อยเลี้ยง และเกษตรกรบางส่วนเริ่มเลี้ยงใหม่เนื่องจากราคาสูง

๒. สัตว์เล็ก

ส่วนใหญ่จะเป็นการเลี้ยงสุกร แพะ แกะ การเลี้ยงสุกรจะเลี้ยงกันอยู่ทั่วไปทุกอำเภอ มีหนาแน่นที่อำเภอบรรพตพิสัย อำเภอท่าตะโก อำเภอตากฟ้า อำเภอชุมแสงและอำเภอโกรกพระ การเลี้ยงจะมีสองลักษณะคือเลี้ยงแบบเกษตรกรรายย่อยเลี้ยงไม่เกิน ๕๐ ตัว และเลี้ยงแบบฟาร์มมาตรฐาน ซึ่งส่วนใหญ่จะมีบริษัทสังกัดเพื่อรับประกันราคา ส่วนการเลี้ยงแพะ แกะ จะมีหนาแน่นอยู่ที่อำเภอไพศาลี และอำเภอบรรพตพิสัย ลักษณะการเลี้ยงจะเป็นการเลี้ยงแบบปล่อยทุ่ง และกลับเข้าคอกในตอนเย็น ปริมาณการเลี้ยงจะอยู่ที่ฝูงละประมาณ ๕๐ - ๑๕๐ ตัว

แนวโน้มการเลี้ยงสัตว์เล็ก ในปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๔

การเลี้ยงสุกรมีแนวโน้มจะเลี้ยงเป็นระบบฟาร์มมาตรฐานมากขึ้น เกษตรกรรายย่อยจะมีแนวโน้มลดลง เนื่องจากปัญหามลภาวะทางกลิ่นรบกวนในชุมชน และราคาสุกรมีภาวะผันผวน เกษตรกรจำเป็นต้องเลี้ยงเป็นระบบฟาร์มเข้าสังกัดบริษัทเพื่อรับประกันราคา

การเลี้ยงแพะ แกะ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เนื่องจากการใช้พื้นที่เลี้ยงน้อย ให้ผลผลิตเร็ว และมีการส่งไปขายยังจังหวัดชายแดนภาคใต้ และประเทศมาเลเซีย นอกจากนี้ยังได้รับการส่งเสริมตามนโยบายรัฐบาล

๓. สัตว์ปีก

ไก่เนื้อ มีการเลี้ยงเป็นฟาร์มมาตรฐาน มีบริษัทรับประกัน การเลี้ยงหนาแน่นอยู่ตามอำเภอด้านทิศตะวันออก ของจังหวัดนครสวรรค์ คือ อำเภอตาคลี อำเภอตากฟ้า อำเภอไพศาลี อำเภอหนองบัว และอำเภอท่าตะโก ไม่มีการเลี้ยงแบบรายย่อย

ไก่พื้นเมือง มีการเลี้ยงแบบไก่หลังบ้านคู่กับวิถีชีวิตของคนชนบท จำนวนที่เลี้ยงจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับสภาวะอากาศ และสภาวะโรคระบาด มักไม่มีการสุขาภิบาลและการป้องกันโรคที่ดี

ไก่ไข่ เป็นการเลี้ยงแบบระบบฟาร์มมาตรฐาน เลี้ยงมากอยู่ในอำเภอบรรพตพิสัย อำเภอเมืองฯและอำเภอท่าตะโก เกษตรกรส่วนใหญ่สังกัดบริษัท

เป็ดไข่ ส่วนใหญ่เป็นการเลี้ยงแบบเปิดไล่ทุ่ง มักมีการเลี้ยงแบบเคลื่อนย้ายเปลี่ยนพื้นที่อยู่เสมอ ตามฤดูเก็บเกี่ยวข้าวในนา ทำให้มีปัญหาในการป้องกันโรคระบาดของทางราชการ เลี้ยงมากอยู่ในอำเภอบรรพตพิสัย อำเภอชุมแสง อำเภอเก้าเลี้ยว อำเภอโกรกพระ และอำเภอเมืองนครสวรรค์

แนวโน้มการเลี้ยงสัตว์ปีก ในปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๔

ไก่เนื้อ มีแนวโน้มชะลอตัว แม้จะมีแนวทางส่งออกในประเทศแถบยุโรปได้มากขึ้น แต่เกษตรกรมีปัญหาในการลงทุน เพราะต้องใช้ทุนสูง และมีความเสี่ยงต่อโรคระบาด

ไก่พื้นเมือง เนื่องจากการเลี้ยงแบบไก่หลังบ้าน ขึ้นอยู่กับสภาวะอากาศและภาวะโรคระบาด การเลี้ยงจึงคงตัว อยู่ในกลุ่มเกษตรกรรายย่อยในชนบท ส่วนราชการกำลังเร่งส่งเสริมให้ปรับระบบการเลี้ยงเป็นระบบควบคุมความปลอดภัยโรคได้ดี

ไก่ไข่ เป็นแนวโน้มคงตัว เพราะลงทุนฟาร์มมาตรฐานใช้ทุนสูง และภาวะไข่ไก่ที่ผ่านมามีราคาผันผวน ขึ้นกับปัจจัยหลายด้าน

เป็ดไข่ มีแนวโน้มชะลอตัว การเลี้ยงเปิดไล่ทุ่ง แม้จะมีการใช้ต้นทุนต่ำและผลผลิตสูง แต่เนื่องจากการควบคุมการเคลื่อนย้ายสัตว์และควบคุมโรคระบาดที่เข้มงวดของทางราชการทำให้อัตราการขยายตัวน้อย

ตารางจำนวนปศุสัตว์ ปี ๒๕๖๔

ชนิดสัตว์	พ.ศ. ๒๕๖๔		
	เกษตรกร (ครัวเรือน)	จำนวนตัว	มูลค่าสัตว์ เศรษฐกิจ (ล้านบาท)
โคเนื้อ	๓,๖๖๑	๖๖,๑๖๐	๒,๒๒๑.๘๒
โคนม	๔๙	๑,๕๕๒	๖๙.๘๔
กระบือ	๔๙๑	๖,๐๗๑	๑๘๒.๑๓
สุกร	๑,๘๔๖	๑๙๕,๗๓๐	๑,๔๖๗.๙๘
ไก่	๓๘,๓๘๖	๑๐,๑๑๘,๗๘๖	๗๒๘.๕๕
เป็ด	๓,๙๖๓	๗๘๖,๔๖๒	๑๓๒.๒๖
แพะ	๖๔๒	๒๒,๔๐๐	๖๘.๓๒
แกะ	๑๐๓	๓,๔๖๔	๑๐.๘๓

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครสวรรค์ ข้อมูล ณ วันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๓

จำนวนทะเบียนผู้รับใบอนุญาตตั้งโรงฆ่าสัตว์ โรงพักสัตว์ และการฆ่าสัตว์ (ขจส. ๒)

ลำดับ	อำเภอ	จำนวน	ลำดับ	อำเภอ	จำนวน
๑	อ.เมืองนครสวรรค์	๑๒ แห่ง	๙	อ.ไพศาลี	๑ แห่ง
๒	อ.โกรกพระ	๓ แห่ง	๑๐	อ.พยุหะคีรี	๓ แห่ง
๓	อ.ชุมแสง	๒ แห่ง	๑๑	อ.ลาดยาว	๗ แห่ง
๔	อ.หนองบัว	๑ แห่ง	๑๒	อ.ตากฟ้า	-
๕	อ.บรรพตพิสัย	๗ แห่ง	๑๓	อ.แม่วงก์	๓ แห่ง
๖	อ.เก้าเลี้ยว	๑ แห่ง	๑๔	อ.แม่เปิน	๑ แห่ง
๗	อ.ตาคลี	๙ แห่ง	๑๕	อ.ชุมตาบง	๑ แห่ง
๘	อ.ท่าตะโก	๓ แห่ง	รวม		๕๔ แห่ง

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครสวรรค์ ข้อมูล ณ วันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๔

จำนวนฟาร์มที่ได้รับรองมาตรฐานฟาร์ม

ลำดับ	ฟาร์ม	จำนวน
๑	ฟาร์มไก่เนื้อ	๑๖๖ ฟาร์ม
๒	ฟาร์มไก่ไข่	๙ ฟาร์ม
๓	ฟาร์มสุกร	๖๔ ฟาร์ม
๔	ฟาร์มโคนม	๓๒ ฟาร์ม
๕	ฟาร์มโคเนื้อ	๒ ฟาร์ม
๖	ฟาร์มแพะเนื้อ	๒ ฟาร์ม
๗	ฟาร์มแกะเนื้อ	๑ ฟาร์ม
๘	ฟาร์มเปิดพันธุ์	๑ ฟาร์ม
๙	โรงฟัก	๑ ฟาร์ม
๑๐	ฟาร์มผึ้ง	๑ ฟาร์ม
๑๑	ฟาร์มนกกระทา	๑ ฟาร์ม
รวม		๒๘๑ ฟาร์ม

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครสวรรค์ ข้อมูล ณ วันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๖๓

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

ที่	ชื่อ-สกุล	เลขที่	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	ชนิดปศุสัตว์
๑	น.ส.จุฑามณี หงษ์โต	๑๑๙	๕	บึงเสนาท	เมือง	ไก่ไข่
๒	นายวศิน คล้ายมั่ง	๒๑/๓	๕	โกรกพระ	โกรกพระ	ไก่ไข่
๓	นางไพริน จินมหันต์	๒๕	๖	ชะมั่ง	ชุมแสง	ไก่ไข่
๔	นางทิพย์พาวรรณ นิเวศน์สุคติ	๙๑/๑	๑	ทุ่งทอง	หนองบัว	ไก่ไข่
๕	นายสมพงษ์ อังคะสุวรรณ	๔๑๙/๑	๘	ด่านช้าง	บรรพตพิสัย	เปิดไข่
๖	นายสถาปนิทย์ แดงอ่อน	๑๑/๑	๘	เขาดิน	เก้าเลี้ยว	เปิดไข่
๗	นางเพ็ญสุดา มั่นทอง	๒๒๗	๑๕	หนองโพ	ตากสิน	ไก่ไข่
๘	นายนราเศรษฐ์ อริยะหิรัญพร	๘๗	๔	หัวถนน	ท่าตะโก	เปิดไข่
๙	นางเตือนใจ กลิ่นด้วง	๑๑๔/๑	๓	วังน้ำลัด	ไพศาลี	เปิดไข่
๑๐	นายมาโนช บวบทอง	๗	๘	ม่วงหัก	พยุหะคีรี	เปิดไข่
๑๑	นายอนุศักดิ์ พูลเผ่า	๑๑๒/๔	๖	ห้วยน้ำหอม	ลาดยาว	ไก่ไข่
๑๒	นายวรรณชัย นรกิจ	๑๐๐	๑	หนองพิกุล	ตากฟ้า	ไก่ไข่
๑๓	นายวิเชียร ถาต่าย	๔๒๗	๙	แม่वंก	แม่वंก	เปิดไข่
๑๔	นายณรงค์ รัตนสงคราม	๒๒๒	๕	แม่เป็น	แม่เป็น	เปิดไข่
๑๕	นางชลาลัย ทับสิงห์	๒๐	๔	ปางสวรรค์	ชุมตาบง	ไก่ไข่

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครสวรรค์ ข้อมูล ณ วันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๔

โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ปีงบประมาณ ๒๕๖๔

ลำดับ	ชื่อกลุ่ม	จำนวนสมาชิก	จำนวนสัตว์
๑	เกษตรกรเลี้ยงโคเนื้อคุณภาพดีอำเภอดงขี้เหล็ก	๒๘ ราย	๔๕๒ ตัว
๓	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเลี้ยงโคเนื้อแปลงใหญ่ อำเภอดงขี้เหล็ก	๒๘ ราย	๔๐๑ ตัว
๔	วิสาหกิจชุมชนเลี้ยงโคเนื้อบ้านเขาหิน อำเภอดงขี้เหล็ก	๒๓ ราย	๑๓๖ ตัว

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครสวรรค์ ข้อมูล ณ วันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๔

โครงการฟาร์มโคเนื้อสร้างอาชีพระยะที่ ๒

ลำดับ	ชื่อกลุ่ม	จำนวนสมาชิก	จำนวนสัตว์
๑	กลุ่มผู้เลี้ยงโคเนื้อตำบลศาลาแดง อ.โกรกพระ	๙ ราย	๖๖ ตัว
๒	กลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์บ้านเนินเปรี้ง อ.โกรกพระ	๘ ราย	๖๖ ตัว
๓	กลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์บ้านหาดสูง อ.โกรกพระ	๙ ราย	๗๙ ตัว
๔	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์บ้านเขาปูน อ.โกรกพระ	๑๐ ราย	๘๙ ตัว
๕	กลุ่มผู้เลี้ยงโคเนื้ออำเภอหนองบัว	๑๐ ราย	๑๖๘ ตัว

หมายเหตุ : จำนวนสัตว์เริ่มเลี้ยงในโครงการได้รับรายละเอียด ๕ ตัว

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครสวรรค์ ข้อมูล ณ วันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๔

๒๐) พื้นที่ชลประทาน

พื้นที่ที่อยู่ในเขตชลประทานครอบคลุมพื้นที่ ๑,๒๙๕,๔๑๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๕๙ ของพื้นที่ทั้งจังหวัด มีโครงการชลประทานในพื้นที่ ๒๖๙ โครงการ เป็นโครงการชลประทานขนาดใหญ่ ๓ โครงการ โครงการชลประทานขนาดกลาง จำนวน ๑๖ โครงการ อยู่ระหว่างดำเนินการก่อสร้างระบบส่งน้ำ จำนวน ๒ โครงการ ถ้าดำเนินการแล้วเสร็จจะเพิ่มพื้นที่ชลประทานอีกประมาณ ๘๐,๐๐๐ ไร่ โครงการชลประทานขนาดเล็ก จำนวน ๑๘๘ โครงการ เนื่องจากความสูงของระดับน้ำในแม่น้ำมีความแตกต่างกันมาก จึงมีโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าถึง ๖๒ โครงการ ตามพื้นที่ริมแม่น้ำ

ตารางจำนวนโครงการชลประทานในพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ พ.ศ. ๒๕๖๒

ลำดับ	ประเภท	จำนวนโครงการ	พื้นที่โครงการ (ไร่)	พื้นที่ชลประทาน (ไร่)	ร้อยละ (ของจังหวัด)
๑	โครงการชลประทานขนาดใหญ่	๓	๑๔๑,๕๗๖	๑๓๕,๐๙๒	๒.๒๕
๒	โครงการชลประทานขนาดกลาง	๑๖	๔๗๓,๕๘๐	๔๗๓,๕๘๐	๗.๘๙
๓	โครงการชลประทานขนาดเล็ก	๑๘๘	๕๗๒,๖๕๐	๕๗๒,๖๕๐	๙.๕๕
๔	โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้า	๖๒	๑๙๖,๒๐๐	๑๑๔,๐๘๘	๑.๙๐
	รวม	๒๖๙	๑,๓๘๔,๐๐๖	๑,๒๙๕,๔๑๐	๒๑.๕๙

ที่มา : โครงการชลประทานนครสวรรค์ ณ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๒

๒๑) ด้านอุตสาหกรรม

ความเคลื่อนไหวการลงทุนอุตสาหกรรมที่สำคัญของจังหวัดนครสวรรค์ มีสาขาอุตสาหกรรมที่มีการลงทุนมากที่สุด ๓ อันดับแรก ได้แก่ อุตสาหกรรมอาหาร อุตสาหกรรมการเกษตร และอุตสาหกรรมเครื่องดื่ม

๑. อุตสาหกรรมอาหาร เป็นการประกอบกิจการที่นำผลผลิตจากภาคเกษตร เช่น ผลผลิตจากพืช สัตว์ และประมงมาใช้เป็นวัตถุดิบหลักในการผลิตอาหาร โดยอาศัยเทคโนโลยีการแปรรูปอาหารการถนอมอาหาร รวมถึงกิจการเกี่ยวกับน้ำตาลซึ่งทำจากอ้อย หรือพืชที่ให้ความหวาน กิจการเกี่ยวกับนม กิจการทำผลิตภัณฑ์อาหารจากแป้งเป็นเส้น เม็ด การทำอาหารผสมหรืออาหารสำเร็จรูปสำหรับสัตว์เลี้ยง ซึ่งในระหว่างปี ๒๕๖๑ - ๒๕๖๓ อุตสาหกรรมอาหารมีจำนวนเงินลงทุน จำนวนสถานประกอบการ และจำนวนแรงงาน เพิ่มขึ้นทุกปี โดยในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ มีจำนวนสถานประกอบการ จำนวน ๑๑๗ แห่ง มีจำนวนเงินลงทุน ๓๒,๘๗๑ ล้านบาท และจำนวนแรงงาน ๔,๐๖๘ คน

๒. อุตสาหกรรมการเกษตร เป็นการประกอบกิจการเกี่ยวกับเมล็ดพืชเป็นหลัก เช่น สีสข้าว และทำมันเส้น รองลงมาได้แก่ กิจการเกี่ยวกับผลิตผลเกษตรกรรม ตามลำดับ ซึ่งในระหว่างปี ๒๕๖๑ - ๒๕๖๓ อุตสาหกรรมการเกษตรมีจำนวนเงินลงทุน จำนวนสถานประกอบการ และจำนวนแรงงาน เพิ่มขึ้นทุกปี โดยในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ มีจำนวนสถานประกอบการ จำนวน ๒๖๖ แห่ง มีจำนวนเงินลงทุน ๑๐,๐๐๙ ล้านบาท และจำนวนแรงงาน ๒,๖๖๐ คน

๓. อุตสาหกรรมเครื่องดื่ม เป็นการประกอบกิจการเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มและผลิตภัณฑ์ที่ทำจากนม ประกอบด้วยกิจการต้ม กลั่นหรือผสมสุรา ผลิตเอทิลแอลกอฮอล์ที่ผลิตจากกากซัลไฟต์ในการทำ เยื่อกระดาษ กิจการเกี่ยวกับมอลต์หรือเบียร์ กิจการเกี่ยวกับน้ำดื่ม น้ำอัดลมหรือน้ำแร่ การให้บริการด้านอาหาร ผลิตภัณฑ์เสริมอาหารและโภชนาการ และการแปรรูปอาหาร ซึ่งในระหว่างปี ๒๕๖๑ - ๒๕๖๓ อุตสาหกรรมเครื่องดื่มมีจำนวนเงินลงทุน จำนวนสถานประกอบการ และจำนวนแรงงาน เพิ่มขึ้นทุกปี โดยในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ มีจำนวนสถานประกอบการ จำนวน ๘ แห่ง มีจำนวนเงินลงทุน ๖,๙๒๓ ล้านบาท และจำนวนแรงงาน ๙๙๖ คน

ตารางจำนวนสถานประกอบการอุตสาหกรรม เงินลงทุน และจำนวนแรงงาน ปี ๒๕๖๑ - ๒๕๖๓

ที่	หมวดอุตสาหกรรม	๒๕๖๑			๒๕๖๒			๒๕๖๓		
		จำนวนสถานประกอบการ (แห่ง)	จำนวนเงินลงทุน (ล้านบาท)	จำนวนแรงงาน (คน) รวม	จำนวนสถานประกอบการ (แห่ง)	จำนวนเงินลงทุน (ล้านบาท)	จำนวนแรงงาน (คน) รวม	จำนวนสถานประกอบการ (แห่ง)	จำนวนเงินลงทุน (ล้านบาท)	จำนวนแรงงาน (คน) รวม
๑	อุตสาหกรรม การเกษตร	๒๖๐	๙,๔๒๒.๒๙	๒,๕๘๕	๒๖๑	๙,๔๒๗.๖๙	๒,๖๐๗	๒๖๖	๑๐,๐๐๙.๕๘	๒,๖๖๐
๒	อุตสาหกรรมอาหาร	๑๑๒	๓๒,๕๒๙.๔๙	๓,๘๕๖	๑๑๒	๓๒,๕๒๙.๕๐	๓,๘๕๖	๑๑๗	๓๒,๘๗๑.๓๙	๔,๐๖๘
๓	อุตสาหกรรมเครื่องดื่ม	๖	๑,๑๐๙.๘๐	๗๖๘	๗	๖,๙๐๙.๘๐	๙๘๑	๘	๖,๙๒๓.๘๐	๙๙๖
๔	อุตสาหกรรมกรรมสิ่งทอ	๒	๙๕.๖๘	๑,๐๙๕	๒	๙๕.๖๙	๑,๐๙๕	๒	๙๕.๖๙	๑,๐๙๕
๕	อุตสาหกรรมเครื่องแต่งกาย	๙	๔๗๕.๑๗	๓,๑๐๗	๙	๔๗๕.๑๘	๓,๑๐๗	๙	๔๗๕.๑๘	๓,๑๐๗
๖	อุตสาหกรรมเครื่องหนัง	๓	๑๑.๔๐	๒๗๒	๓	๑๑.๔๐	๒๗๒	๓	๑๑.๔๐	๒๗๒
๗	อุตสาหกรรมไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้	๙	๒๓๖.๑๒	๗๓๕	๑๐	๒๓๗.๑๘	๗๔๔	๑๒	๒๔๙.๑๗	๗๕๘

ที่	หมวด อุตสาหกรรม	๒๕๖๑			๒๕๖๒			๒๕๖๓		
		จำนวน สถาน ประกอบ การ (แห่ง)	จำนวนเงิน ลงทุน (ล้านบาท)	จำนวน แรงงาน (คน) รวม	จำนวน สถาน ประกอบ การ (แห่ง)	จำนวนเงิน ลงทุน (ล้านบาท)	จำนวน แรงงาน (คน) รวม	จำนวน สถาน ประกอบ การ (แห่ง)	จำนวนเงิน ลงทุน (ล้านบาท)	จำนวน แรงงาน (คน) รวม
๘	อุตสาหกรรม เฟอร์นิเจอร์และเครื่อง เรือน	๔๗	๑๒๔.๖๕	๕๑๑	๔๘	๑๓๔.๕๐	๕๒๓	๔๙	๑๓๙.๐๕	๕๒๙
๙	อุตสาหกรรมกระดาษ และผลิตภัณฑ์จาก กระดาษ	๑	๒,๘๐๐.๐๐	๑๗๕	๑	๒,๘๐๐.๐๐	๑๗๕	๒	๔,๐๗๐.๐๐	๓๓๓
๑๐	อุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์	๕	๓๐.๘๕	๔๑	๕	๓๐.๘๕	๔๑	๕	๓๐.๘๕	๔๑
๑๑	อุตสาหกรรมเคมี	๒๓	๑๘๔.๑๓	๑๘๙	๒๓	๑๘๔.๑๓	๑๘๙	๒๓	๑๘๔.๑๓	๑๘๙
๑๒	อุตสาหกรรมปิโตรเคมี และผลิตภัณฑ์	๑๘	๕๖๓.๘๑	๑๒๑	๑๘	๕๖๓.๘๒	๑๒๑	๒๓	๖๗๓.๖๑	๑๕๗
๑๓	อุตสาหกรรมยาง	๑๓	๔๗.๒๓	๖๒	๑๓	๔๗.๒๓	๖๒	๑๓	๔๗.๒๓	๖๒
๑๔	อุตสาหกรรมพลาสติก	๑๒	๑,๒๗๐.๗๘	๖๑๗	๑๒	๑,๒๗๐.๗๘	๖๑๗	๑๒	๑,๒๗๐.๗๘	๖๑๗
๑๕	อุตสาหกรรมโลหะ	๑๓๗	๒,๒๙๖.๙๑	๑,๙๐๔	๑๓๘	๒,๓๑๙.๗๐	๑,๙๑๒	๑๔๑	๒,๓๖๘.๐๕	๒,๑๕๒
๑๖	อุตสาหกรรมโลหะ	๑๒	๙๐.๙๑	๒๐๓	๑๒	๙๐.๙๑	๒๐๓	๑๒	๙๐.๙๑	๒๐๓
๑๗	อุตสาหกรรม ผลิตภัณฑ์โลหะ	๙๕	๖๐๙.๒๕	๗๙๑	๙๕	๖๐๙.๒๔	๗๙๑	๙๕	๖๐๙.๒๔	๗๙๑
๑๘	อุตสาหกรรม เครื่องจักรกล	๑๑๒	๓๕๔.๐๙	๙๔๑	๑๑๒	๓๕๔.๑๐	๙๒๗	๑๑๑	๓๕๓.๗๔	๙๒๕
๑๙	อุตสาหกรรมไฟฟ้า	๖	๑๓๕.๒๕	๗๓๕	๖	๑๓๕.๑๐	๗๓๕	๖	๑๓๕.๑๐	๗๓๕
๒๐	อุตสาหกรรมขนส่ง	๘๑	๒,๓๕๗.๔๖	๑,๑๘๐	๘๑	๒,๓๕๗.๔๖	๑,๑๗๙	๘๒	๒,๓๖๑.๙๕	๑,๑๙๑
๒๑	อุตสาหกรรมอื่นๆ	๑๒๐	๒๘,๑๒๒.๖๒	๑,๙๓๗	๑๒๔	๓๐,๓๘๒.๑๒	๒,๑๒๒	๑๒๖	๓๐,๕๑๕.๓๒	๒,๑๕๔
	รวม	๑,๐๘๓	๘๒,๘๖๖.๘๙	๒๑,๘๒๕	๑,๐๙๒	๙๐,๙๖๕.๐๔	๒๒,๒๖๖	๑,๑๑๗	๙๓,๔๘๕.๓๔	๒๓,๐๓๕

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนครสวรรค์, ข้อมูล ณ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๓

โรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดนครสวรรค์ ส่วนใหญ่อยู่ในอำเภอเมืองนครสวรรค์ อำเภอตากาลี อำเภอนองบัว และอำเภอยะหริ่ง

จำนวนโรงงานอุตสาหกรรม (แยกตามอำเภอ)

อำเภอ	สถาน ประกอบการ	เงินทุน (บาท)	คนงาน (คน)		
			รวม	ชาย	หญิง
เมืองนครสวรรค์	๓๖๒	๑๑,๑๒๖,๘๙๓,๙๔๑	๙,๗๑๔	๕,๙๕๑	๓,๗๖๓
โกรกพระ	๔๐	๙๓๗,๓๘๒,๖๐๐	๖๑๘	๔๑๑	๒๐๗
ชุมแสง	๔๘	๗๓๖,๕๖๘,๗๐๐	๓๐๔	๒๒๘	๗๖
หนองบัว	๙๑	๒๒,๓๘๑,๘๙๙,๕๓๘	๑,๗๙๗	๑,๓๕๕	๔๔๒
บรรพตพิสัย	๗๒	๒,๙๘๓,๓๔๖,๗๔๔	๘๐๘	๖๑๐	๑๙๘
เก้าเลี้ยว	๒๕	๑,๕๒๓,๙๒๘,๔๗๒	๘๗๙	๖๑๐	๒๖๙
ตากาลี	๑๓๐	๓๑,๘๕๐,๖๒๐,๕๖๓	๓,๓๓๑	๒,๒๕๑	๑,๐๘๐
ท่าตะโก	๕๓	๑,๑๘๖,๘๓๗,๕๐๐	๖๗๘	๔๓๙	๒๓๙
ไพศาลี	๕๑	๒,๐๖๙,๒๙๗,๗๐๐	๔๐๗	๓๑๗	๙๐
พยุหะคีรี	๘๗	๑๔,๙๐๕,๐๙๗,๒๙๒	๑,๖๙๗	๑,๑๐๒	๕๙๕

อำเภอ	สถานประกอบการ	เงินทุน (บาท)	คนงาน (คน)		
			รวม	ชาย	หญิง
ลาดยาว	๘๔	๑,๘๐๐,๔๕๓,๔๒๙	๒,๐๕๐	๕๙๓	๑,๔๕๗
ตากฟ้า	๔๑	๑,๐๕๔,๗๔๒,๗๔๒	๖๗๒	๓๕๐	๓๒๒
แม่วงก์	๒๑	๑,๐๐๒,๓๐๓,๐๐๐	๑๒๒	๑๐๒	๒๐
ชุมตาบง	๗	๑๕,๑๗๐,๐๐๐	๒๐	๒๐	-
แม่เปิน	๕	๒๑,๕๒๐,๐๐๐	๑๖	๑๔	๒
รวมทั้งสิ้น	๑,๑๑๗	๙๓,๕๙๖,๐๖๓,๒๒๑	๒๓,๑๑๓	๑๔,๓๕๓	๘,๗๖๐

ที่มา สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนครสวรรค์ ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๓

๒๒) การจดทะเบียนนิติบุคคล

ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ จังหวัดนครสวรรค์มีผู้ขึ้นทะเบียนนิติบุคคลกับสำนักงานพาณิชย์จังหวัดนครสวรรค์ คงอยู่ จำนวน ๔,๐๖๘ ราย เพิ่มขึ้นร้อยละ ๕.๑ ทุนจดทะเบียนจำนวน ๓๗,๗๔๙.๘๗ ล้านบาท ลดลงร้อยละ ๗.๐ จากปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งมีผู้ขึ้นทะเบียนนิติบุคคล ๓,๘๖๗ ราย ทุนจดทะเบียนจำนวน ๔๐,๕๘๖.๘๙ ล้านบาท

จำนวนการจดทะเบียนนิติบุคคลคงอยู่ ปี พ.ศ. ๒๕๖๓

จำนวนนิติบุคคลจดทะเบียนคงอยู่ (ราย)						ทุนจดทะเบียนคงอยู่ (ล้านบาท)				
อำเภอ	บริษัทจำกัด	หจก.	หสม.	บมจ.	รวม	บริษัทจำกัด	หจก.	หสม.	บมจ.	รวม
เก้าเลี้ยว	๒๘	๔๗	๐	๐	๗๕	๗๗๕.๒๐	๕๔.๑๐	๐	๐	๘๒๙.๓๐
โกรกพระ	๖๕	๖๔	๑		๑๓๐	๑,๒๕๙.๐๘	๑๕๖.๑๗	๐.๒๐	๐	๑,๔๑๕.๔๕
ชุมตาบง	๙	๑๘	๐	๐	๒๗	๑๓.๐๐	๑๘.๖๐	๐	๐	๓๑.๖๐
ชุมแสง	๕๘	๘๘	๐	๐	๑๔๖	๒๐๙.๔๒	๔๐๖.๒๗	๐	๐	๖๑๕.๖๙
ตากฟ้า	๓๙	๖๐	๐	๐	๙๙	๒๐๘.๑๕	๙๒.๒๐	๐	๐	๓๐๐.๓๕
ตากสิน	๑๕๓	๑๗๑	๒	๑	๓๒๗	๗,๐๖๔.๒๓	๔๐๐.๓๙	๕.๕๐	๓,๘๘๘	๑๑,๓๕๘.๑๒
ท่าตะโก	๕๑	๙๙	๐	๐	๑๕๐	๑๖๒.๑๑	๓๗๙.๖๓	๐	๐	๕๔๑.๗๔
บรรพตพิสัย	๖๓	๘๑	๐	๐	๑๔๔	๑,๒๗๓.๓๕	๑๔๒.๖๓	๐	๐	๑,๔๑๕.๙๑
พยุหะคีรี	๙๖	๑๐๒	๑	๐	๑๙๙	๑,๐๖๕.๐๔	๒๙๕.๕๖	๑	๐	๑,๓๖๑.๖๐
ไพศาลี	๔๑	๖๘	๐	๐	๑๐๙	๘๓๒.๖๐	๑๖๓.๒๒	๐	๐	๙๙๕.๘๒
เมืองฯ	๑,๑๗๗	๑,๐๒๖	๔	๐	๒,๒๐๗	๑๔,๗๔๐.๐๓	๑,๗๖๑.๙๗	๗.๘๘	๐	๑๖,๕๐๙.๘๘
แม่เปิน	๖	๑๓	๐	๐	๑๙	๑๔.๐๐	๑๘.๒๐	๐	๐	๓๒.๒๐
แม่วงก์	๑๗	๔๓	๐	๐	๖๐	๒๙.๙๐	๔๘.๙๐	๐	๐	๗๘.๘๐
ลาดยาว	๖๔	๑๕๒	๐	๐	๒๑๖	๗๔๗.๒๐	๒๕๕.๕๔	๐	๐	๑,๐๐๒.๗๔
หนองบัว	๗๒	๘๘	๐	๐	๑๖๐	๙๙๓.๘๕	๒๖๖.๘๓	๐	๐	๑,๒๖๐.๖๘
รวม	๑,๘๓๙	๒,๑๒๐	๘	๑	๔,๐๖๘	๒๙,๓๘๗.๑๖	๔,๔๖๐.๑๓	๑๔.๕๘	๓,๘๘๘	๓๗,๗๔๙.๘๗

ที่มา สำนักงานพาณิชย์จังหวัดนครสวรรค์ ข้อมูล ณ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๔

ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว

๒๓) แหล่งท่องเที่ยวสำคัญ

จังหวัดนครสวรรค์ แหล่งที่เกี่ยวข้องที่สำคัญหลายแห่ง มีทั้งแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ และที่สร้างขึ้น แต่ละแห่งมีจุดเด่นที่น่าสนใจแตกต่างกัน ที่น่าสนใจ มีดังนี้

๑. พาสาน บริเวณตลาดในเมืองนครสวรรค์ จุดเด่นคือเป็นจุดกำเนิดของแม่น้ำ “ เจ้าพระยา ” ที่ธรรมชาติบันดาลให้ แม่น้ำสองสี ปิงและน่านมาบรรจบกัน จากจุดนี้สามารถนั่งเรือไปยังเกาะกลางลำน้ำเพื่อชมแม่น้ำสองสีได้อย่างชัดเจน ระหว่างทางยังสามารถชิมซบ วิถีความเป็นอยู่ของชาวบ้านที่อาศัยอยู่ริมน้ำเจ้าพระยาได้ทั้งสองฝั่ง

๒. ศาลเจ้าพ่อเทพารักษ์ - เจ้าแม่ทับทิม ที่ตั้งอำเภอเมืองฯ ห่างจากจังหวัดนครสวรรค์ ๓ กม. จุดเด่นคือตามตำนานความศักดิ์สิทธิ์ขององค์เจ้า ที่ปกป้องรักษาชาวปากน้ำโพให้รอดพ้นจากโรคระบาดที่คุกคามจนเป็นที่ประจักษ์ในความศักดิ์สิทธิ์ที่คุ้มครองตลอดมาจนถึงปัจจุบัน และนอกจากนี้ยังเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวไทย-จีน และชาวต่างชาติอีกด้วย และเป็นที่มาของต้นกำเนิดงานประเพณีแห่เจ้าพ่อ – เจ้าแม่ปากน้ำโพที่เลื่องชื่อของชาวจังหวัดนครสวรรค์

๓. ศาลเจ้าแม่หน้าผา เรียกทั่วไปว่า ศาลเจ้าปิงเถ่าม่า หรือ ศาลเจ้าแม่ ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำปิงด้านทิศตะวันตก ห่างจากตลาดปากน้ำโพขึ้นไปตามถนนโกสีย์ประมาณ ๒ กิโลเมตร บริเวณริมฝั่งเป็นโขดหินสูงชันจึงเรียกว่า หน้าผา ปิงเถ่ากง และปิงเถ่าม่า เป็นเทพเจ้าที่เคารพกราบไหว้ในหมู่คนจีนโพ้นทะเล เป็นชื่อตำแหน่งของเทพเจ้าผู้เป็นใหญ่ที่ให้การคุ้มครองปกป้องรักษาผู้ที่อาศัยในเขตคามที่ทานดูแลอยู่เปรียบเทียบกับได้กับพระภูมิของไทย วันเวลาเปิดทำการ ทุกวัน ตั้งแต่ ๐๖.๐๐-๑๗.๐๐ น.

๔. ศาลเจ้าพ่อ - เจ้าแม่ชุมแสง หรือ “ ศาลเจ้าพ่อคลองจระเข้เผือก ” ศาลนี้มีตำนานเล่าขานกันว่า มีขอนไม้ลอยตามลำน้ำ่าน วนเวียนทวนน้ำอยู่หน้าศาล เจ้าพ่อได้ประทับฝันให้ชาวบ้านนำขอนไม้นี้ขึ้นมาและนำไปแกะสลักเป็นองค์เจ้าพ่อ และเจ้าพ่อจะประทับในไม้แกะสลักนี้ เพื่อปกป้องภัยพิบัติให้ชาวบ้านอยู่เย็นเป็นสุข มีความเจริญรุ่งเรืองในอาชีพค้าขาย และการเดินทางด้วยความปลอดภัย คณะกรรมการจัดงานเจ้าพ่อเจ้าแม่ชุมแสงจัดงานทำบุญใหญ่ๆ ถวายให้เจ้าพ่อเจ้าแม่ชุมแสง ๒ ครั้ง คือ ในวันเกิดเจ้าพ่อเจ้าแม่ ประมาณหลังตรุษจีน ๑๕ วัน และงานวันสงกรานต์ ประมาณวันที่ ๑๔ เมษายนของทุกปี

๕. ศาลเจ้าพ่อ- เจ้าแม่โกรกพระ หรือศาลเจ้ากวนอู (บึงเถ่ากง) ตั้งอยู่ติดตลาดอำเภอโกรกพระ หันหน้าเข้าหาคลอง อายุราว ๑๐๐ ปีเศษ เกิดพร้อมกับชุมชนโกรกพระ โดยพ่อค้าชาวจีนได้มาค้าขาย และได้สร้างศาลเจ้าเพื่อยึดเหนี่ยวจิตใจ ชาวตลาดโกรกพระเชื่อว่า เจ้าพ่อกวนอูเป็นเทพเจ้าที่ศักดิ์สิทธิ์ สามารถลดบั่นดาลให้มีความสุข ความเจริญรุ่งเรือง ค้าขายประสบความสำเร็จ การจัดงานใหญ่ ๆ จะตรงกับเทศกาลของชาวจีนทั่วไป

๖. วัดเกยไชยเหนือ ที่ตั้งอำเภอชุมแสงห่างจากจังหวัดนครสวรรค์ ๓๙ กม. จุดเด่นคือ ม้องค์เจดีย์บรรจุพระบรมธาตุทรงลังกาฐานแปดเหลี่ยม สันนิษฐานว่าสร้างขึ้นในสมัยกรุงศรีอยุธยา พระอุโบสถหลังเก่าที่มีสถาปัตยกรรมงดงาม สร้างในสมัยรัชกาลที่ ๓ และบริเวณนี้ยังเป็นต้นกำเนิดของตำนานจระเข้ยักษ์ชื่อ “ไฉ่ต่างเกยไชย” อีกด้วย

๗. วัดเกาะหงษ์ ที่ตั้งอำเภอเมืองนครสวรรค์ ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ ๖ กม. จุดเด่นคือภายในวัดมีพระวิหารลักษณะศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย มีรอยพระพุทธรูปจำลองปรากฏอยู่บนฝาผนัง ชมความอัศจรรย์ในการรักษาโรคด้วยวิธีเหยียบฉ่า ซึ่งเป็นการรักษาโรคแบบโบราณ สืบทอดกันมากว่า ๑๐๐ ปี และยังเป็นสถานที่พระพุทธเจ้าหลวง รัชกาลที่ ๕ ทรงเสด็จประพาสต้น และนอกจากนี้ยังมี พระสังกัจจายน์ยืน

๘. วัดพระปรมาภิไธย จุดเด่นคือ ในอดีตที่ผ่านมา วัดนี้มีชื่อเสียงในการรักษาโรคภัยไข้เจ็บโดยทางยาสมุนไพร ไสยศาสตร์ รตนน้ำมันและคาถาอาคมตามหลักของแผนโบราณ รวมทั้งการรักษาโรคเกล็ดขัดยอก และอัมพาต โดยวิธีเหยียบฉ่า อย่างได้ผล และนอกจากนี้ยังเป็นสถานที่พระพุทธเจ้าหลวง รัชกาลที่ ๕ ทรงเสด็จประพาสต้นอีกด้วย

๙. วัดป่าสิริวัฒนวิสุทธิ์ ที่ตั้งอำเภอท่าตะโก ห่างจาก จังหวัดประมาณ จุดเด่นคือ วัดป่าสิริวัฒนวิสุทธิ์ ในสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ จัดสร้างขึ้นเพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ในโอกาสเฉลิม พระชนมพรรษาครบ ๗๒ พรรษาสร้างเป็นเรือหลวง นาม “ ราชยานนาวา ธิษายุมงคล ” การสร้างเป็น รูปเรือนี้ หมายถึง พาหนะที่จะช่วยชนสัตว์ที่ตกอยู่ให้ หวังแห่งสังสารวัฏ

๑๐. วัดนครสวรรค์ ที่ตั้งอยู่ในตัวเมืองนครสวรรค์ จุดเด่นคือเป็นวัดเก่าแก่คู่บ้านคูเมืองมาแต่โบราณ เดิมชื่อวัดหัวเมือง ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นวัดนครสวรรค์ มีพระประธานในพระอุโบสถนามว่า “หลวงพ่อศรีสวรรค์” ซึ่งเป็นพระพุทธรูปประจำเมือง นครสวรรค์

๑๑. วัดพระหน่อธารินทร์ไถ่ลวารินคคาราม (วัดเขาดินใต้) จุดเด่นคือ พระพุทธเจ้าหลวงรัชกาลที่ ๕ ทรงเสด็จประพาสต้น นมัสการหลวงพ่เฮง พระที่รัชกาลที่ ๕ ทรงนับถือมาก ตั้งอยู่บนเขาหน้าวัดเขาดินประดิษฐานรอยพระพุทธรูปบาทจำลองที่สมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถถวาย

๑๒. วัดคีรีวงศ์ ที่ตั้งอยู่บนยอดเขาในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์จุดเด่นคือ มีพระจุฬามณีเจดีย์ตั้งอยู่บนยอดเขาดาวดั่งส์ ภายในประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุ ที่สร้างสมัยปลายกรุงสุโขทัย เมื่อขึ้นไปทอ้งค์พระเจดีย์ จะมองเห็นทัศนียภาพเมืองนครสวรรค์ ที่สวยงาม

๑๓. วัดวรนาถบรรพต เดิมชื่อ วัดกบ หรือ วัดเขากบ เป็นวัดเก่าแก่ของนครสวรรค์ ตั้งอยู่บนยอดเขาและเชิงเขากบ วัดสร้างในสมัยสุโขทัย ผู้สร้างคือพญาบาลเมือง วัดมีปูชนียวัตถุที่สำคัญ ได้แก่ เจดีย์ใหญ่สร้างในสมัยสุโขทัยพระพุทธรูปไสยาสน์ (พระนอน) ยาวประมาณ ๑๐ วาเศษ อุโบสถหลังเก่า ซึ่งมีรูปปั้นตากบ-ยายเขียด รอยพระพุทธรูปบาทจำลอง สมัยสุโขทัยประดิษฐานอยู่ในวิหารเจดีย์บรรจุพระบรมสารีริกธาตุพระพุทธรูปหินปางนาคปรก

๑๔. วัดโพธาราม เป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดสามัญ เดิมสันนิษฐานว่าสร้างขึ้นก่อนสมัยรัตนโกสินทร์เมื่อคราวตลาดปากน้ำโพประสบอัคคีภัยครั้งใหญ่ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๗ วัดโพธารามได้ประสบภัยดังกล่าวด้วย หลังจากนั้นพระครูสุวรรณคันธารจารย์ (ช่วง) เป็นเจ้าอาวาสจึงได้วางแผนการพัฒนาวัดใหม่ ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา พ.ศ. ๒๔๘๑

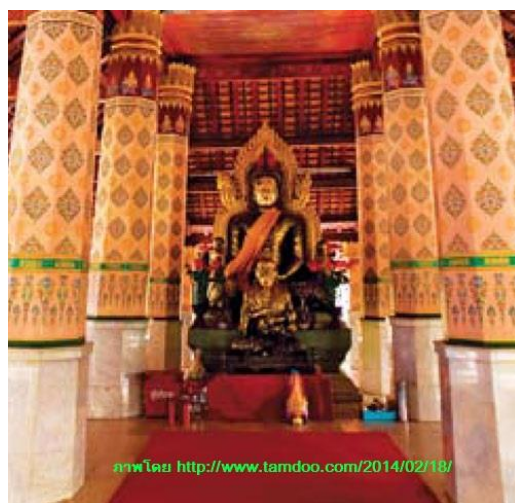

๑๕. วัดศรีอุทุมพร สร้างขึ้นเป็นวัดนับตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๘๕ โดยมีพระครูจ้อย จนทสุวณโณ ดำเนินการและปกครองวัดมาตั้งแต่แรกเริ่มสร้างวัด ชาวบ้านมักจะเรียกว่า “ วัดวังเตือ ” พื้นที่ที่ตั้งวัดนั้น เป็นที่ราบลุ่ม สภาพแวดล้อมเป็นที่นาและมีหมู่บ้าน ล้อมรอบ อาคารเสนาสนะต่าง ๆ มีอุโบสถ กว้าง ๘ เมตร ยาว ๑๖ เมตร ศาลาการเปรียญ กว้าง ๒๒ เมตร ยาว ๔๐ เมตร ภูมิสงฆ์จำนวน ๔ หลัง

๑๖. วัดจอมคีรีนาคพรต เป็นวัดโบราณ ภายใน บริเวณวัดแบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ส่วนหนึ่งตั้งอยู่บน ยอดเขาสูง เป็นที่ตั้งโรงอุโบสถที่ศักดิ์สิทธิ์และวิหาร รวมทั้งมณฑปและเจดีย์ อีกส่วนหนึ่งตั้งอยู่บริเวณเชิง เขา เป็นที่ตั้งศาลาการเปรียญ กุฏิ สำหรับภิกษุ สามเณรได้อาศัยบำเพ็ญสมณะธรรมและเป็นที่บำเพ็ญ บุญของพุทธศาสนิกชน และมีโรงอุโบสถที่เรียกว่า “ โบสถ์เทวดาสราง ” วัดยังสิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่างๆ อาทิ รูปหล่อพระอัครสาวกทั้งคู่ สร้างขึ้นในสมัยทวารวดี, ยักษ์อารักขาพระพุทธรูปเจ้า เป็นของเก่าโบราณสร้าง สมัยเดียวกัน, มณฑปครอบรอยพระพุทธรูปบาท

๑๗. วัดศรีสุวรรณ หรือวัดเขื่อนแดง เป็นวัดโบราณ สร้างขึ้นตั้งแต่ต้นสมัยกรุงศรีอยุธยา เล่าต่อกันมาว่า คหบดีตระกูลหนึ่งมีภรรยา ๒ คน ต่างคนก็มีบุตรชาย เมื่ออายุครบบวชก็ได้สร้างวัด ภรรยาคนหนึ่งสร้างวัดชื่อ “วัดฉิมพลียางโตน” อยู่ทางทิศใต้ ส่วนอีกคนหนึ่งสร้าง “วัดเขื่อนแดง” หรือ “วัดศรีสุวรรณ” วัดนี้มีชื่อเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า “วัดตะแลงแกง” เนื่องจากเคยเป็นที่กักขังและ ประหารนักโทษ เดิมเป็นวัดร้างทรุดโทรม ได้รับการบูรณะขึ้นใหม่เมื่อคราวสงครามมหาเอเชียบูรพา รว พ.ศ. ๒๔๘๕ ทางทหารได้อาศัยที่วัดศรี สุวรรณเป็นที่ตั้งกองบัญชาการยุทธภูมิชั่วคราว เป็นที่ตั้งค่ายทหารนครสวรรค์

๑๘. วัดมหาโพธิ์ใต้ เป็นวันที่เก่าแก่ ตั้งอยู่ริมแม่น้ำปิง ฝั่งตะวันออก ตามหลักฐานวัดนี้สร้างมาแล้ว ๓๒๗ ปี ประมาณ พ.ศ. ๒๑๙๙ ในสมัยของ สมเด็จพระนารายณ์มหาราช ในสมัยกรุงศรีอยุธยา

๑๙. วัดศรีสวรรค์สังฆาราม (วัดถือน้ำ)

วัดศรีสวรรค์สังฆาราม ตั้งอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา ทางฝั่งตะวันออก เป็นวัดเก่าแก่ทางประวัติศาสตร์ เดิมมีชื่อว่า “วัดถือน้ำ” เนื่องจากเคยเป็นสถานที่ ประกอบพิธีถือน้ำพิพัฒน์สัตยาของทางราชการ ประจำทุก ภายในวัดมีวัดอุโบสถอายุไม่ต่ำกว่า ๒๐๐ ปี มีเจดีย์โบราณสมัยรัชกาลที่ ๕ พระพุทธรูป ทองคำปางปฐมเทศนาและพระพุทธรูปเนื้อเงิน พระประธานในพระอุโบสถหลังเก่าประมาณอายุได้ ๑๐๐ ปีเศษ

๒๐. แก่งลานนกยูง เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ของอุทยานแห่งชาติแม่วงก์ตั้งอยู่ในพื้นที่หน่วยพิทักษ์ อุทยานแห่งชาติแม่วงก์ ที่ มว.๔ (แม่เฒ่า) มีลักษณะ เป็นลานหินกว้างมีน้ำไหลผ่านตลอดปี การเดินทาง เริ่มจากนครสวรรค์ – ลาดยาว - สี่แยกเขาชนกัน – บ้านตลิ่งสูง - หน่วยพิทักษ์ฯ (แม่เฒ่า) – แก่งลานนกยูง เป็นระยะทางประมาณ ๙๖ กิโลเมตร มีบ้านพักไว้บริการนักท่องเที่ยว และมีลานกางเต็นท์ สำหรับกางเต็นท์พักผ่อน

หน่วยพิทักษ์ฯ ที่ มว.๔ (แม่เฒ่า)

แก่งลานนกยูง

๒๑. บึงบอระเพ็ด จุดเด่นคือ เป็นบึงน้ำจืดขนาดใหญ่ที่สุดในประเทศไทย มีเนื้อที่ประมาณ ๑๓๒,๗๓๗ ไร่ ครอบคลุมพื้นที่ ๓ อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมือง นครสวรรค์ อำเภอท่าตะโก และอำเภอชุมแสง ในอดีต บึงบอระเพ็ดได้ชื่อว่าเป็น “ทะเลเหนือ” หรือ “จอมบึง” เพราะมีสัตว์และพันธุ์พืชน้ำจืดอยู่มากมาย และนอกจากนี้ภายในบึงบอระเพ็ดยังมีอาคารแสดงพันธุ์ สัตว์น้ำ ที่สร้างเป็นอาคารรูปเรือกระแซง ขนาดกว้าง ๓๕.๕ เมตร ยาว ๑๐๕ เมตร ภายในประกอบด้วย อุโมงค์น้ำจืดยาว ๒๔ เมตร ตู้พันธุ์ปลาน้ำจืดที่หายาก และสวยงามกว่า ๑๐๐ ชนิด

สถานพัฒนาประมงน้ำจืดบึงบอระเพ็ด จ.นครสวรรค์

๒๒. สะพานเดชาดิวงศ์ จุดเด่นคือ เป็นสะพานที่สำคัญแห่งหนึ่งของประเทศไทย ข้ามแม่น้ำเจ้าพระยา เพื่อให้เป็นประตูสู่ภาคเหนือ สร้างเมื่อปี ๒๔๘๕ และยังเป็นจุดชมวิวน้ำเจ้าพระยาที่สวยงามที่สุดอีกจุดหนึ่ง

ภาพจาก www.fanthat.com

๒๓. วนอุทยานถ้ำเพชร-ถ้ำทอง แหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นถ้ำหินปูน จากการสำรวจในอดีตพบว่ามีถ้ำประมาณ ๖๐ ถ้ำ ปัจจุบันได้ดำเนินการปรับปรุงพัฒนาเส้นทางเดินและสิ่งอำนวยความสะดวกให้สามารถเข้าเที่ยวชมความสวยงามของหินงอกหินย้อย จำนวน ๙ ถ้ำ แต่ละถ้ำมีความหลากหลายของประติมากรรมถ้ำแตกต่างกัน นอกจากนี้ยังมีเส้นทางศึกษาธรรมชาติเขาหินปูน ระยะทาง ๑,๒๐๐ เมตร ที่เหมาะสมแก่การเรียนรู้ของเยาวชน ในเส้นทางศึกษาธรรมชาติมีทรัพยากรธรรมชาติที่น่าสนใจ เช่น ธรณีวิทยาของเขหินปูน ซากดึกดำบรรพ์สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังอายุเพอร์เมียน ป่าละเมาะเขาหินปูน พืชเฉพาะถิ่น และพืชสมุนไพรหลากหลายชนิด

๒๔. วนอุทยานเขาหลวง มีลักษณะเป็นภูเขาสลับ ซับซ้อน มีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ ได้แก่ ยอดเขาหลวง ยอดเขาเขียว น้ำตกเขาหลวง ถ้ำบ่อยา ถ้ำธารทิพย์ ถ้ำเขาพระ และถ้ำเขาประทุน การเดินทางจากจังหวัดนครสวรรค์ ตามถนนสายเอเชียไปทางจังหวัดกำแพงเพชรประมาณ ๒๐ กิโลเมตร เมื่อถึงสามแยกไฟแดงบ้านหนองเบน ให้เลี้ยวซ้ายไปทางอำเภอลาดยาวประมาณ ๗๐๐ เมตร เลี้ยวซ้ายอีกครั้งเข้าสู่เส้นทางไปวัดศรีอุทุมพรประมาณ ๓ กิโลเมตร จะถึงสามแยกให้เลี้ยวซ้ายผ่านบ้านวังเลาไปทางบ้านผาแดงประมาณ ๖ กิโลเมตร จะถึงที่ทำการรวมระยะทางทั้งสิ้นประมาณ ๒๙ กิโลเมตร

๒๔) วัฒนธรรมประเพณีที่สำคัญ

วัฒนธรรมประเพณีของชาวจังหวัดนครสวรรค์เป็นมรดกเก่าแก่ที่สืบทอดมาเป็นเวลานาน มีหลักฐานทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีปรากฏชัดเจน วิถีชีวิตของชาวจังหวัดนครสวรรค์ได้มีวิวัฒนาการต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน และเนื่องจากประชากรของชาวจังหวัดนครสวรรค์มีหลายเชื้อชาติประเพณีต่าง ๆ ที่สืบทอดจึงมีแบบอย่างตามเชื้อชาตินั้น ๆ และนำมาผสมกลมกลืนกันเป็นประเพณีและวัฒนธรรมของจังหวัดนครสวรรค์ที่น่าสนใจมีดังนี้

๑ ประเพณีแห่เจ้าพ่อ - เจ้าแม่ เป็นประเพณีของชาวไทยเชื้อสายจีนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดนครสวรรค์ จัดขึ้นเป็นประจำทุกปีในช่วงเทศกาลตรุษจีน เพื่อความเป็นสิริมงคล การแห่เจ้านี้เริ่มทำครั้งแรกในปี พ.ศ. ๒๔๗๕ และได้ปฏิบัติสืบเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

พิธีแห่จะตรงกับวันขึ้น ๔ ค่ำ เดือน ๑ ของชาวจีน โดยแห่กลางคืน (ชีวชา) และกลางวัน (ชีวสี) ในขบวนแห่ประกอบไปด้วย ขบวนเชิดมังกรทอง ขบวนเชิดสิงโต ขบวนเอ็งกอ นอกจากนี้ ยังมีขบวนรณางฟ้า เจ้าแม่กวนอิม และขบวนดนตรีจีน ฯลฯ เป็นต้น

ปัจจุบัน ประเพณีแห่เจ้านี้ จัดทั้งในอำเภอชุมแสง อำเภอเก้าเลี้ยว อำเภอลาดยาว อำเภอบรรพตพิสัย อำเภอหนองบัว และในอำเภอเมืองนครสวรรค์ แต่ที่ยิ่งใหญ่มากจะเป็นประเพณีแห่เจ้าแม่ปากน้ำโพ ในอำเภอเมืองนครสวรรค์

๒ ประเพณีการแข่งเรือ ประเพณีแข่งเรือของชาวจังหวัดนครสวรรค์ จะจัดขึ้นเป็นประจำทุกปีในช่วงเทศกาลออกพรรษา โดยวัดที่ตั้งอยู่บริเวณริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาจะจัดรวมกับงานประจำปีของวัด เช่น งานปิดทองไหว้พระของวัดเขา (วัดจอมคีรีนาคพรต) งานประจำปีของวัดเกาะหงษ์ เป็นต้น

ในงานจะมีการนำเรือขนาดกลาง หรือเรือขนาดเล็กจากสถานที่ต่าง ๆ มาทำการแข่งขันกันมีเสียงเชียร์อย่างสนุกสนาน ปัจจุบันได้จัดประเพณีแข่งเรือของชาวจังหวัดนครสวรรค์ ที่หน้าศาลากลางจังหวัด มีการแข่งขันชิงรางวัลถ้วยพระราชทานของ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยการแข่งขันเรือจะจัดขึ้น ๒ วัน

๓ ประเพณีสงกรานต์ ของชาวจังหวัดนครสวรรค์ จัดขึ้นเป็นประจำทุกปีในแต่ละท้องถิ่น โดยจะมีการตักบาตรข้าวสาร และอาหารแห้งภายในวัด และสถานที่ราชการ มีการสรงน้ำพระ รดน้ำดำหัวผู้ใหญ่ เล่นสาดน้ำ แต่ที่น่าสนใจ ได้แก่ ประเพณีสงกรานต์ของชาวบ้านเขาทอง ตำบลเขาทอง อำเภอพยุหะคีรี ซึ่งอยู่ห่างจากตัวจังหวัดนครสวรรค์ เป็นระยะทางประมาณ ๑๙ กิโลเมตร ชาวบ้านเขาทองจะทำบุญในตอนเช้า เวลาบ่ายจะไปรวมตัวกันที่ลานวัด มีการละเล่นในประเพณีตรุษสงกรานต์ ได้แก่ การละเล่นจับข้อมือสาวนางสุม นางสาว นางควาย และการร้องรำทำเพลง ได้แก่ การละเล่นรำโทนหรือรำวง ได้แพร่หลายความนิยมมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๘๓

๔ ประเพณีการเลี้ยงข้าวแช่ เป็นประเพณีที่ปฏิบัติต่อเนื่องกันมานับร้อยปี ของชาวบ้านบางมะฝ่อ อำเภอโกรกพระ จัดขึ้นในเทศกาลสงกรานต์เพียงวันเดียว โดยมีกำหนดให้ตรงกับวันหยุดราชการ เพื่อให้ชาวบ้านบอกญาติพี่น้อง ซึ่งอยู่สถานที่ต่าง ๆ มาร่วมทำบุญ เหมือนเป็นการประชุมญาติพี่น้องของแต่ละบ้านด้วย

วันที่ ๑๔ เมษายน ชาวบ้านทุกคนจะไปร่วมทำบุญตักบาตรพระสงฆ์บนศาลาการเปรียญ มรรคทายกจะประกาศให้ทราบว่า สงกรานต์ปีนี้จะทำบุญกี่วัน วันก่อนสุดท้ายของการทำบุญสงกรานต์จะมีการนำอัฐิของบรรพชนไปตั้งรวมกัน ณ ศาลาการเปรียญ มีการสวดอภิธรรม ระเบียบนี้เอง มรรคทายกจะประกาศทั่วไปว่า ปีนี้ใครจะศรัทธาทำข้าวแช่บ้าง ซึ่งก็จะมีผู้รับทำหลายราย พอถึงวันนั้นก็ก็นำข้าวแช่และ

กับแก้มบรรจุนาขานอย่างดีซึ่งเป็นของเก่า จัดใส่สาแหรกมีสาวงามหาเดินไปวัด แต่งกายพื้นบ้าน สวยงาม ถึงวัดเวลา ๑๑.๐๐ น. จัดถวายพระสงฆ์ เมื่อพระสงฆ์ฉันอิ่มแล้ว ก็ยกกลมาจัดเลี้ยงกันจนถึงเวลา ๑๓.๐๐ น. พระสงฆ์จะแสดงพระธรรมเทศนา เมื่อพระสงฆ์แสดงธรรมจบ ก็มีการสงน้ำพระสงฆ์ในวัดทุกรูป จากนั้นจะมีการเล่นสงกรานต์ของหนุ่มสาวเป็นที่สนุกสนาน

๕ ประเพณีบุญสลากภัต ประเพณีบุญสลากภัต เป็นประเพณีทำบุญที่มีมาแต่ครั้งพุทธกาล คำว่า “สลากภัต” หมายถึงอาหารที่ถวายพระตามสลาก นิยมทำในช่วง เดือน ๖ จนถึงเดือน ๘ ซึ่งเป็นฤดูที่มีผลไม้อุดมสมบูรณ์ การทำบุญสลากภัตถือว่าการทำบุญที่ได้บุญมาก เนื่องจากการทำโดยไม่เจาะจง เมื่อพระรูปใดจับสลากได้รับชุดใด ก็จะได้รับนั้น เจ้าภาพจะไม่มีการแสดงยินดียินร้ายแก่พระผู้รับ

งานบุญสลากภัตของอำเภอตากฟ้า ถือว่าเป็นงานบุญสลากภัตที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย ที่จัดมาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะที่วัดตากฟ้าได้จัดตามประเพณีมาเป็นประจำทุกปี ทั้งนี้เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๗ พระศรีสุทิวาภิวัตร (ริต ฐิตะวชิโร ป.ธ.๙, กศ.ม.) หรือ เจ้าคุณริต เจ้าคณะอำเภอตากฟ้า และเจ้าอาวาสวัดตากฟ้า พระอารามหลวง เป็นผู้ริเริ่มสนับสนุนและส่งเสริมให้มีประเพณีบุญสลากภัตเป็นประจำอำเภอตากฟ้า มาจนถึงปัจจุบันนี้

๖ ประเพณีตักบาตรเทียนโพธิ์ ประเพณีตักบาตรเทียนโพธิ์เป็นอีกหนึ่งประเพณีที่มีเพียงหนึ่งเดียวของไทย จัดขึ้นที่บริเวณวัดเขาไม้เดน อำเภอพยุหะคีรี ซึ่งเป็นเมืองโบราณมาาก่อนตั้งแต่อดีตกาล ชาวบ้านเก่าแก่ในพื้นที่จะเรียกที่นี่ว่า เมืองบน หลังจากนั้นก็มาต่อกับสถานที่ กลายเป็น เมืองบนเขาไม้เดน บ้าง เมืองบนโคกไม้เดนบ้าง จนบางทีก็สับสน สำหรับประเพณีตักบาตรเทียนโพธิ์ที่มีแห่งเดียวในไทยมีความพิเศษตรงที่การตักบาตร ชาวบ้านจะมาทำบุญเทียนที่อยู่ในพานที่ทางวัดจัดไว้ให้ เทียนหรือขี้ผึ้งจะหลอมมาเป็นรูปใบโพธิ์ นำใบโพธิ์เทียนนี้ไปใส่บาตร จะมีพระเดินบิณฑบาตรขึ้นไปบนยอดเขาที่มีเจดีย์อยู่ด้านบน จากนั้น จะทำการหล่อเทียนพรรษาด้วยเทียนรูปใบโพธิ์ที่ชาวบ้านนำมาใส่บาตร ประเพณีนี้จะจัดกันตอนเย็นก่อนวันเข้าพรรษา มีการแสดงแสง สี เสียง มีร้านค้ามาเปิดขายของมากมายตรงหน้าวัด ชาวบ้านจะมาร่วมทำบุญใส่บาตรเทียนโพธิ์แน่นวัด ยาวขึ้นไปตามขั้นบันไดเป็นภาพที่สวยงามทุก ๆ ปี

๗ เทศกาลหุ่นโคมไฟ จังหวัดนครสวรรค์ จัดงาน "เทศกาลหุ่นโคมไฟ" บริเวณลานมังกรทอง อุทยานสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ เพื่อนำเสนอความงดงามของศิลปะบนโคมไฟ มีการจัดอบรมและประกวดการประดิษฐ์ประติมากรรมโคมไฟ เพื่อส่งเสริมช่างฝีมือที่มีทักษะอาชีพการทำหุ่นโคมไฟจำนวนมากขึ้น และเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจการท่องเที่ยวที่มีความเกี่ยวข้องอย่างชัดเจนถึงเอกลักษณ์ของชุมชนชาวจีน จังหวัดนครสวรรค์ นอกจากนี้ เทศกาลหุ่นโคมไฟนครสวรรค์ (Nakhonsawan Lantern Festival) ยังมีประติมากรรมหุ่นโคมไฟที่ผสมผสานศิลปะ แสง สี ดนตรี ซึ่งยิ่งใหญ่ตระการตาที่สุดในภาคเหนือ

๘ ประเพณีบุญบั้งไฟ ประเพณีบุญบั้งไฟของชาวอำเภอแม่เปิน จังหวัดนครสวรรค์ ได้ปฏิบัติสืบทอดมาอย่างยาวนาน เนื่องจากชาวอีสานมาอาศัยอยู่มากกว่า ๘๕ เปอร์เซ็นต์ หลังอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐาน และนำประเพณีบุญบั้งไฟเข้ามาเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๒ และประเพณีต่าง ๆ อย่างเช่น บุญบั้งไฟก็ได้เข้ามาเผยแพร่ จนได้รับความนิยมมาโดยตลอด และจะทำพิธีก่อนเข้าสู่ฤดูฝน ซึ่งมีความเชื่อกันว่า จะทำให้ฝนตกตามฤดูกาล และเป็นสัญญาณที่ดีว่า ฤดูกาลเพาะปลูกได้เริ่มขึ้นแล้ว ชาวบ้านในพื้นที่ตำบลแม่เปิน อำเภอแม่เปิน จังหวัดนครสวรรค์ จะร่วมกันจัดงานประเพณีบุญบั้งไฟทุกปี ช่วงเดือนพฤษภาคม บริเวณอ่างเก็บน้ำคลองโพธิ์ เป็นงานประเพณีที่ยิ่งใหญ่และสวยงาม

๙ ประเพณีตักบาตรเทโว งานบุญประเพณีตักบาตรเทโว คือ การตักบาตรเนื่องในโอกาสที่พระพุทธเจ้าเสด็จลงจากสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ ถือเป็นประเพณีนิยมที่พุทธศาสนิกชนได้ปฏิบัติสืบทอดกันมา

โดยเฉพาะจังหวัดนครสวรรค์ ได้จัดงานบุญประเพณีตักบาตรเทโวเป็นประจำทุกปี บริเวณหน้าพระจุฬามณีเจดีย์ ยอดเขากบ โดยมีขบวนนางฟ้าเดินนำพระสงฆ์ซึ่งเดินลงมาจากยอดเขากบทางบันได เรียงเป็นแถวเพื่อรับบิณฑบาตข้าวสารอาหารแห้งจากผู้มาร่วมทำบุญ นับเป็นการจัดงานบุญประเพณีตามเอกลักษณ์ของชุมชนท้องถิ่น เป็นการสืบสานประเพณีที่ดีงามให้คงอยู่สืบไป

๑๐ ประเพณีแห่เทียนพรรษา เป็นประเพณีที่สำคัญของชาวอำเภوتاตะโก จัดขึ้นเป็นประจำทุกปีในช่วงเทศกาลเข้าพรรษา โดยชาวอำเภوتاตะโกได้สืบสานประเพณีแห่เทียนพรรษามาจำนวนไม่น้อยกว่า ๔๐ ปี ภายในงานมีการจัดตกแต่งต้นเทียนพรรษาเพื่อนำมาประกวดแข่งขันกัน การจัดงานแห่เทียนพรรษา ประกอบด้วย ขบวนแห่พรรษาที่สวยงาม ยิ่งใหญ่ ภายในขบวนแห่มีกิจกรรมเทิดพระเกียรติ การแสดงศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น และกิจกรรมภูมิปัญญาชาวบ้าน ตลอดจนการออกร้านจำหน่ายสินค้ามากมาย

๑๑ ตามรอยเสด็จประพาสต้น จังหวัดนครสวรรค์ จัดงานตามรอยเสด็จประพาสต้นทุกเดือนสิงหาคมของทุกปี ณ อำเภอที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ เคยเสด็จประพาสต้น จำนวน ๘ แห่ง ได้แก่ ๑. วัดพระพรหมเขื่อน อำเภอพยุหะคีรี ๒. วัดเกาะหงษ์ อำเภอเมืองฯ ๓. วัดหัวดงใต้ อำเภอเก้าเลี้ยว ๔. วัดเก้าเลี้ยว อำเภอเก้าเลี้ยว ๕. บึงหูกวาง อำเภอบรรพตพิสัย ๖. วัดเขาหน่อ วัดบ้านแดน อำเภอบรรพตพิสัย ๗. วัดเขาดินใต้ อำเภอเก้าเลี้ยว และ ๘. วัดศรีสุวรรณ (วัดเขื่อนแดง) อำเภอเมืองฯ เหตุที่เรียกว่า “ประพาสต้น” นั้น เนื่องจากเมื่อเวลาจะประพาสแล้วไม่ยากให้ใครรู้ว่าจะเสด็จไป เพื่อใกล้ชิดกับประชาราษฎร์มากขึ้น ในการเสด็จฯ จะทรงเรือมาดเก๋ง ๔ แจว ๑ ลำ แต่เรือลำเดียวไม่พอบรรทุกเครื่องครัว จึงทรงซื้อเรือมาดประทุน ๔ แจว ที่แม่น้ำอ้อมแขวง จังหวัดราชบุรี ๑ ลำ โปรดให้เจ้าหมื่นเสมอใจราช เป็นผู้คุมเครื่องครัวไปในเรื่อนั้น เจ้าหมื่นเสมอใจราชมีชื่อเรียกว่า “อ้น” จึงทรงดำรัสเรียกเรื่อนั้นว่า “เรือตาอ้น” เรียกเร็ว ๆ จึงกลายเสียงเป็น “เรือต้น”

๑๒ ประเพณีลอยกระทง จังหวัดนครสวรรค์ จัดงานประเพณีลอยกระทงเป็นประจำทุกปีที่มีชื่อเสียงมายาวนาน ได้แก่ ชุมชนบ้านหน้าผา อำเภอเมืองนครสวรรค์ จะนำกะลาที่เก็บสะสมไว้ตลอดทั้งปี มาทำความสะอาดและตกแต่งด้วยกระดาษสี ทำเทียนวางไว้กลางกะลา ไม่ใส่ดอกไม้ ธูปเทียนเหมือนกระทงทั่วไป เมื่อถึงวันลอยกระทง ชาวบ้านจะนำกระทงกะลาที่เตรียมไว้นับพันใบ มาจุดเทียนและปล่อยลงแม่น้ำเจ้าพระยา โดยมีจุดเริ่มตั้งแต่ หน้าศาลเจ้าแม่หน้าผา อำเภอเมืองนครสวรรค์ ปัจจุบัน จังหวัดนครสวรรค์ มีสถานที่จัดงานประเพณีลอยกระทงที่น่าสนใจ ได้แก่ อาคารสัญลักษณ์ต้นแม่น้ำเจ้าพระยา “พาสาน” ตลาดวัฒนธรรม เช่น ตลาดเจ้าคะ ตลาดท่าเรือคลองคาง เป็นต้น

ปฏิทินเทศกาลงานประเพณี จังหวัดนครสวรรค์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

เดือน	กิจกรรม/งานประเพณี
ตุลาคม ๒๕๖๓	-
พฤศจิกายน ๒๕๖๓	- งานสืบสานประเพณีลอยกระทง วิถีไทย จังหวัดนครสวรรค์
ธันวาคม ๒๕๖๓	- เทศกาลถือศีลกินเจ ศาลเจ้าหน้าผา (อำเภอเมืองนครสวรรค์) - เทศกาลหุ่นโคมไฟ (อำเภอเมืองนครสวรรค์) - งานอนุรักษ์และส่งเสริมงานประเพณีแห่เจ้าพ่อ – เจ้าแม่ชุมแสง (อำเภอชุมแสง) - งานอนุรักษ์และส่งเสริมงานประเพณีแห่เจ้าพ่อ – เจ้าแม่บรรพตพิสัย (อำเภอบรรพตพิสัย) - งานอนุรักษ์และส่งเสริมงานประเพณีแห่เจ้าพ่อ – เจ้าแม่ลาดยาว (อำเภอลาดยาว) - งานอนุรักษ์และส่งเสริมงานประเพณีแห่เจ้าพ่อเล้งบัวเอี้ย (อำเภอเมืองนครสวรรค์) - เทศกาลเย็นดูดาว เข้าดูนก ณ บึงบอระเพ็ด (อำเภอเมืองนครสวรรค์)
มกราคม ๒๕๖๔	- งานสืบสานวัฒนธรรมงานบุญคุณลานสู่ขวัญข้าว ขึ้น ๓ ค่ำ เดือน ๓ ณ วัดหนองกระดุกเหนือ (อำเภอลาดยาว) (เลื่อนการจัดงานออกไปก่อน เนื่องจากสถานการณ์ COVID - ๑๙)
กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔	- งานส่งเสริมการจัดงานประเพณีแห่เจ้าพ่อ – เจ้าแม่ปากน้ำโพ จังหวัดนครสวรรค์ - งานสืบสานประเพณีเจ้าพ่อ – เจ้าแม่ชุมแสง (อำเภอชุมแสง) - งานย้อนรอยเก่าเล่าเรื่องเดิม (อำเภอตากาลี)
มีนาคม ๒๕๖๔	- งานประเพณีห่มผ้าองค์หลวงพ่อบรมธาตุเกยไชย (อำเภอชุมแสง) - งานประเพณีห่มผ้าพระบรมธาตุเจดีย์ ณ วัดเกยไชยเหนือ (บรมธาตุ) (อำเภอชุมแสง)
เมษายน ๒๕๖๔	- งานประเพณีมหาสงกรานต์เมืองสี่แคว วิถีไทย วิถีพุทธ ประจำปี ๒๕๖๔ ณ วัดวรนาถบรรพต พระอารามหลวง (อำเภอเมืองนครสวรรค์) - งานประเพณีสงกรานต์และงานบุญข้าวแช่ตำบลบางมะฝ่อ (อำเภอโกรกพระ) - งานถนนสายเครื่องบิน ถนนสายวัฒนธรรมไทยบ้านแก่ง (อำเภอเมืองนครสวรรค์) - งานเปิดฤดูกาลและท่องเที่ยววิถีชีวิตชุมชนตำบลเกยไชย (อำเภอชุมแสง) - งานสืบสานประเพณีไทดำ อำเภอเก้าเลี้ยว (อำเภอเก้าเลี้ยว) - งานสืบสานงานสงกรานต์บ้านเขาทองและประเพณีจับข้อมือสาว ประจำปี ๒๕๖๔ (อำเภอพยุหะคีรี)
พฤษภาคม ๒๕๖๔	- งานประเพณีบุญสลาภกัฏ วัดตากฟ้า พระอารามหลวง (อำเภอตากฟ้า) - งานบุญประเพณีสลาภกัฏวัดสุคตวราราม ประจำปี ๒๕๖๔ (อำเภอเมืองนครสวรรค์) - งานวัดย้อนยุคเมืองพระบาง จังหวัดนครสวรรค์ (อำเภอเมืองนครสวรรค์) - งานประเพณีบุญบั้งไฟ (อำเภอแม่เปิน)
มิถุนายน ๒๕๖๔	-

เดือน	กิจกรรม/งานประเพณี
กรกฎาคม ๒๕๖๔	- งานตักบาตรเทียนโพธิ์มหาเมฆ เมืองบนาทวาวดี ณ โบราณสถานเมืองบนา (อำเภอพยุหะคีรี) - งานสืบสานประเพณีแห่เทียนพรรษา ประจำปี ๒๕๖๔ (อำเภอท่าตะโก)
สิงหาคม ๒๕๖๔	- งานวันส้มโอและของดีอำเภอลาดยาว (อำเภอลาดยาว) - นิทรรศการย้อนรอยตามเสด็จ ร.๕ ประพาสต้นฯ บ้านหัวดง ครบ ๑๑๔ ปี (อำเภอ เก้าเลี้ยว) - งาน ๑๑๔ ปี ตามรอยพระพุทธเจ้าหลวง เสด็จประพาสต้นดินแดนประวัติศาสตร์ บ้านเขาดิน เพื่อเทิดไถ่สถาบันพระมหากษัตริย์ไทยในราชวงศ์จักรี ประจำปี ๒๕๖๓ (อำเภอเก้าเลี้ยว) - งานย้อนรำลึก ๑๑๔ ปี เสด็จปฐมชลธิ ทำน้ำอ้อย เมืองพระบาง ตามรอยเส้นทาง ขบวนเรือพระที่นั่ง ร่วมแต่งไทยฟื้นความหลังสมัยนิยม (อำเภอพยุหะคีรี) - งานตามรอยพระยุคลบาทพระพุทธเจ้าหลวง ตำบลตะเคียนเลื่อน (อำเภอเมือง นครสวรรค์) - งานตามรอยพระยุคลบาทเสด็จประพาสต้น ร.๕ ตำบลนครสวรรค์ตก (อำเภอเมือง นครสวรรค์) - งานส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ตามรอยเสด็จประพาสต้น มณฑล นครสวรรค์ บ้านแดน – เขาหน่อ (อำเภอบรรพตพิสัย) - งานตามรอยพระพุทธเจ้าหลวง เสด็จประพาสต้น บ้านเก้าเลี้ยว (อำเภอเก้าเลี้ยว) - งานตามรอยพระพุทธเจ้าหลวง เสด็จประพาสต้น บึงหูกวาง (อำเภอบรรพตพิสัย)
กันยายน ๒๕๖๔	-

เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมประเพณีที่สำคัญและมีชื่อเสียงของจังหวัด

ด้านหัตถกรรม/ช่างฝีมือ

ลำดับที่	รายการ	ตำบล	อำเภอ
๑	ผ้าฝ้ายทอมือกลุ่มสตรีชุมชนจันเสน	จันเสน	ตาคลี
๒	ผลิตภัณฑ์สิ่งทอเงิน – สิ่งทอทอง	เขาทอง	พยุหะคีรี
๓	ผ้าทอตีนจกบ้านทุ่งแม่น้ำน้อย	ลาดยาว	ลาดยาว
๔	ผ้าฝ้ายตากฟ้า	สุขสำราญ	ตากฟ้า
๕	ผ้าทอลายขิดชุมตาบง	ชุมตาบง	ชุมตาบง
๖	ผ้าทอมัดหมี่ บ้านวังกระโดนน้อย	ตะคร้อ	ไพศาลี
๗	ผ้าทอโป่งแขง	ด่านช้าง	บรรพตพิสัย
๘	ผ้าไหมมัดหมี่	หนองกรด	บรรพตพิสัย
๙	ทอผ้ายกดอกบ้านทุ่งสาคร	วังชำน	แม่วงก์
๑๐	ผ้าขาม้า	วังบ่อ	หนองบัว

ลำดับที่	รายการ	ตำบล	อำเภอ
๑๑	ผ้าทอมัดหมี่แม่เปิน	แม่เปิน	แม่เปิน
๑๒	จักสานไม้ไผ่	กลางแดด	เมืองนครสวรรค์
๑๓	ผ้าทอตีนจก บ้านเขาแดง	ชุมตาบง	ชุมตาบง
๑๔	จักสานตะกร้าเถาวัลย์	บึงปลาทุ	บรรพตพิสัย

ด้านอาหาร

ลำดับที่	รายการ	ตำบล	อำเภอ
๑	ไข่เค็มสมุนไพรวานสาวหลง	ไพศาลี	ไพศาลี
๒	เผือกหอม	ท่าตะโก	ท่าตะโก
๓	ขนมเปียะ	พยุหะ	พยุหะคีรี
๔	ชะมุด	พยุหะ	พยุหะคีรี
๕	ผลิตภัณฑ์จากตาลโตนด	เกยไชย	ชุมแสง
๖	แกงนอกหม้อ	บรรพตพิสัย	บรรพตพิสัย
๗	ขนมกะทินวลแก้ว	บรรพตพิสัย	บรรพตพิสัย
๘	ลูกชิ้นปลากรายแม่ศจี/ลูกชิ้นปลากรายนายหลี่	ปากน้ำโพ	เมืองนครสวรรค์
๙	ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากปลาบ้านท่าดินแดง	บางพระหลวง	เมืองนครสวรรค์

ด้านศิลปะการแสดงและดนตรี

ลำดับที่	รายการ	ตำบล	อำเภอ
๑	หุ่นกระบอกแม่เขวง	ปากน้ำโพ	เมืองนครสวรรค์
๒	รำกลองยาว	ทำนบ	ท่าตะโก
๓	ปีพาทย์ไทย	ลาดยาว	ลาดยาว
๔	เพลงฉ่อยแม่ทองใบ จินดา	ลาดยาว	ลาดยาว
๕	รำโทน	พยุหะ	พยุหะคีรี
๖	การร้อง รำ เต้น ชาวไทดำตำบล	ชุมแสง	ชุมแสง
๗	การเล่นมะคอนไทดำ	ชุมแสง	ชุมแสง
๘	รำนาฏนารี ศรีตะคร้อ	ตะคร้อ	ไพศาลี
๙	โขนสดโรงเรียนบ้านสระงาม	บ้านมะเกลือ	เมืองนครสวรรค์
๑๐	รำฟ้อนภูไท	แม่วงก์	แม่วงก์
๑๑	รำกลองยาว	พยุหะ	พยุหะคีรี
๑๒	ระบำค้างคาว	บรรพตพิสัย	บรรพตพิสัย

ด้านโบราณสถาน โบราณวัตถุ

ลำดับที่	รายการ	ตำบล	อำเภอ
๑	วัดเขาดินใต้	เขาดิน	เก้าเลี้ยว
๒	วัดถ้ำเนินพระปรารค์	พินลาน	ชุมแสง
๓	โคกปราสาท	ดอนคา	ท่าตะโก
๔	วัดเขาหน่อ	บ้านแดน	บรรพตพิสัย
๕	โคกเศรษฐีหรือนาไร่เนาเดียว	โคกเตือ	ไพศาลี
๖	ตึกอีกา	โคกเตือ	ไพศาลี
๗	เมืองอโยธยาวิ (เมืองอภัยศาลี)	สำโรงชัย	ไพศาลี
๘	โคกพระยาเผาเข้า	สำโรงชัย	ไพศาลี
๙	วัดกระตือทอง	นครสวรรค์ออก	เมืองนครสวรรค์
๑๐	วัดจอมคีรีนาคพรต	นครสวรรค์ออก	เมืองนครสวรรค์
๑๑	วัดช่องลม	บ้านมะเกลือ	เมืองนครสวรรค์
๑๒	วัดบน	บ้านมะเกลือ	เมืองนครสวรรค์
๑๓	เมืองพระบาง	ปากน้ำโพ	เมืองนครสวรรค์
๑๔	วัดเขากบ	ปากน้ำโพ	เมืองนครสวรรค์
๑๕	เขาวงกต	ปากน้ำโพ	เมืองนครสวรรค์

ข้อมูลผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมไทย (Cultural Product of Thailand) : CPOT

ประเภท	ชื่อผลิตภัณฑ์	ระดับที่ได้รับการประเมิน		
		เหรียญทอง	เหรียญเงิน	เหรียญทองแดง
สร้างสรรค์	ผ้าจันทน์		✓ (พ.ศ. ๒๕๕๘)	
สร้างสรรค์	โคมไฟเรือโบราณจักสานไม้ไผ่		✓ (พ.ศ. ๒๕๕๙)	
สร้างสรรค์	มังกรจากผงไม้	✓ (พ.ศ. ๒๕๖๐)		
สร้างสรรค์	ผ้าฝ้ายทอมือก็กระตุก ลายมังกรนครสวรรค์		✓ (พ.ศ. ๒๕๖๐)	
สร้างสรรค์	หัวโขงจิ๋วและเครื่องประดับละคร			✓ (พ.ศ. ๒๕๖๐)

● สถิติด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดนครสวรรค์

ในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ จังหวัดนครสวรรค์มีผู้เยี่ยมเยือน (นักท่องเที่ยวรวมกับนักท่องเที่ยว) จำนวน ๙๑๕,๓๓๐ คน เป็นผู้เยี่ยมเยือนชาวไทยจำนวน ๙๐๐,๘๓๒ คน เป็นผู้เยี่ยมเยือนชาวต่างประเทศจำนวน ๑๔,๔๙๘ คน รายได้จากการท่องเที่ยวรวม ๑,๗๔๖.๘๐ ล้านบาท โดยเป็นรายได้จากผู้มาเยี่ยมเยือนชาวไทย ๑,๗๒๕.๒๗ ล้านบาท ของรายได้จากผู้มาเยี่ยมเยือนทั้งหมด รายได้จากผู้มาเยี่ยมเยือนชาวต่างประเทศ ๒๑.๕๑ ล้านบาท ของรายได้จากผู้มาเยี่ยมเยือนทั้งหมด

**หมายเหตุ จำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้ของปี ๒๕๖๓ ตั้งแต่เดือน ม.ค. พ.ย.๖๓ เป็นการประมาณการยังไม่ผ่านคณะกรรมการรับรอง

ในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จังหวัดนครสวรรค์มีผู้เยี่ยมเยือน (นักท่องเที่ยวรวมกับนักท่องเที่ยว) จำนวน ๑,๙๓๐,๑๗๑ คน เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑.๘๐ จากปี พ.ศ.๒๕๖๑ เป็นผู้เยี่ยมเยือนชาวไทยจำนวน ๑,๘๘๗,๑๖๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๘๐ เป็นผู้เยี่ยมเยือนชาวต่างประเทศจำนวน ๔๓,๐๐๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๘๙ รายได้จากการท่องเที่ยวรวม ๓,๙๙๓.๒๓ ล้านบาท เพิ่มจากปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ร้อยละ ๓.๓๔ โดยเป็นรายได้จากผู้มาเยี่ยมเยือนชาวไทย ๓,๙๐๘.๑๗ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๓.๓๓ ของรายได้จากผู้มาเยี่ยมเยือนทั้งหมด รายได้จากผู้มาเยี่ยมเยือนชาวต่างประเทศ ๘๕.๐๖ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๓.๗๔ ของรายได้จากผู้มาเยี่ยมเยือนทั้งหมด

สัญชาติของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่พักตามสถานที่พักแรม ส่วนใหญ่เป็นชาวเยอรมัน ชาวจีน ชาวฝรั่งเศส และเดนมาร์ก เมื่อพิจารณาค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของผู้มาเยี่ยมเยือนทั้งชาวไทยและต่างประเทศจำนวน ๑,๔๖๒.๕๘ บาทต่อคนต่อวัน แบ่งเป็นค่าใช้จ่ายด้านต่างๆ ดังนี้ ค่าอาหารและเครื่องดื่มจำนวน ๒๙๙.๔๑ บาทต่อคนต่อวัน คิดเป็นร้อยละ ๔.๔๓ ของค่าใช้จ่ายทั้งหมด ค่าที่พักจำนวน ๒๗๐.๘๓ บาทต่อคนต่อวัน คิดเป็นร้อยละ ๔.๐๙ ของค่าใช้จ่ายทั้งหมด ค่าซื้อสินค้าและของที่ระลึกจำนวน ๒๔๙.๘๖ บาทต่อคนต่อวัน คิดเป็นร้อยละ ๔.๓๔ ของค่าใช้จ่ายทั้งหมด ค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงจำนวน ๑๓๔.๑๗ บาทต่อคนต่อวัน คิดเป็นร้อยละ ๓.๘๙ ของค่าใช้จ่ายทั้งหมด ค่าพาหนะเดินทางในจังหวัดจำนวน ๑๓๔.๗๘ บาทต่อคนต่อวัน คิดเป็นร้อยละ ๔.๒๑ ของค่าใช้จ่ายทั้งหมด ค่าบริการท่องเที่ยวภายในจังหวัดจำนวน ๑๗๗.๗๙ บาทต่อคนต่อวัน คิดเป็นร้อยละ ๔.๒๕ ของค่าใช้จ่ายทั้งหมด และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ จำนวน ๘๑.๑๐ บาทต่อคนต่อวัน คิดเป็นร้อยละ ๘.๖๘ ของค่าใช้จ่ายทั้งหมด

๒๕) ผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP

ผู้ประกอบการและผู้ผลิตสินค้าขึ้นทะเบียนกับสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดนครสวรรค์ จำนวน ๑,๕๐๗ ราย สินค้าผลิตภัณฑ์ชุมชนและท้องถิ่น จำนวน ๓,๐๑๓ ผลิตภัณฑ์ แบ่งเป็นประเภทของใช้จำนวน ๙๑๘ ผลิตภัณฑ์ อาหาร จำนวน ๑,๔๓๖ ผลิตภัณฑ์ ผ้าและเครื่องแต่งกายจำนวน ๑๔๒ ผลิตภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์จากสมุนไพร จำนวน ๔๐๙ ผลิตภัณฑ์ และเครื่องดื่ม จำนวน ๑๐๗ ผลิตภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์เด่นของจังหวัดนครสวรรค์ ปี ๒๕๖๒ คือ ขนมไผ่ฟูๆ ไข่แก้วไข่เค็ม จมูกข้าวกลิ้งออก เชวงเรือโบราณ ผ้ามัดหมี่ และยาหม่องแม่เพียงใจ

จำนวนผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP ของจังหวัดนครสวรรค์ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๖๓

ที่	อำเภอ	จำนวนผู้ผลิต	จำนวน ผลิตภัณฑ์
๑	เก้าเลี้ยว	๖๔	๑๒๕
๒	โกรกพระ	๗๒	๑๖๒
๓	ชุมตาบง	๔๓	๙๖
๔	ชุมแสง	๗๙	๒๓๘
๕	ตากฟ้า	๑๖๔	๑๖๙
๖	ตากลิ	๘๗	๒๒๖
๗	ท่าตะโก	๑๐๗	๑๘๕
๘	บรรพตพิสัย	๙๔	๑๕๗
๙	พยุหะคีรี	๘๑	๑๖๕
๑๐	ไพศาลี	๘๖	๑๓๗
๑๑	เมืองฯ	๓๗๙	๘๒๔
๑๒	แม่เปิน	๔๙	๑๒๑
๑๓	แม่วงก์	๖๙	๑๒๙
๑๔	ลาดยาว	๑๑๒	๑๕๘
๑๕	หนองบัว	๖๙	๑๒๑
รวมทั้งสิ้น		๑,๕๐๗	๓,๐๑๓

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดนครสวรรค์ ข้อมูล ณ มกราคม ๒๕๖๔

ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดนครสวรรค์ ปี พ.ศ. ๒๕๖๔

เป้าหมายการพัฒนา

“นครสวรรค์คนธรรมดี สังคมพอเพียง ชุมทางขนส่งทางราง อุตสาหกรรมฐานชีวภาพ สิ่งแวดล้อมยั่งยืน”

ตัวชี้วัดความสำเร็จตามเป้าหมายการพัฒนาจังหวัด

๑ อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP)

เป้าหมาย ร้อยละ ๕ (โดยใช้ฐานปี ๒๕๖๐)

๒ ดัชนีความก้าวหน้าของคน (HAI)

เป้าหมาย ในภาพรวมระดับจังหวัดมีความก้าวหน้าไม่มากกว่าลำดับที่ ๕๐ ของประเทศ

๓ ความอุดมสมบูรณ์/คุณภาพสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย ป่าไม้ ดิน น้ำ ชยะมูลฝอย มลภาวะอากาศ

เป้าหมาย ผ่านเกณฑ์ตัวชี้วัดของกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม

๔ ผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA)

เป้าหมาย ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๕

ประเด็นการพัฒนาของจังหวัด

ประเด็นที่ ๑ สร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจด้วยแนวทางการพัฒนาเมืองสวรรค์

แนวทางการพัฒนา

๑.๑ เป็นศูนย์กลางด้านการดูแลสุขภาพ (Health and Medical Hub)

๑.๒ จัดการศึกษาและฝึกอบรมเพื่อความก้าวหน้าในอนาคต (Education and Training for the future)

๑.๓ ยกระดับเกษตรสู่เกษตรอินทรีย์ (Agriculture and Organic Paradise)

๑.๔ วางระบบขนส่งและศูนย์กลางการกระจายสินค้า (Vehicles and Logistics Center)

๑.๕ ประสบการณ์ท่องเที่ยวเมืองแห่งความสุข (Experience Tourism)

๑.๖ พัฒนาเมืองแห่งดิจิทัลเพื่อการพาณิชย์ (New Digital Commerce)

ประเด็นที่ ๒ พัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์และสร้างสังคมพอเพียง

แนวทางการพัฒนา

๒.๑ ด้านพัฒนาสุขภาพ

๒.๒ ด้านพัฒนาคุณภาพชีวิตและครอบครัว

๒.๓ ด้านสร้างสังคมการเรียนรู้และวิถีพอเพียง

๒.๔ ด้านสร้างความมั่นคงปลอดภัย

ประเด็นที่ ๓ บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

แนวทางการพัฒนา

๓.๑ อนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติให้มีความอุดมสมบูรณ์

๓.๒ จัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสม

๓.๓ อนุรักษ์พลังงานและพัฒนาการใช้พลังงานทดแทน

๓.๔ พัฒนาระบบป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้มีประสิทธิภาพ

ประเด็นที่ ๔ เสริมสร้างธรรมาภิบาลเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

แนวทางการพัฒนา

๔.๑ การป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ

๔.๒ การบริการประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐ